Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet

MMM023:00/2025
VN/17651/2025

Metsälainsäädännön muuttamista valmistelevan työryhmän mietintö

Sisällysluettelo

Maa- ja metsätalousministeriölle ……..... 1
Hallituksen esitys eduskunnalle metsälain muuttamisesta …….. .4
Valtioneuvoston asetus metsien kestävästä hoidosta ja käytöstä annetun asetuksen muuttamisesta ……..... 62
Maa- ja metsätalousministeriön asetus metsän uudistamisilmoituksesta ……... 75
Täydentävä lausuma ……... 80
Eriävät mielipiteet ……..... 81

Maa- ja metsätalousministeriölle

Maa- ja metsätalousministeriö asetti 18.6.2025 työryhmän valmistelemaan metsälainsäädännön muuttamista. Asettamispäätöksen mukaan työryhmän tehtävänä oli valmistella tarvittavat muutokset metsälakiin (1093/1996) ja valtioneuvoston asetukseen (1308/2013), jotta muodostuu lakisääteinen velvollisuus tehdä metsänuudistamistoimien toteuduttua taimikon perustamisilmoitus sekä eri-ikäisenä kasvatettavan metsän hakkuu jälkeen taimettumisilmoitus. Lisäksi tehtävänä oli valmistella tarvittavat muutokset metsien kestävästä hoidosta ja käytöstä annettuun valtioneuvoston asetuksen kohtiin, joissa määritellään kasvatushakkuussa jätettävän kasvatuskelpoisen puuston riittävä laatu, määrä ja jakautuminen sekä toteutuksen valvonta. Lisäksi työryhmän tehtävänä oli arvioida ja valmistella tarvittavat muutokset metsälakiin, jotta oikaisuvaatimusmenettely olisi tarvittavilta osin mahdollinen metsälain nojalla tehtävissä päätöksissä ja jotta metsälakia ei sovellettaisi puolustusvalmiuden turvaamiseen tarvittavilla alueilla. Saamansa toimeksiannon lisäksi työryhmä on valmistellut osana lainsäädäntökokonaisuutta luonnosta maa- ja metsätalousministeriön asetukseksi metsän uudistamisilmoituksesta.

Työryhmän työskentely

Työryhmä asetettiin toimikaudelle 30.6.2025–31.8.2026.

Työryhmän puheenjohtajaksi nimettiin metsäneuvos Erno Järvinen maa- ja metsätalousministeriöstä. Työryhmän jäseninä ovat olleet lainsäädäntöneuvos Outi Kumpuvaara maa- ja metsätalousministeriöstä, metsäneuvos Niina Riissanen maa- ja metsätalousministeriöstä, ympäristöneuvos Maarit Loiskekoski ympäristöministeriöstä, asiantuntija Anna Hernberg puolustusministeriöstä, johtava tutkija Harri Mäkinen Luonnonvarakeskuksesta, rahoituksen ja tarkastuksen palvelupäällikkö Aki Hostikka Suomen metsäkeskuksesta, maankäyttöpäällikkö Riikka Myllylä Metsähallituksesta, monimuotoisuusasiantuntija Liisa Toopakka Suomen Luonnonsuojeluliitto ry:stä, metsäpolitiikan päällikkö Mika Salmi Metsäteollisuus ry:stä, metsäasiantuntija Lea Jylhä Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry:stä, elinkeinopäällikkö Jimi Rajajärvi Sahateollisuus ry:stä ja edunvalvontapäällikkö Matti Mäkelä Koneyrittäjät ry:stä.

Työryhmän sihteereinä ovat toimineet maa- ja metsätalousministeriöstä neuvotteleva virkamies Satu Rantala ja asiantuntija Saana Kaipanen.

Lisäksi työryhmä kuuli eri asiantuntijoita valmistelun aikana.

Työryhmä kokoontui seitsemän kertaa. Lisäksi maa- ja metsätalousministeriö järjesti valmistelun tueksi sidosryhmille kaksi työpajaa.

Työryhmän laatima mietintö

Työryhmän mietinnössä ehdotetaan muutettavaksi metsälakia sekä valtioneuvoston asetusta metsien kestävästä hoidosta ja käytöstä ja ehdotetaan säädettäväksi uusi maa- ja metsätalousministeriön asetus metsän uudistamisilmoituksesta.

Ehdotuksen mukaan metsälaissa säädettäisiin velvoitteesta tehdä metsän uudistamisilmoitus metsän uudistamistoimenpiteiden tekemisen jälkeen ja eri-ikäisrakenteisena kasvatettavan metsän kasvatushakkuun jälkeen. Tähän liittyen täsmennettäisiin metsälaissa säädettyä uudistamisvelvoitetta niin, että uudistamisvelvoitteesta säädettäisiin myös eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuun osalta. Laissa säädettäisiin henkilötunnuksen ja y-tunnuksen ilmoittamisesta metsänkäyttö- ja metsänuudistamisilmoituksella, jotta pystytään yksilöimään ne tahot, joita ilmoitukset koskevat. Kasvatushakkuussa jätettävän kasvatuskelpoisen puuston riittävän laadun, määrän ja jakautumisen sekä toteutuksen valvonnan osalta laissa säädettäisiin, että puuston

riittävän määrän arvioinnissa käytettävästä puuston pituudesta käytettäisiin puuston keskipituutta valtapituuden sijaan. Samoin säädettäisiin oikaisuvaatimusmenettelystä Suomen metsäkeskuksen päätöksiin automaattisen päätöksenteon mahdollistamiseksi metsänkäyttöilmoituksen määräajasta poikkeamista koskevissa päätöksissä. Lisäksi säädettäisiin, että metsälakia ei sovellettaisi puolustusvalmiuden turvaamiseen tarvittavilla alueilla tehtäviin toimenpiteisiin.

Ehdotuksen mukaan valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin metsän uudistumisen edellytyksistä eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuun yhteydessä ja kasvatuskelpoisen puuston määrästä kasvatushakkuun jälkeen. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädettäisiin metsän uudistamisilmoituksella toimitettavista tiedoista.

Mietintöön on jätetty Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry:n täydentävä lausuma, Metsähallitus Metsätalous Oy:n, Metsäteollisuus ry:n, Koneyrittäjät ry:n ja Sahateollisuus ry:n yhteinen eriävä mielipide sekä Suomen Luonnonsuojeluliiton eriävä mielipide. Saatuaan tehtävänsä suoritettua työryhmä luovuttaa kunnioittavasti hallituksen esityksen muotoon laaditun metsälain muuttamista koskevan ehdotuksensa sekä asetusluonnokset maa- ja metsätalousministeriölle.

Helsingissä 9 päivänä kesäkuuta 2026

Erno Järvinen

Outi Kumpuvaara	Aki Hostikka	Jimi Rajajärvi
Niina Riissanen	Riikka Myllylä	Matti Mäkelä
Maarit Loiskekoski	Liisa Toopakka	Satu Rantala
Anna Hernberg	Mika Salmi	Saana Kaipanen
Harri Mäkinen	Lea Jylhä	

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi metsälain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi metsälakia. Metsälakiin lisättäisiin velvoite laatia metsän uudistamisilmoitus, kun metsänuudistamisen toimenpiteet on tehty. Metsän uudistamisen edellytyksistä ja ilmoituksen tekemisestä olisi huolehdittava myös eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuun yhteydessä. Metsän uudistamisilmoituksen laiminlyönti sanktioitaisiin metsärikkomuksena. Lisäksi kasvatushakkuussa jätettävän puuston riittävän määrän arviointia täsmennettäisiin.

Esityksessä ehdotetaan, että jatkossa metsälakia ei sovellettaisi puolustusvalmiuden turvaamiseen tarvittavilla alueilla tiettyihin Puolustusvoimien aloitteesta toteutettaviin toimenpiteisiin. Muutoksenhakuun liittyen säädettäisiin oikaisuvaatimusmenettelystä Suomen metsäkeskuksen päätöksiin. Metsänkäyttöilmoituksen määräajasta poikkeamisen osalta mahdollistettaisiin lupapäätöksen automatisointi, mihin liittyen täsmennettäisiin myös luvan myöntämisen edellytyksiä. Lisäksi säädettäisiin henkilötunnuksen ja y-tunnuksen ilmoittamisesta metsänkäyttöilmoituksen ja metsän uudistamisilmoituksen yhteydessä.

Esityksen tavoitteena on metsien kasvun ja hiilensidonnan lisääminen ja metsälain valvonnan tehostaminen, mitkä osaltaan edistävät ilmastonmuutoksen hillintää. Esityksen tavoitteet liittyvät myös Puolustusvoimien toimintaedellytysten turvaamiseen.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan x.x.2027.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ....4
PERUSTELUT....7
1 Asian tausta ja valmistelu....7
1.1 Tausta....7
1.2 Valmistelu....7
2 Nykytila ja sen arviointi....8
2.1 Lainsäädäntö....8
2.1.1 Metsän uudistamista koskeva sääntely....8
2.1.2 Kasvatushakkuita ja niiden valvontaa koskeva sääntely....10
2.1.3 Metsälain soveltamisala....12
2.1.4 Metsälain muutoksenhakusääntely....12
2.1.5 Voimassa olevan lainsäädännön arviointi....13
2.2 Metsät ja ilmastonmuutos....14
2.2.1 Metsät hiilinieluina ja -varastoina....14
2.2.2 Maankäyttösektorin EU-velvoitteet....15
2.2.3 Hiilinielujen vahvistamisen toimenpidepaketti ja kansalliset suunnitelmat....15
2.3 Metsän uudistaminen....16
2.3.1 Uudistamisvelvoite ja perustamistoimenpiteet....16
2.3.2 Viljely ja luontainen uudistaminen....17
2.3.3 Jatkuvapeitteinen metsänkasvatus....18
2.3.4 Uudistamisen toteutuminen ja valvonta....19
2.4 Kasvatushakkuut....20
2.4.1 Harventamisen tavoitteet ja menetelmät....20
2.4.2 Kasvatushakkuiden toteutuksen vaikutukset tuotokseen ja hiilensidontaan....21
2.4.3 Kasvatushakkuiden valvonta....21
2.5 Metsänkäyttöilmoituksen määräajasta poikkeamista koskeva lupa....22
3 Tavoitteet....23
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset....23
4.1 Keskeiset ehdotukset....23
4.2 Pääasialliset vaikutukset....24
4.2.1 Yleistä vaikutusten arvioinnista....24
4.2.2 Taloudelliset vaikutukset....25
4.2.3 Ympäristövaikutukset....29
4.2.4 Muut ihmisiin kohdistuvat ja yhteiskunnalliset vaikutukset....31
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot....34
5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset....34
5.1.1 Metsän uudistamisilmoitusta koskevan velvoitteen laajuus....34
5.1.2 Kasvatushakkuissa jäljelle jäävän puuston määrän ja laadun arviointi....34
5.1.3 Metsän uudistamisilmoituksen laiminlyönnin sanktiointi....35
5.2 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot....36
5.2.1 Ruotsi....36
5.2.2 Viro....37
5.2.3 Norja....38
5.2.4 Saksa....39

6 Lausuntopalaute 40
7 Säännöskohtaiset perustelut 40
8 Lakia alemman asteinen sääntely 47
9 Voimaantulo 47
10 Toimeenpano ja seuranta 47
11 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys 48
11.1 Yleistä 48
11.2 Vastuu ympäristöstä 48
11.3 Omaisuuden suoja 49
11.4 Oikeusturva 50
LAKIEHDOTUS 52
Laki metsälain muuttamisesta 52
LIITTEET 56
RINNAKKAISTEKSTI 56
Laki metsälain muuttamisesta 56
ASETUSLUONNOKSET 62
Valtioneuvoston asetus metsien kestävästä hoidosta ja käytöstä annetun asetuksen muuttamisesta 62
Muistio 65
Maa- ja metsätalousministeriön asetus metsän uudistamisilmoituksesta 75
Muistio 76
Täydentävä lausuma metsälainsäädännön muuttamista valmistelevan työryhmän esitykseen, MTK 80
Eriävä mielipide, Metsähallitus Metsätalous Oy, Metsäteollisuus ry, Sahateollisuus ry ja Koneyrittäjät ry 81
Eriävä mielipide, Suomen luonnonsuojeluliitto 85

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Esityksen taustalla on puhtaan energian, ympäristön ja huoltovarmuuden ministerityöryhmän (PEYH-minry) 8.4.2025 tekemä linjaus metsien kasvua ja maankäyttösektorin hiilinieluja tukevista toimista. Ministerityöryhmä linjasi tarpeen tarkistaa metsien kasvatustiheyttä metsälainsäädännössä ja tuoda normiohjaukseen velvoitteen taimikon perustamisilmoituksen tekemiseen sekä uudistumis- tai taimettumisilmoituksen tekemiseen eri-ikäisrakenteisena kasvatettavan metsän kasvatushakkuun jälkeen. Hallituksen esitysluonnos metsälain (1093/1996) muuttamisesta on osa laajempaa metsien kasvun ja hiilinielujen vahvistamisen toimenpidepakettia. [1]

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmassa on useita kirjauksia, jotka liittyvät metsien kasvuun ja hiilinielujen vahvistamiseen. Hallitusohjelman mukaan metsien kasvua ja terveyttä parantavia toimenpiteitä edistetään sekä vahvistetaan oikea-aikaisten ja -suhtaisten harvennushakkuiden tekoa huolehtimalla myös taimikonhoito- ja ensiharvennusrästeistä (s. 130). Samoin hallitusohjelmassa todetaan, että kiertoaikoja pidennetään maltillisesti ja puututaan liian voimakkaisiin harvennushakkuisiin. Edelleen hallitusohjelman mukaan metsälain valvontaa tehostetaan ja parannetaan metsän uudistumisvauhtia muun muassa metsän istutusta ja taimikon hoitoa lisäämällä. Samoin todetaan, että hallitus vahvistaa metsien kasvua toimenpidepaketilla. (s. 151) Hallitusohjelman mukaan hallitus jatkaa maankäyttösektorin hiilinieluja vahvistavia toimia (s. 150).

Metsälain soveltamisalaa koskevan esityksen taustalla on puolustusministeriön maa- ja metsätalousministeriölle esittämä arvio lainsäädännön tarkistamistarpeesta. Vastaavasti Suomen metsäkeskuksen tiettyjen lupapäätösten automatisointia koskeva sääntelytarve on noussut esiin metsäkeskuksen omasta toiminnan tehostamisen tarpeesta.

1.2 Valmistelu

Maa- ja metsätalousministeriö asetti metsälainsäädännön muuttamista valmistelevan työryhmän, jonka toimikausi on 30.6.2025–31.8.2026. Työryhmän tehtävänä on ollut valmistella tarvittavat muutokset: 1) metsälakiin ja metsien kestävästä hoidosta ja käytöstä annettuun valtioneuvoston asetukseen (1308/2013), jotta muodostuu lakisääteinen velvollisuus tehdä metsänuudistamistoimien toteuduttua taimikon perustamisilmoitus sekä taimettumisilmoitus eri-ikäisenä kasvatettavan metsän hakkuun jälkeen; 2) metsien kestävästä hoidosta ja käytöstä annettuun valtioneuvoston asetuksen kohtiin, joissa määritellään kasvatushakkuussa jätettävän kasvatuskelpoisen puuston riittävä laatu, määrä ja jakautuminen sekä toteutuksen valvonta. Lisäksi työryhmän tehtävänä on ollut arvioida ja valmistella tarvittavat muutokset: 3) metsälakiin, jotta oikaisuvaatimusmenettely olisi tarvittavilta osin mahdollinen metsälain nojalla tehtävissä päätöksissä; 4) metsälakiin, jotta metsälakia (2 §) ei sovellettaisi puolustusvalmiuden turvaamiseen tarvittavilla alueilla. Työryhmän tavoitteena on valmistella luonnos hallituksen esitykseksi sekä luonnos metsien kestävästä hoidosta ja käytöstä annetun valtioneuvoston asetuksen

[1] Maa- ja metsätalousministeriö. Metsien kasvun ja hiilinielujen vahvistamisen toimenpidepaketti. https://mmm.fi/metsat/strategiat-ja-ohjelmat/metsien-kasvun-ja-hiilinielujen-vahvistamisen-toimenpidepaketti

muuttamisesta. Saamansa toimeksiannon lisäksi työryhmä on valmistellut osana lainsäädäntökokonaisuutta luonnosta maa- ja metsätalousministeriön asetukseksi metsän uudistamisilmoituksesta.

Työryhmässä ovat maa- ja metsätalousministeriön lisäksi olleet edustettuina ympäristöministeriö, puolustusministeriö. Luonnonvarakeskus, Suomen metsäkeskus, Metsähallitus, Suomen luonnonsuojeluliito ry, MTK r.y., Metsäteollisuus ry, Sahateollisuus ry ja Koneyrittäjät ry. Työryhmä kokoontui seitsemän kertaa. Työryhmä julkaisi [xx.x.2026] mietintönsä, joka sisältää luonnoksen hallituksen esitykseksi.

Maa- ja metsätalousministeriö järjesti valmistelun tueksi sidosryhmille kaksi työpajaa. Ensimmäisen työpajan aiheena oli taimikon perustamis- ja taimettumisilmoitus metsälain uudistuksessa ja työpaja pidettiin 4.11.2025. Toinen työpaja pidettiin 8.12.2025 ja siinä käsiteltiin kasvatushakkuissa jätettävän kasvatuskelpoisen puuston riittävää laatua, määrää ja jakautumista sekä toteutuksen valvontaa.

Valmistelun tukena on ollut myös maa- ja metsätalousministeriön ja Suomen metsäkeskuksen vuonna 2023 käynnistämä metsälain valvonnan ja laadun seurantamenetelmien kehittämistyö. Kyseiseen työtä tukemaan kutsuttiin mukaan myös tutkimuslaitoksia ja puunkorjuun keskeisiä toimijoita. Tämä niin sanottu metsälain valvonnan ja laadun seurantamenetelmien kehittämisen sparrausryhmä kokoontui 10.1.2024–16.1.2026 kahdeksan kertaa.

Keskeisin valmistelun tukena ollut taustaselvitys on maa- ja metsätalousministeriön Luonnonvarakeskukselta tilaama Metsälain ilmastovaikutusten arviointi (Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 49/2023. Luonnonvarakeskus 2023).

[Hallituksen esityksen luonnos oli lausunnoilla xx.x–xx.x.2026.]

Tämän esityksen valmisteluasiakirjat ovat valtioneuvosto.fi/hankkeet sivustolla tunnuksella MMM023:00/2025.

2 Nykytila ja sen arviointi

2.1 Lainsäädäntö

2.1.1 Metsän uudistamista koskeva sääntely

Metsälain metsän uudistamisvelvoite

Metsälaissa (1093/1996) säädetään metsän hoitamisesta ja käyttämisestä sellaisella alueella, joka luetaan metsätalousmaaksi. Lain 1 §:n mukaan tarkoituksena on edistää metsien taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävää hoitoa ja käyttöä siten, että metsät antavat kestävästi hyvän tuoton samalla, kun niiden biologinen monimuotoisuus säilytetään.

Voimassa olevassa metsälaissa ei ole säännöksiä taimikon perustamisilmoituksesta taikka taimettumisilmoituksesta. Lakiin ei näin ollen sisälly velvollisuutta ilmoittaa taimikon perustamiseksi tai taimikon aikaansaamiseksi tehdyistä toimista. Laissa on kuitenkin säännökset metsän uudistamisvelvoitteesta. Metsälain 5 §:ssä säädetään kasvatushakkuuta koskevasta uudistamisvelvoitteesta. Pykälän 2 momentin mukaan kasvatushakkuusta aiheutuu metsän uudistamisvelvoite, jos jäljelle jäävän puuston määrä ja laatu eivät ole riittävät puuston kasvattamiseksi edelleen. Metsälain 5 a §:ssä säädetään puolestaan uudistushakkuuta koskevasta

uudistamisvelvoitteesta. Pykälän 1 momentin mukaan uudistushakkuun päättymisestä seuraava metsän uudistamisvelvoite muodostuu, kun puunkorjuun seurauksena käsittelyalueelle on syntynyt yli 0,3 hehtaarin avoin alue.

Uudistamisvelvoitteesta säädetään tarkemmin sekä kasvatushakkuun että uudistamishakkuun osalta metsälain 8 §:ssä. Pykälän 1 momentissa kuvataan taimikko, joka täyttää uudistamisvelvoitteen. Lisäksi tarkempaa sääntelyä on metsien kestävästä hoidosta ja käytöstä annetussa valtioneuvoston asetuksessa (1308/2013). Lain 8 §:n 2 momentin mukaan uudistamisen voi toteuttaa viljelemällä tai luontaisella uudistamisella. Pykälän 2 momentissa säädetään muutoinkin uudistamisen liittyvistä perustamistoimenpiteistä ja jälkihoidosta. Lain 8 §:n 3 momentin mukaan taimikon aikaansaamiseksi tehtävät perustamistoimenpiteet on saatettava loppuun kolmen vuoden kuluessa velvoitteen aiheuttaneen puunkorjuun päättymisestä. Vastuu uudistamisvelvoitteen täyttämisestä on lähtökohtaisesti maanomistajalla lain 9 §:n 1 momentin mukaisesti, mutta se voi 9 §:n 2 ja 3 momentissa säädetyllä tavalla kuulua tietyissä tilanteissa myös muulle taholle.

Metsälain 15 §:ssä säädetään neuvotteluvelvollisuudesta niissä tilanteissa, kun on perusteltua syytä epäillä, ettei 8 §:ssä tarkoitettua taimikkoa saataisi aikaan. Samoin neuvotteluvelvoite on silloin, jos on perusteltu syy epäillä, että muu suunniteltu, aloitettu tai toteutettu hakkuu tai muu toimenpide on metsälain tai sen nojalla annettujen säännösten vastainen. Tällöin Suomen metsäkeskuksen on pyrittävä neuvottelemaan maanomistajan taikka hallintaoikeuden tai muun vastaavan oikeuden haltijan kanssa tarpeellisen muutoksen aikaansaamiseksi. Lain 16 §:ssä säädetään Ruokaviraston antamasta käsittelykiellosta niissä tilanteissa, kun neuvottelu ei ole johtanut tulokseen. Lain 16 a §:ssä säädetään väliaikaisesta käsittelykiellosta, jonka voi antaa metsäkeskus. Metsälain 18 §:ssä säädetään metsärikoksesta ja metsärikkomuksesta. Pykälän 2 momentin mukaan se, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoo 8 §:n uuden puuston aikaansaamista koskevaa säännöstä tai sen nojalla annettua säännöstä, on tuomittava metsärikkomuksesta sakkoon.

Ennen hakkuun aloittamista on velvollisuus tehdä metsänkäyttöilmoitus metsäkeskukselle, mistä säädetään metsälain 14 §:ssä. Metsänkäyttöilmoitus on toimitettava viimeistään kymmenen päivää ja aikaisintaan kolme vuotta ennen hakkuun aloittamista. Metsänkäyttöilmoituksen sisällöstä säädetään tarkemmin metsänkäyttöilmoituksesta annetussa maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa (1320/2013). Metsälain 18 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaan metsärikkomuksesta voidaan tuomita se, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta laiminlyö antaa metsänkäyttöilmoituksen tai tekee ilmoituksen säädetyn määräajan jälkeen.

Taimikon perustamisilmoitus metsälaissa vuosina 1999–2013

Taimikon perustamisilmoitusta koskeva sääntely on sisältynyt metsälakiin vuosina 1999–2013. Vuoden 1999 alussa tuli voimaan metsälain muuttamista koskeva laki (1224/1998), jossa säädettiin taimikon perustamisilmoitusta koskeva uusi 14 a §. Pykälän 1 momentissa säädettiin, että kun 8 §:n 2 momentissa tarkoitetut taimikon perustamista koskevat toimenpiteet on saatettu loppuun, niistä on viivytyksettä tehtävä metsäkeskukselle ilmoitus (taimikon perustamisilmoitus). Edelleen pykälän 2 momentin mukaan velvollisuus tehdä 1 momentissa tarkoitettu ilmoitus kuuluu sille, joka 9 §:n mukaan vastaa uuden puuston aikaansaamisesta. Lopuksi pykälän 3 momentissa säädettiin, että taimikon perustamisilmoituksesta säädetään tarvittaessa tarkemmin asetuksella. Samassa yhteydessä metsälain 23 a §:ssä säädettiin, että taimikon perustamisilmoitus oli maksuton. Ilmoituksen tekemisen laiminlyöntiä ei ollut metsälaissa sanktioitu.

Vuoden 1999 alussa voimaan tulleen metsälain muutoslain esitöissä (HE 218/1998 vp) on kuvattu myös taimikon perustamisilmoituksen tavoitteita. Hallituksen esityksen perusteluissa on

todettu, että taimikon perustamisilmoituksen myötä lainvalvonnan resursseja pystyttäisiin kohdentamaan niihin kohteisiin, joista ei ole tehty ilmoitusta (s. 2). Hallituksen esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa todettiin, että useimmissa tapauksissa velvollisuus tehdä taimikon perustamisilmoitus kuuluu sille, joka omistaa kiinteistön siinä vaiheessa, kun taimikon perustamista koskevat toimenpiteet on saatettu loppuun. Edelleen perusteluissa todettiin, että ilmoituksen voisi tehdä maanomistajan puolesta myös joku muu. Jos esimerkiksi metsänhoitoyhdistys toteuttaa taimikon perustamistoimenpiteitä maanomistajan toimeksiannosta, metsänhoitoyhdistys voisi ilman erillistä valtuutusta tehdä taimikon perustamisilmoituksen metsäkeskukselle töiden valmistuttua. (HE 218/1998 vp, s. 5)

Taimikon perustamisilmoituksen sisällöstä säädettiin tarkemmin asetuksella. Vuoden 2011 alussa tuli voimaan metsänkäyttö- ja taimikon perustamisilmoituksesta annettu maa- ja metsätalousministeriön asetus (1308/2010), jonka 2 §:ssä säädettiin taimikon perustamisilmoituksessa annettavista tiedoista. Pykälän 1 momentin mukaan tällaisia tietoja olivat: 1) maanomistajan, hallintaoikeuden tai muun erityisen oikeuden haltijan nimi sekä heidän yhteystietonsa, 2) kiinteistön nimi ja rekisterinumero tai kiinteistötunnus sekä kiinteistön sijaintikunta ja -kylä, 3) toimenpidealueen sijainti riittävällä tarkkuudella kartalla tai koordinaatteina ilmaistuna sekä pinta-alat metsiköittäin, 4) jokaisen kuvion osalta toimenpidealueen pinta-ala sekä onko uudistamistapa ollut luontainen uudistaminen, kylvö vai istutus, uudistamisen puulaji sekä toteutettu maanpinnan käsittelymenetelmä sekä 5) taimikon perustamisilmoituksen laatijan nimi ja yhteystiedot. Pykälän 2 momentissa todettiin, että siltä osin kuin 1 momentissa edellytetyt toteutuneen toimenpiteen tiedot ilmenevät metsäkeskukseen tehdystä metsänkäyttöilmoituksesta, taimikon perustamisilmoituksessa voidaan viitata tehtyyn metsänkäyttöilmoitukseen.

Taimikon perustamisilmoitusta koskeva sääntely sisältyi metsälakiin vuoden 2013 loppuun saakka. Sääntely kumottiin metsälain muuttamista koskevalla lailla (1085/2013). Lain perusteluissa todetaan, että esityksen taustalla oli hallinnon keventäminen (HE 75/2013 vp, s. 6). Samoin perustelujen mukaan taimikon perustamisilmoituksen poistaminen vapauttaisi Suomen metsäkeskuksen resursseja, mikä mahdollistaisi metsälain valvonnan painopisteen siirtymisen taimikon perustamistoimenpiteiden toteuttamisen valvonnasta metsän uudistumisen onnistumisen valvontaan (HE 75/2013 vp, s. 12). Hallituksen esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa viitataan myös sanktioinnin puuttumiseen. Perusteluissa todetaan, että alkuperäisen tarkoituksen mukaisesti lainvalvonnan resursseja on kohdistettu taimikoihin, joista taimikon perustamisilmoitusta ei ole tehty. Koska metsänomistajat ovat kyseenalaistaneet ilmoitustarpeen metsälain vaatimien perustamistoimenpiteiden toteuttamisen jälkeen, vain murto-osa ilmoituksista tehdään omatoimisesti metsälain mukaisesti. Edelleen perusteluissa todetaan, että tämä on johtanut siihen, ettei toimintamalli metsälain valvonnassa ole toiminut tarkoitetulla tavalla. Taimikon perustamisilmoituksen saaminen muistutusten tai kehotusten avulla tai vastaavan tiedon saaminen vaihtoehtoisista tietolähteistä on sitonut Suomen metsäkeskuksen valvontaresursseja kohtuuttomasti. Toisaalta käytännössä taimikon perustamisilmoituksista on ollut merkittävää hyötyä Suomen metsäkeskuksen metsävaratiedon keräämiselle. (HE 75/2013 vp, s. 38)

2.1.2 Kasvatushakkuita ja niiden valvontaa koskeva sääntely

Kasvatushakkuussa jätettävää kasvatuskelpoista puustoa koskevat säännökset

Kasvatushakkuulla tarkoitetaan metsälain 2 a §:n 3 kohdan mukaan puunkorjuuta, joka tehdään alueelle jäljelle jäävän puuston kasvattamista taikka tämän ohella myös uuden taimiaineksen syntymistä edistävällä tavalla. Lain esitöissä (HE 75/2013 vp) todetaan, että kasvatushakkuuseen katsottaisiin lakiehdotuksen säännöksissä sisältyvän myös eri-ikäisrakenteinen metsänkasvatus ja tämän vuoksi 3 kohdan määritelmään kasvatushakkuusta sisältyisi muun ohella myös

taimiaineksen syntymisen edistäminen. Näin ollen kasvatushakkuulla tarkoitetaan metsälaissa sekä harvennushakkuuta että niin sanotun jatkuvan kasvatuksen yhteydessä tehtävää hakkuuta.

Metsälain 5 §:ssä säädetään kasvatushakkuusta ja siihen liittyvästä uudistamisvelvoitteesta. Metsälain 5 §:n 1 momentin mukaan kasvatushakkuu on tehtävä siten, että kasvatushakkuun jälkeen käsittelyalueelle jää riittävästi kasvatuskelpoista puustoa tasaisesti jakautuneena. Momentissa myös määritetään tekijät, joilla riittävää määrää arvioidaan. Tällaisia tekijöitä ovat käsittelyalueen maantieteellinen sijainti, kasvupaikka, kasvatushakkuiden toteuttamistapa sekä valtapituus, jolla tarkoitetaan hehtaarin sadan paksuimman puun pituuden aritmeettista keskiarvoa. Pykälän 5 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin kasvatushakkuussa jätettävän kasvatuskelpoisen puuston riittävästä laadusta, määrästä ja jakautumisesta kasvatushakkuun toteuttamistavan mukaisesti maan eri osissa ja erilaisilla kasvupaikoilla.

Metsien kestävästä hoidosta ja käytöstä annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetään tarkemmin puunkorjuun toteutuksesta. Asetuksen 2 §:ssä säädetään kasvamaan jätettävän puuston määrästä, asetuksen 3 §:ssä kyseisen puuston jakautumisesta, asetuksen 4 §:ssä puuston laadun arvioinnista ja 5 §:ssä korjuuvaurioista ja niiden määrästä. Asetuksen liitteessä esitetään taulukkoina kasvatuskelpoisen puuston vähimmäismäärät sekä tasaikäisrakenteisen että eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuun jälkeen. Puuston määrä ilmaistaan puuston pohjapinta-alan (m2/ha) ja valtapituuden avulla. Valtapituudeltaan alle 12-metrisissä puustoissa puuston vähimmäismäärä ilmaistaan runkolukuna. Valtioneuvoston asetuksen 1 §:n 3 kohdassa määritellään kasvatuskelpoinen puu. Kohdan mukaan kasvatuskelpoisella puulla tarkoitetaan metsälain 8 a §:ssä tarkoitetun puulajin latvukseltaan elinvoimaista puuta, jossa ei ole vaurioita ja jonka rinnankorkeusläpimitta on vähintään seitsemän senttimetriä.

Valtioneuvoston asetuksen 2 §:n 1 momentin mukaan puuston määrä arvioidaan koko käsittelyalueelta. Pykälän 2 momentin mukaan ojitetulla turvemailla kasvatuskelpoisen puuston määrä voi kasvatushakkuun jälkeen olla liitteen A- tai B-kohdan määrää enintään 20 prosenttia alhaisempi. Puunkorjuuta varten tehdyt ajourat sekä ojat ja ojalinjat luetaan käsittelyalueen pinta-alaan. Pykälän 3 momentin mukaan asetuksen liitteen A- tai B-kohdan mukainen kasvatuskelpoisen puuston vähimmäismäärä voidaan kasvupaikan kallioisuuden tai muun erityisen syyn vuoksi alittaa. Tällainen erityinen syy on esitettävä metsälain 14 §:ssä tarkoitetussa metsänkäyttöilmoituksessa.

Asetuksen mukaan kasvatushakkuun lainmukaisuutta arvioidaan käytännössä sen mukaan, onko kyseessä tasaikäisrakenteisen metsän vai eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuu. Tasaikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuun osalta puuston vähimmäismäärät esitetään asetuksen liitteen A-kohdassa ja eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuun osalta liitteen B-kohdassa. Jäljelle jätettävän puuston puulajisuhteista tai painottumisesta eri latvuskerroksiin ei ole säännöksiä. Asetuksessa ei myöskään ole sääntelyä ennen hakkuuta syntyneestä taimikosta tai taimien määrästä.

Puuston vaurioiden välttämisestä säädetään metsälain 6 §:ssä. Pykälän mukaan puunkorjuu on toteutettava niin, että vältetään käsittelyalueelle kasvamaan jätettävän ja käsittelyalueen ulkopuolella kasvavan puuston vaurioitumista. Lisäksi on vältettävä aiheuttamasta puuston kasvuolosuhteita heikentäviä maastovaurioita. Vaurioituneita puita ei lasketa mukaan kasvatuskelpoiseen jäävään puustoon, joten voimakkaan harvennuksen kohteella puuston määrä voi jäädä asetuksessa sallittua vähäisemmäksi kohtuullisen vähäisenkin korjuuvauriomäärän vuoksi, vaikka kokonaisuudessaan puustoa olisi jätetty riittävästi.

Valvontaa koskeva sääntely

Metsälain 25 §:n 1 momentin mukaan Suomen metsäkeskus valvoo metsälain noudattamista. Lain 5 §:n 2 momentin mukaan kasvatushakkuusta aiheutuu metsän uudistamisvelvoite, jos jäljelle jäävän puuston määrä ja laatu eivät ole riittävät puuston kasvattamiseksi edelleen. Edelleen momentissa säädetään, että uudistamisvelvoite täyttyy, kun alueelle on saatu taimikko 8 §:n mukaisesti. Metsän uudistamisvelvoitetta on kuvattu tarkemmin edellä luvussa 2.1.1.

Metsälain 20 §:ssä säädetään korjaavista toimenpiteistä. Pykälän 1 momentin mukaan, mikäli metsää käsitellään hakkuissa metsälain 5 §:n vastaisesti tai laiminlyöden uuden puuston aikaansaamista koskeva velvoite, syntyy velvollisuus poistaa lainvastaisen toimenpiteen vaikutukset tai palauttaa vallinnut olotila siinä määrin kuin se on kohtuullisin kustannuksin mahdollista. Metsäkeskus ja asianomainen pyrkivät sopimaan korjaavista toimenpiteistä. Mikäli sopimukseen ei päästä tai sovittuja toimenpiteitä ei toteuteta, Ruokavirasto voi metsäkeskuksen esityksestä velvoittaa asianomaisen tekemään tarvittavat toimenpiteet. Ruokavirasto voi asettaa päätöksensä tehosteeksi uhkasakon tai teettämisuhan. Lain 20 §:n 4 momentin mukaan toimenpiteisiin voidaan olla ryhtymättä, jos virhe on vähäinen.

Metsän kasvatushakkuun jälkeisen kasvatuskelpoisen puuston määrän alittamista ei ole metsälaissa sanktioitu. Näin ollen kyseessä ei ole metsälain 18 §:n nojalla rangaistava metsärikkomus tai rikoslain 48 a luvun 3 §:ssä rangaistavaksi säädetty metsärikos. Metsälain 25 §:n 2 momentin mukaan maa- ja metsätalousministeriöllä on oikeus antaa tarkempia määräyksiä Suomen metsäkeskukselle tämän lain noudattamisen valvontojen teknisestä toteuttamisesta.

2.1.3 Metsälain soveltamisala

Metsälain 2 §:ssä säädetään lain soveltamisalasta. Lähtökohtana on, että metsälakia sovelletaan metsän hoitamiseen ja käyttämiseen metsätalousmaaksi luettavilla alueilla. Lain perustelujen mukaan (HE 63/1996 vp) maa voidaan luokitella metsätalousmaahan, maatalousmaahan, rakennettuun maahan ja liikennealueisiin. Metsätalousmaa on vakiintuneesti luokiteltu puuntuotoskyvyn perusteella metsämaahan, kitumaahan ja joutomaahan. Samoin lain pykäläkohtaisen perustelujen mukaan laissa tarkoitetaan metsätalousmaalla metsämaata, kitumaata ja joutomaata. Siitä lähtökohdasta, että metsälakia sovelletaan metsän hoitamiseen ja käyttämiseen metsätalousmaaksi luettavilla alueilla, on kuitenkin lain 2 §:ssä säädetty poikkeuksia. Metsälakia ei sovelleta esimerkiksi luonnonsuojelulain (9/2023) nojalla muodostetuilla luonnonsuojelualueilla, valtion luonnonsuojelutarkoitukseen hankkimilla alueilla eikä muilla valtion omistamilla alueilla, joita hoidetaan Metsähallituksen tai valtion maata hallinnoivan viranomaisen suojelupäätöksen mukaisesti. Samoin soveltamisalan ulkopuolella ovat alueidenkäyttölain mukaisessa kaavassa suojelualueeksi osoitetut alueet. Metsälain 2 §:n 1 momentin 7 kohdan mukaan metsälaki ei sovelleta myöskään puolustusvoimien ampuma-alueiden maalialueilla. Puolustusvoimien ampuma-alueita koskeva poikkeus lisättiin metsälakiin vuoden 2014 alussa. Lain esitöissä todettiin puolustusvoimien ampuma-alueiden maalialueisiin liittyen, että viimeksi mainittuja alueita oli joitakin kymmeniä tuhansia hehtaareita (HE 75/2013). Voimassa olevassa metsälaissa ei ole lain 2 §:n 1 momentin 7 kohdan lisäksi puolustusvoimiin liittyen muita soveltamista koskevia erityissäännöksiä.

2.1.4 Metsälain muutoksenhakusääntely

Metsälain 23 §:ssä säädetään muutoksenhausta. Pykälän 1 momentin mukaan muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019). Edelleen pykälän 2 momentissa säädetään, että metsäkeskuksella on valitusoikeus

Ruokaviraston metsälain nojalla tekemästä päätöksestä, jos Ruokaviraston päätös poikkeaa metsäkeskuksen esityksestä. Samoin metsäkeskuksella on valitusoikeus hallinto-oikeuden päätöksestä, jolla hallinto-oikeus on muuttanut Ruokaviraston päätöstä taikka kumonnut sen.

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 6 §:n 1 momentin mukaan valittamalla saa hakea muutosta päätökseen, jolla viranomainen on ratkaissut hallintoasian tai jättänyt sen tutkimatta. Lain 4 §:n 1 kohdassa todetaan, että viranomaiseen rinnastetaan myös itsenäiset julkisoikeudelliset laitokset. Edelleen lain 6 §:n 2 momentissa säädetään, että valittamalla ei saa hakea muutosta päätökseen, joka koskee vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa. Kaiken kaikkiaan hallintopäätöksen valituskelpoisuus liittyy oikeusturvan tarpeeseen ja siihen, sisältääkö päätös jonkun oikeutta, etua tai velvollisuutta koskevan asiaratkaisun.

Metsäkeskuksen tehtäväksi on säädetty metsälaissa neljä erilaista hallintopäätöstä, joihin voi metsälain 23 §:n mukaisesti voi hakea muutosta. Tällaisia päätöksiä ovat metsälain 11 §:ssä tarkoitettu erityisen tärkeiden elinympäristöjen käsittelyä koskeva poikkeuslupa, 14 §:n 4 momentissa tarkoitettu lupa metsänkäyttöilmoituksen määräajasta poikkeamiselle, 14 c §:ssä tarkoitettu erityisen tärkeästä elinympäristöstä annettava ennakkotieto sekä 16 a §:ssä tarkoitettu väliaikainen käsittelykielto.

Metsälaissa ei ole säännöksiä oikaisuvaatimusmenettelystä, vaan ensiasteena muutoksenhaussa on hallinto-oikeus.

2.1.5 Voimassa olevan lainsäädännön arviointi

Metsälaissa on säännökset metsän uudistamisvelvoitteesta. Voimassa olevaan metsälakiin ei kuitenkaan sisälly velvollisuutta ilmoittaa metsän uudistamiseksi, kuten taimikon perustamiseksi, tehdyistä toimenpiteistä. Taimikon perustamisilmoitus sisältyi metsälakiin vuosina 1999–2013, mutta siitä luovuttiin vuonna 2014 voimaan tulleen metsälain osittaisuudistuksen yhteydessä. Kyseisen laajan lainsäädäntöuudistuksen tavoitteena oli muun muassa metsänomistajan valinnanvapauden lisääminen.

Tämän esityksen tavoitteet liittyvät ilmastonmuutoksen hillintään ja metsälain valvonnan tehostamiseen. Metsän uudistamisilmoituksen edellyttäminen metsälaissa edistäisi osaltaan metsien nopeaa uudistamista ja sen seurantaa. Se käytännössä helpottaisi metsäkeskuksen toteuttamaa metsän uudistamisen valvontaa. Kun otetaan huomioon, että metsät tulisi niin kannattavuuskuin ilmastosyistä uudistaa laadukkaasti ja viipymättä, voidaan metsän uudistamisilmoitusta pitää tarkoituksenmukaisena työkaluna näiden tavoitteiden saavuttamiseksi. Aiemmin metsälakiin sisältyneeseen taimikon perustamisilmoitusta koskeneeseen sääntelyyn ei liittynyt sanktioita, mikä jossain määrin johti sääntelyn tehottomuuteen. Näin ollen tämän esityksen yhteydessä on syytä arvioida myös sanktioista säätämisen tarpeellisuutta. Samoin verrattuna aiemmin metsälakiin sisältyneeseen taimikon perustamisilmoitukseen, voisi jatkossa olla tarkoituksenmukaista ulottaa sääntely myös eri-ikäisrakenteisena kasvatettavan metsän kohteisiin eli jatkuvan kasvatuksen kohteisin.

Lisäksi tulisi arvioida metsänviljelyaineiston alkuperätietojen ilmoittamista uudistamista koskevan ilmoituksen yhteydessä. Käytännössä se tarkoittaisi viljellen uudistettaessa käytetyn metsänviljelyaineiston kantatodistuksen koodia (tai koodit, jos samalla kuviolla on käytetty useampaa alkuperää tai puulajia). Koodin avulla Ruokaviraston perusaineistorekisteristä saataisiin aineiston alkuperätiedot, joiden avulla puolestaan pystyttäisiin valvomaan sitä, onko kyseisellä kuviolla käytetty metsälain 8 a §:n mukaista aineistoa, joka soveltuu alkuperältään kyseiselle kasvupaikalle.

Metsien kasvua ja hiilensidontaa voidaan tehostaa tekemällä kasvatusmetsien harvennukset lievempinä sekä osin myös myöhemmin eli kasvattamalla nuorta ja varttunutta kasvatusmetsää tiheämpänä. Kasvatushakkuussa jätettävää kasvatuskelpoista puustoa koskevat säännökset ovat metsälaissa, mutta sääntelyä on pitkälti myös metsien kestävästä hoidosta ja käytöstä annetussa valtioneuvoston asetuksessa. Käytännössä kasvatushakkuussa jätettävän kasvatuskelpoisen puuston riittävää laatua, määrää ja jakautumista koskevien säännösten tarkistaminen tarkoittaisi ennen kaikkea valtioneuvoston asetuksen ja sitä koskevan liitteen muuttamista. Tähän liittyy kuitenkin myös metsälain tarkistaminen tarvittavilta osin ja on käytännössä tarkoituksenmukaista arvioida molempien säännösten muutostarpeet yhtenä kokonaisuutena.

Metsän uudistamista ja kasvatushakkuita koskevien säännösten tarkastamisen lisäksi metsälain muuttamisen yhteydessä olisi tarkoituksenmukaista samalla arvioida ja valmistella kaksi muuta, osin teknisluonteisempaa, päivitystä metsälakiin. Metsälain soveltamisalaan liittyen on noussut esiin tarve arvioida soveltamisalaa uudelleen puolustusvalmiuden turvaamiseen tarvittavilla alueilla suoritettavien toimenpiteiden osalta. Käytännössä kyse olisi kyseisten toimenpiteiden asettamisesta metsälain soveltamisalan ulkopuolelle. Taustalla on Puolustusvoimien toimintaedellytysten turvaaminen.

Lisäksi käytännön syistä on ilmennyt tarve säätää muutoksenhakuun liittyen oikaisuvaatimusmenettelystä päätösten automatisoinnin mahdollistamiseksi. Automatisointi osaltaan tehostaisi metsäkeskuksen toimintaa. Käytännössä tulisi tässä yhteydessä säätää myös automaattisesta asian ratkaisemisesta, eli tulisi säätää poikkeus Suomen metsäkeskuksesta annetun lain 14 §:ään sisältyvästä päätöksentekomenettelyä koskevasta säännöksestä.

2.2 Metsät ja ilmastonmuutos

2.2.1 Metsät hiilinieluina ja -varastoina

Ilmastonmuutos on maailmanlaajuinen ilmiö ja sen hillitsemiseksi tarvitaan toimenpiteitä sekä kansainvälisesti, EU:n tasolla että kansallisesti. Ilmastolain (423/2022) 6 §:n mukaan ilmastonmuutoksella tarkoitetaan sellaista muutosta ilmastossa, joka aiheutuu maapallon ilmakehän koostumusta suoraan tai välillisesti muuttavasta ihmisen toiminnasta ja joka ylittää ilmaston luonnollisen vaihtelun vertailukelpoisten ajanjaksojen kuluessa. Ilmastonmuutoksen hillitsemisellä tarkoitetaan ihmisten toiminnasta aiheutuvien kasvihuonekaasupäästöjen syntymisen ja niiden ilmakehään pääsemisen estämistä, nielujen vahvistamista sekä muuta ilmastonmuutoksen vaikutusten lieventämistä tai poistamista. Ilmastolakiin sisältyy hiilineutraaliustavoite vuodelle 2035. Ilmastolaissa säädetään myös nielujen vahvistamisen tavoitteesta.

Metsät sitovat kasvaessaan hiiltä ilmakehästä ja varastoivat sitä puihin ja maaperään. Hiilinieluina toimiessaan ne hidastavat ilmastonmuutosta. Ilmastonmuutosta ja sen haitallisia ympäristövaikutuksia voidaan myös torjua korvaamalla uusiutumattomia raaka-aineita uusiutuvilla. Pitkäikäisiin puutuotteisiin voidaan varastoida hiiltä ja metsistä saatavalla biomassalla voidaan korvata fossiilisia raaka-aineita.

Suomessa metsien hakkuut ovat keskeinen hiilinielun vuosittaiseen vaihteluun vaikuttava tekijä. Kaupallisten hakkuiden ohella puuston poistuma sisältää myös kotitarvehakkuut sekä luonnonpoistuman. Puuston ohella metsien hiilinieluun sisällytetään myös ihmisen toiminnan aiheuttama maaperän hiilivaraston muutos. Talouskäytössä olevien metsien kykyyn toimia hiilivarastona ja -nieluna voidaan vaikuttaa paitsi puuston määrällä ja hakkuiden intensiteetillä myös metsien uudistamisen toimilla ja muilla oikea-aikaisilla hoitotoimenpiteillä. Puusto sitoo hiiltä sitä enemmän, mitä nopeampaa sen kasvu on.

2.2.2 Maankäyttösektorin EU-velvoitteet

Maankäytöstä, maankäytön muutoksesta ja metsätaloussektorista annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/841 (jäljempänä LULUCF-asetus) liitti maankäyttösektorin (LULUCF-sektori) lainsäädännöllisesti osaksi EU:n energia- ja ilmastopolitiikan vuoden 2030 tavoitteita. Maankäyttösektorilla tarkoitetaan maatalousmaan, metsätalouden ja muun maankäytön muodostamaa kokonaisuutta. Asetuksella LULUCF-sektorille asetettiin kausille 2021–2025 ja 2026–2030 tavoite, jonka mukaan tilinpidon mukaiset päästöt eivät saa ylittää poistumia, sekä säännöt, miten kasvihuonekaasujen päästöt ja poistumat otetaan huomioon maankäytön eri tilinpitoluokissa. Hoidetun metsämaan luokassa toteutuneita päästöjä ja poistumia verrataan niin sanottuun metsien vertailutasoon. Metsien vertailutaso on moniin eri oletuksiin pohjautuva laskennallinen projektio metsien hiilinielun suuruudesta velvoitekaudelle olettaen, että jäsenvaltioissa noudatettaisiin muuttumattomina vertailukauden eli vuosien 2000–2009 kestävän metsänhoidon käytäntöjä ottaen huomioon metsien ikärakenteen mahdollinen muutos. Euroopan vihreän kehityksen ohjelma Green Deal (COM(2019) 640 final) nosti EU:n ilmastotavoitteiden, kuten myös ympäristötavoitteiden, kunnianhimon tasoa. Ilmastotavoitteiden osalta vihreän kehitykseen ohjelman keskeinen asiakirja on kesällä 2021 voimaan tullut eurooppalainen ilmastolaki ((EU) 2021/1119), jonka myötä EU:n vuoden 2050 ilmastoneutraalisuustavoite sekä vuotta 2030 koskeva 55 prosentin nettopäästövähennystavoite ovat sitovia. Koska nettopäästövähennystavoitteessa otetaan huomioon päästöjen vähenemisen lisäksi myös nielujen kehitys, LULUCF-sektorista tuli entistä kiinteämpi osa EU:n ilmastotavoitteita ja niiden toteuttamista.[2]

Suomen kasvihuonekaasuinventaarion tulokset viime vuosilta ovat osoittaneen metsien hiilinielun olevan laskussa samaan aikaan, kun odotukset metsien roolille ilmastonmuutoksen hillinnässä ovat kasvaneet. Metsälaki (1093/1996) sekä sen keskeinen muutoslaki vuodelta 2013 (1085/2013) on laadittu aikana, jolloin metsät nähtiin merkittävänä hiilinieluna ja ilmastonmuutoksen hillintä ei ollut metsien hoidon ohjauksen keskiössä. Sittemmin EU:n sääntely (kuten LULUCF-asetus) ja myös kansallinen ilmastolaki ovat tuoneet ilmastonmuutoksen hillinnän yhdeksi metsien käyttöä ohjaavaksi tekijäksi. Viime vuosien kasvihuonekaasuinventaarion tulokset maankäytön ja metsätalouden osalta ovat osoittaneet, että Suomella on suuria vaikeuksia saavuttaa EU:n LULUCF-asetuksen mukainen vertailutaso kaudella 2021–2025.

2.2.3 Hiilinielujen vahvistamisen toimenpidepaketti ja kansalliset suunnitelmat

Maa- ja metsätalousministeriö on käynnistänyt vuonna 2025 laajan toimenpidepaketin toimeenpanon, jonka tavoitteena on vahvistaa pitkäjänteisesti metsien kasvua ja hiilinieluja. Metsien kasvun ja hiilinielujen vahvistamisen lisäksi toimenpidepaketilla edistetään metsätuhoihin ja ilmastonmuutoksen vaikutuksiin varautumista. Toimenpidepaketin toimilla vauhditetaan muun muassa metsien terveyslannoitusta, metsäpinta-alan laajentamista sekä puuston kasvua ja hiilensidontaa metsänhoidon keinoin. Toimenpidepaketti sisältää lainsäädännön muutoksia, taloudellista ohjausta ja sen kehittämistä sekä metsänomistajille ja metsäalan toimijoille suunnattua viestintää ja neuvontaa. Kokonaisuus tukee ilmastolain tavoitteiden saavuttamista ja Kansallinen metsästrategia 2035:n toteutusta.[3]

---

[2] Hynynen J., Korhonen K.T., Kärkkäinen L., Mehtätalo, L., Mutanen, A., Rautio, P. & Viitala, E.-J. (toim.) 2023. Metsälain ilmastovaikutusten arviointi. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 49/2023. Luonnonvarakeskus. Helsinki. 88 s.

[3] Kansallinen metsästrategia 2035. Maa- ja metsätalousministeriön julkaisuja 22/2023. https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-366-740-2

Ilmastotoimia ohjataan kansallisesti useilla strategioilla ja suunnitelmilla. Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma (MISU) on osa uuden kansallisen ilmastolain (423/2022) mukaista suunnittelujärjestelmää. Ilmastolain ja sen suunnittelujärjestelmän tavoitteena on muun muassa varmistaa, että Suomen vuoden 2035 mukainen hiilineutraalisuustavoite saavutetaan. Ilmastolaissa nielujen aikaansaamien poistumien edellytetään kasvavan. Maankäyttösektoria eli LULUCF-sektoria koskevat tavoitteet asetetaan maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmassa, jossa tavoitteiden lisäksi kuvataan toimenpiteet, joilla tavoitteet voidaan saavuttaa. Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman tavoitteena on, että toteutettavien lisätoimenpiteiden avulla LULUCF-sektorin nettonielut kasvavat vähintään kolme miljoonaa hiilidioksidiekvivalenttitonnia vuoteen 2035 mennessä verrattuna tilanteeseen, jossa lisätoimia ei tehdä.

Kansallinen ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelma (KISS2030) on myös osa ilmastolain mukaista suunnittelujärjestelmää. Sopeutumissuunnitelma on suunnitelma siitä, kuinka Suomi sopeutuu ilmastonmuutoksen vaikutuksiin vuosina 2023–2030. Metsien osalta ilmastonmuutokseen liittyviä riskejä ovat muun muassa routa-ajan lyheneminen, mikä altistaa puita tuulivahingoille ja vaikeuttaa puunkorjuuta. Lisäksi tauti- ja tuholaisriskin kasvu voi aiheuttaa mittavia taloudellisia vaikutuksia metsätaloudelle. Lisääntyvät kuivuus- ja hellejaksot kasvattavat laajojen metsäpalojen riskiä. Toisaalta metsien kasvun kiihtyminen ilmastonmuutoksen seurauksena voi lisätä metsien kasvua ja tuottavuutta.

Kansallinen metsästrategia 2035 (KMS2035) kuvaa keskeiset metsäalan kehittämisen tavoitteet ja painopisteet. Metsästrategia ottaa huomioon kokonaisvaltaisen kestävän kehityksen sekä metsien merkityksen ilmastonmuutoksen hillinnässä ja siihen sopeutumisessa. Strategiassa metsien aktiivisen, kestävän ja monipuolisen käytön päämäärän toimilla edistetään ilmastonmuutoksen hillintää aktiivisella sekä monipuolistuvalla metsänhoidolla, jolla lisätään ensisijaisesti metsien kasvua mutta myös tuhonkestävyyttä. Ilmastonmuutoksen hillintää tukevia metsästrategian toimia ovat metsäpinta-alan lisääminen, metsänuudistamisen nopeuteen ja laatuun sekä taimikonhoidon oikea-aikaisuuteen ja laatuun panostaminen, lannoitusten lisääminen, metsänjalostuksen edistäminen, metsätuhojen ennakointi ja torjunta sekä hiilen varastointikeinojen kehittäminen.

2.3 Metsän uudistaminen

2.3.1 Uudistamisvelvoite ja perustamistoimenpiteet

Metsän uudistamisessa keskeisimmät kasvuun vaikuttavat asiat ovat ripeä uudistaminen, kohteelle soveltuvat menetelmät sekä kasvupaikalle soveltuvat puulajit. Lisäksi kasvuun vaikuttaa keskeisesti uudistamisessa käytetyn metsänviljelyaineiston alkuperä ja jalostusaste. Näillä keinoin voidaan luoda hyvät lähtökohdat metsän hyvälle kasvulle ja kehitykselle koko kiertoajalla. Uuden, hiiltä sitovan puuston aikaansaaminen mahdollisimman nopeasti tukee ilmastonmuutoksen hillintää. Uudistushakkuun jälkeen metsä on joitakin vuosia hiilen lähde, kunnes uuteen puustoon sitoutuva hiili kompensoi lisääntyneet hajoavista hakkuutähteistä ja pintakasvillisuudesta syntyvät maaperäpäästöt.[4]

[4] Hynynen, J., Huuskonen, S., Kujala, S.T., Kniivilä, M., Lehtonen, A., Melin, M., Albrich, K., Demmler, J., Haapanen, M., Haikarainen, S., Heikkinen, J., Hirvelä, H., Honkaniemi, J., Hökkä, H., Kilpeläinen, H., Korhonen, K.T., Kärkkäinen, H., Kärkkäinen, K., Lehtonen, M., Luoranen, J., Martínez García, E., Miina, J., Mutanen, A., Mäkinen, H., Palmu, S., Salminen, H., Siipilehto, J., Siiskonen, H., Stenberg, L., Szejner, P. ja Tikkasalo, O.-P. 2024. Synteesiraportti: Metsien kasvun lisäämisen keinot ja vaikutukset. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 92/2024. Luonnonvarakeskus. Helsinki. 52 s.

Metsälain mukaan uudistushakkuun päättymisestä seuraa metsän uudistamisvelvoite. Uudistamisvelvoite täyttyy, kun alueelle on saatu taimikko, alueen sijainnin mukaan, viimeistään 10–25 vuoden kuluessa velvoitteen muodostaneen puunkorjuun päättymisestä. Taimikko katsotaan saaduksi aikaan, kun se on riittävän tiheä, taimet ovat tasaisesti jakautuneina, niiden keskipituus on 0,5 metriä ja niiden kehittymistä ei uhkaa välittömästi muu kasvillisuus.

Taimikon aikaansaamiseksi tehtävät perustamistoimenpiteet on saatettava loppuun kolmen vuoden kuluessa puunkorjuun päättymisestä. Perustamistoimenpiteitä ovat uudistusalan valmistelut ja maanmuokkaus sekä uudistaminen viljelemällä, joko istuttamalla tai kylvämällä, tai luontaisesti.

Maanmuokkauksen tarkoituksena on parantaa siementen itämistä sekä taimien elossa säilymistä ja kasvua ensimmäisten vuosien aikana. Muokkaus helpottaa uudistamistyötä ja parantaa uudistamisen laatua. Maanmuokkaus vaikuttaa metsikön kehitykseen pitkälle tulevaisuuteen ja sillä voidaan vaikuttaa koko uudistamisketjun kustannustehokkuuteen. Maanmuokkaus parantaa taimien kilpailuasemaa muuhun kasvillisuuteen nähden ja suojaa niitä muun muassa tukkimiehentäituhoilta. Lisäksi muokatun maan pintakerros on muokkaamatonta lämpimämpi, mikä edistää taimien juurten kehitystä. Maanmuokkauksen tulee tuottaa riittävästi itämis- tai istutuspaikkoja, jotta voidaan saavuttaa tavoiteltu taimikon tiheys. Maanmuokkausmenetelmä valitaan kasvupaikan ja uudistustavan perusteella. Viime vuosina maanmuokkausta on tehty Suomessa keskimäärin 93 000 hehtaarilla vuosittain.[5]

Maanmuokkaus vähentää lyhyellä aikavälillä maaperän hiilivarastoa. Maanmuokkauksen vaikutukset maaperän hiilivarastoon ja kasvihuonekaasupäästöihin ovat pienet kivennäismailla, mutta turvemailla vaikutukset riippuvat turvekerroksen paksuudesta ja kuivatustilanteesta. Pitkän aikavälin tarkasteluissa on havaittu, että maanmuokkaus lisää metsien hiilensidontaa, sillä se parantaa taimien kasvuedellytyksiä ja kasvua enemmän kuin lisää maaperän hiilipäästöjä.[6]

2.3.2 Viljely ja luontainen uudistaminen

Metsän uudistaminen voidaan tehdä viljelemällä eli istuttamalla taimet tai kylvämällä siemenet taikka luontaisella uudistamisella. Istutus on kallein uudistamismenetelmä, mutta samalla nopein ja riskittömin vaihtoehto. Viime vuosina metsänviljelyä on tehty keskimäärin 94 000 hehtaarilla vuosittain.[7] Metsänviljelyssä käytettävien siementen ja taimien ominaisuudet vaikuttavat ratkaisevasti metsänuudistamisen onnistumiseen. Metsänviljelyaineiston tulee olla kasvupaikalle sopivaa alkuperää, hyvälaatuista ja tervettä. Myös puulajin on oltava kasvupaikalle sopiva. Käyttämällä metsänuudistamisessa jalostettua aineistoa eli siementä tai taimia voidaan saada 10–35 prosentin kasvunlisäys jalostamattomaan aineistoon verrattuna. Viljelyaineiston jalostuksen tavoitteena on parantaa siemen- ja taimiaineiston ominaisuuksia, kuten kasvua ja puuntuotosta, puumateriaalin laatua sekä ilmaston- ja tuhonkestävyyttä.[8]

---

[5] SVT: Luonnonvarakeskus, Metsänhoito- ja metsänparannustyöt

[6] Hynynen, J., Huuskonen, S., Kujala, S.T., Kniivilä, M., Lehtonen, A., Melin, M., Albrich, K., Demmler, J., Haapanen, M., Haikarainen, S., Heikkinen, J., Hirvelä, H., Honkaniemi, J., Hökkä, H., Kilpeläinen, H., Korhonen, K.T., Kärkkäinen, H., Kärkkäinen, K., Lehtonen, M., Luoranen, J., Martínez García, E., Miina, J., Mutanen, A., Mäkinen, H., Palmu, S., Salminen, H., Siipilehto, J., Siiskonen, H., Stenberg, L., Szejner, P. ja Tikkasalo, O.-P. 2024. Synteesiraportti: Metsien kasvun lisäämisen keinot ja vaikutukset. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 92/2024. Luonnonvarakeskus. Helsinki. 52 s.

[7] SVT: Luonnonvarakeskus, Metsänhoito- ja metsänparannustyöt

[8] https://www.luke.fi/fi/luonnonvaratieto/tiedetta-ja-tietoa/metsanjalostus

Luontainen uudistaminen on kustannustehokas tapa uudistaa metsä sille sopivilla kohteilla. Luontaisessa uudistamisessa alueella on oltava edellytykset taimien syntymiselle luontaisesti. Näihin edellytyksiin kuuluu muun muassa se, että uudistettavalla alueella tai sen reunalla kasvaa riittävästi siemeniä tuottamaan kykeneviä kasvatuskelpoisia puita tai että uudistettavalla alueella on jo olemassa riittävästi uudistushakkuussa säilyviä, hyväksyttäviä taimia. Tarvittaessa maanmuokkausta käytetään luontaiseen uudistumiseen tähtäävillä siemen- ja suojuspuualoilla.

2.3.3 Jatkuvapeitteinen metsänkasvatus

Jatkuvapeitteinen metsänkasvatus on metsänhoitoa ilman avohakkuuta. Eri-ikäisrakenteinen metsänkasvatus on säädöksissä käytetty yleiskäsite, jolla tarkoitetaan yleensä jokseenkin samaa kuin yleistermillä jatkuva kasvatus. Poimintahakkuussa poistetaan metsästä isoja puita sekä koosta riippumatta viallisia puita. Pienaukkohakkuissa metsään hakataan pieniä aukkoja, jotta ne taimettuisivat ympäröivästä reunametsästä. Jatkuvapeitteisen metsänkasvatuksen kohteissa metsän uudistuminen perustuu luontaiseen uudistumiseen sekä olemassa olevan taimiaineksen eli alikasvoksen hyödyntämiseen. Puuston kasvu on keskimäärin hitaampaa kuin jaksollisesti kasvatettavassa viljellen uudistetussa metsikössä, jossa tavallisesti käytetään nopeakasvuisempia jalostettuja taimia ja kasvavan puuston määrä on suurempi. Jatkuva kasvatus sopii paremmin varjoa sietäville puulajeille, kuten kuuselle, kun taas mäntyvaltaisilla metsiköillä pienaukko- tai poimintahakkuilla on vaikeuksia saavuttaa ja ylläpitää uudistumista.

Taimettumisen ja alikasvoksen kehityksen edistäminen on jatkuvassa kasvatuksessa keskeistä, sillä metsikön puuston tiheys vaikuttaa uudistumistuloksiin. Menetelmät taimettumisen edistämiseksi vaihtelevat tavoitteiden ja olosuhteiden mukaan. Taimettumista voidaan edistää harventamalla metsää samalla säilyttäen riittävästi suuria, siementäviä puita tai tekemällä pienaukkoja. Pienaukoissa siementävät puut ovat aukkoja ympäröivässä reunametsässä, ja eri-ikäiskasvatuksessa melko tasaisesti koko metsikön alueella eri kokoisten puiden joukossa. Eri-ikäisrakenteista metsää täytyy hakata usein ja riittävän harvaksi, jotta pienten puiden ja alikasvosten kunto ja elpymiskyky säilyvät. Tutkimustuloksien mukaan eri-ikäisissä kuusikoissa valopuut, kuten mänty, koivu ja haapa, eivät uudistu eivätkä menesty alikasvosasemassa.

Taimia syntyy ja kuolee eri-ikäiskuusikoissa runsaasti. Harvat taimet selviävät ensimmäisestä vuodestaan, ja kuolleisuuden on raportoitu olevan jopa 80–86 % tai jopa 90–99 %. Myöhemmin kuolleisuus laskee jyrkästi. Eri tutkimuksissa on raportoitu keskimääräisiä vuotuisia kuolleisuuksia 2–8 %, kuusen kuolleisuuden ollessa alhaisempi ja männyn ja koivun korkeampi.[9] Luonnonvarakeskuksen ERIKA-kestokokeilla 0,1–6 metrin pituisten kuusten kuolleisuus oli keskimäärin 3,4 % vuodessa. Männyillä ja koivuilla vastaava kuolleisuus oli 7–8 % vuodessa. ERIKA-kestokokeiden eri-ikäiskuusikoissa kuusen taimilla oli kulunut keskimäärin 40–60 vuotta 1,3 metrin pituuden saavuttamiseen.[10]

Periaatteessa jatkuvan kasvatuksessa on mahdollista kylvää tai jopa istuttaa taimia, vaikkapa uudistumisen nopeuttamiseksi tai metsänjalostuksen hyötyjen käyttöön saamiseksi. Metsänviljelyn kannattavuus on kuitenkin tavallista huonompi, koska taimien kuolleisuus on korkea ja niiden kehitys normaalia hitaampaa suuremman puuston tai reunametsän kilpailun takia. Luontainen uudistuminen tuottaa yleensä riittävästi taimia jatkuvan kasvatuksen tarpeita varten.

---

[9] Rautio, P., Routa, J., Huuskonen, S., Holmström, E., Cedegren, J. & Kuehne, C. 2025. Continuous Cover Forestry in Boreal Nordic Countries. Managing Forest Ecosystems. Volume 45. https://doi.org/10.1007/978-3-031-70484-0

[10] Routa, J. & Huuskonen, S. (toim.). 2022. Jatkuvapeitteinen metsänkasvatus : Synteesiraportti. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 40/2022. Luonnonvarakeskus. Helsinki. 132 s.

Maanmuokkausta voidaan käyttää pienaukoilla, mutta eri-ikäisrakenteiseen metsään se sopii huonosti: alikasvosta tuhoutuu ja puiden tyvet ja juuret saavat vaurioita.

2.3.4 Uudistamisen toteutuminen ja valvonta

Metsän uudistaminen tulisi tehdä päätehakkuun jälkeen heti seuraavana kasvukautena. Hakkuutähteiden kuivatus uudistamisalalla ja korjuu energiapuuksi johtaa usein vähintään yhden kasvukauden viiveeseen uudistamisessa. VMI13 mukaan avohakkuualoista hieman yli 40 prosenttia on viljelty, kun hakkuusta on kulunut yksi hakkuukausi (kuva 1). Kolmen hakkuukauden kuluttua hakkuusta on viljelty hieman yli 80 prosenttia hakkuualoista. Kohteista, jotka olivat hakattu yli viisi hakkuukautta ennen VMI13 mittausta, noin 12 prosenttia oli mittaushetkellä viljelemättä. Näistä kohteista osa on kuitenkin kehittynyt kehityskelpoiseksi taimikoksi.[11]VMI tietojen perusteella metsän uudistamista voidaan edelleen vauhdittaa.

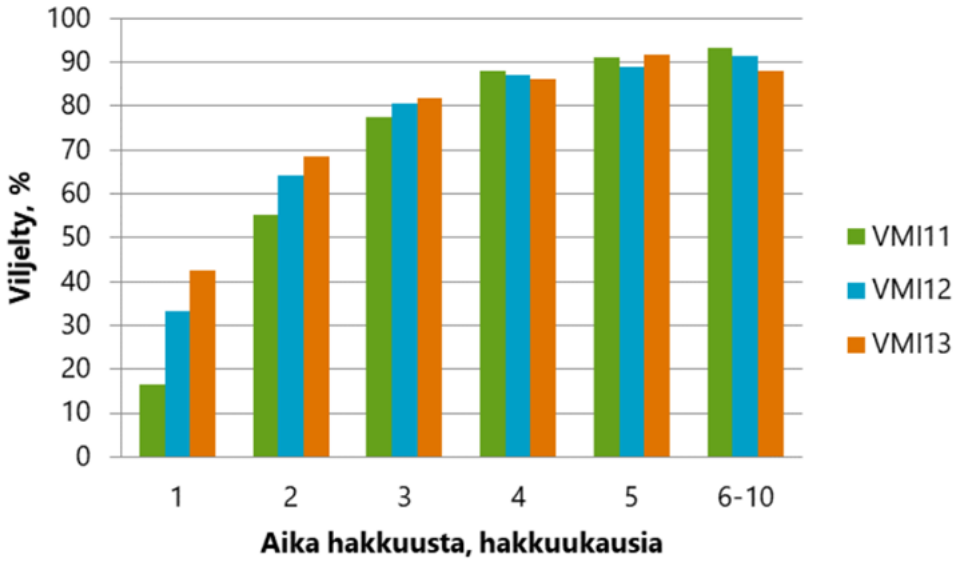

Kuva 1 Viljeltyjen kohteiden osuus avohakkuualoista hakkuusta kuluneen ajan mukaan (VMI13).

Suomen metsäkeskus valvoo metsälaissa säädettyjä taimikon perustamistoimia ja uudistamisvelvoitteen täyttymistä tarkistamalla uudistushakkuukuvioita. Esimerkiksi vuonna 2026 metsäkeskus tarkastaa vähintään 0,8 prosenttia metsänkäyttöilmoitusten uudistamishakkuukuvioista. Vuonna 2025 tarkastusten vähimmäismäärä oli 0,5 % ja kokonaismäärä siten noin 730 kappaletta. Tarkastukseen valittiin vuoden 2025 tarkastusmääräyksen mukaisesti kohteita, joiden hakkuista oli kulunut noin kolme vuotta, sekä metsälain 8 §:n tarkastuksissa virheellisiksi

[11] Hynynen J., Korhonen K.T., Kärkkäinen L., Mehtätalo, L., Mutanen, A., Rautio, P. & Viitala, E.-J. (toim.) 2023. Metsälain ilmastovaikutusten arviointi. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 49/2023. Luonnonvarakeskus. Helsinki. 88 s

arvosteltuja kohteita ja viljavien maiden luontaisen uudistamisen kuvioita. Tarkastuksista 75 prosenttia kohdennettiin kuvioille, joiden hakkuista on kulunut kolme vuotta.[12]

2.4 Kasvatushakkuut

2.4.1 Harventamisen tavoitteet ja menetelmät

Kasvatushakkuu eli harvennushakkuu tarkoittaa puunkorjuuta, joka tasaikäisrakenteisena kasvatettavassa metsässä tehdään alueelle jäljelle jäävän puuston kasvattamista edistävällä tavalla. Eri-ikäisrakenteisena kasvatettavassa metsässä kasvatushakkuu tehdään tämän ohella myös uuden taimiaineksen syntymistä edistävällä tavalla.

Harvennuksissa vähennetään puustoa, jotta jäljelle jäävät puut saavat lisää kasvutilaa ja runkojen järeytyminen nopeutuu. Samalla ohjataan arvokasvua parhaisiin puihin poistamalla heikkolaatuisia, vioittuneita tai liian tiheässä kasvavia puita. Harvennuksilla vaikutetaan myös metsän eri puulajien osuuksiin. Monipuolinen puusto on tärkeää puuston elinvoimaisuuden, metsämaan hoidon, luonnon monimuotoisuuden ja ilmastonmuutokseen varautumisen vuoksi. Ensiharvennuksen eli tasaikäisenä kasvatettavan metsän ensimmäisen ainespuuta tuottavan harvennuksen toteutustapa ja oikea-aikaisuus on puuntuotannon ja metsätalouden kannattavuuden sekä hiilensidonnan kannalta ensiarvoisen tärkeää.[13]

Kasvatushakkuilla saadaan puunmyyntituloa ainespuusta ja siten vaikutetaan metsänkasvatuksen taloudelliseen kannattavuuteen. Tasaikäisrakenteisessa metsässä ensiharvennus on ensisijaisesti metsänhoidollinen toimenpide, jonka tärkein tavoite on parantaa kasvatettavan puuston laatua ja turvata niiden järeytymistä. Laadukkaasti toteutetut perustamistoimet ja taimikonhoito luovat hyvät edellytykset myös ensiharvennuksen laadukkaalle toteutukselle, myyntikelpoisen ainespuun kertymälle ja taloudelliselle kannattavuudelle. Myöhempien harvennushakkuiden keskeinen tavoite on tuottaa puunmyyntituloja ja parantaa puustoon sitoutuneen pääoman tuottoa.

Eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuussa vähennetään pääasiassa suurimpia puita ja jätetään pienempiä puita kasvamaan. Pienemmät puut lisäävät kasvuaan vapautuneen kasvutilan ansiosta. Samalla harvennuksissa luodaan mahdollisuuksia uusien taimien syntymiselle ja vakiintumiselle. Olemassa oleva hyväkuntoinen ja runsas alikasvos lisää eri-ikäiskasvatuksen onnistumisen todennäköisyyttä. Tarvittavalle taimimäärälle ja taimettuneen alueen pinta-alaosuudelle ei ole kuitenkaan mahdollista nykytiedon pohjalta asettaa tavoitetasoja. Poimintahakkuut toistuvat usein jonkin verran useammin kuin tasaikäisrakenteisena kasvatettavassa metsässä ja tuovat tasaisemmin puunmyyntituloja.[14]

Kasvatushakkuissa kasvamaan jätettävän puuston vähimmäismäärästä on säädetty metsien kestävästä hoidosta ja käytöstä annetulla valtioneuvoston asetuksella. Nämä vaadittavat vähimmäismäärät ovat selkeästi alempia kuin mitä esimerkiksi metsänhoidon suosituksien harvennusmalleissa.

---

[12] Maa- ja metsätalousministeriön määräys Suomen metsäkeskuksen suorittamasta metsälain, metsätalouden rahoituksesta annettujen lakien ja metsätuhojen torjunnasta annetun lain valvonta- ja tarkastustoiminnasta sekä tarkastustulosten raportoinnista. Määräys 2/2025

[13] Metsänhoidon suositukset (viitattu 22.5.2026)

[14] Valkonen, S. 2017. Metsän jatkuvasta kasvatuksesta. Metsäkustannus, Luonnonvarakeskus. 125 s.

Metsien harventamisen ajankohdassa ja voimakkuudessa on pääsääntöisesti joustovaraa. Nuorissa ylitiheänä kasvavissa metsissä puiden latvukset voivat kuitenkin supistua hyvinkin nopeasti. Varttuneemmassa puustossa sekä karummilla kasvupaikoilla muutokset ovat hitaampia. Sopiva harvennuksen ajankohta ja harvennuksen jälkeen jäljelle jäävän puuston määrä riippuu kasvupaikasta, kasvatettavasta puulajista ja maanomistajan tavoitteista. Harvennuksia voidaan tehdä joustavasti monin eri tavoin metsänomistajan tavoitteista ja metsän ominaisuuksista riippuen.[15]

2.4.2 Kasvatushakkuiden toteutuksen vaikutukset tuotokseen ja hiilensidontaan

Puut kasvavat hyvin, kun niillä on käytettävissään riittävästi kasvutilaa, valoa, ravinteita ja vettä. Puuston kasvaessa kilpailu kasvutilasta kiihtyy, mikä näkyy puiden elävän latvuksen supistumisena ja paksuuskasvun hidastumisena. Harvennusten avulla ei voida lisätä normaalien kiertoaikojen puitteissa puuston biomassatuotosta eikä hiilensidontaa, mutta niiden avulla puuston kasvu voidaan keskittää arvokkaimpiin puihin ja nopeuttaa niiden järeytymistä.

Puuston kasvun ja puuston määrän välillä on selkeä riippuvuus, joka on todettu useissa kotimaisissa ja kansainvälisissä tutkimuksissa. Hoidetuissa runsaspuustoisissa metsissä puuston kasvu ja hiilensidonta on merkittävästi suurempi kuin harvoina kasvatettavissa metsissä. Esimerkiksi nuorissa harvennusmänniköissä hyvin voimakas harvennus voi vähentää puuston kasvua kolmanneksella verrattuna normaaliin, suositusten mukaiseen harvennusvoimakkuuteen. Metsälain ilmastovaikutusten arvioinnin mukaan metsänhoitosuositusten mukaiset harvennusmallit on laadittu painottaen metsänkasvatuksen kannattavuutta. Ne eivät ole optimaalisia ainespuun määrällisen tuotoksen eikä puuston hiilensidonnan näkökulmista. Voimakkaiden harvennusten välttäminen lisäisi merkittävästi talousmetsien puuston hiilensidontaa ja ainespuun tuotosta metsänkasvatuksen kannattavuutta heikentämättä käytettäessä maltillisia korkokantoja.[16]

2.4.3 Kasvatushakkuiden valvonta

Suomen metsäkeskus valvoo satelliittierotuskuvien ja maastotarkastusten avulla, että kasvatushakkuut tehdään metsälain mukaisesti. Tarkastukset kohdistetaan toteutuneisiin hakkuisiin ja erityisesti kriittisiin kohteisiin, kuten esimerkiksi vesistöjen läheisyyteen ulottuviin hakkuisiin. Vuosina 2024 ja 2025 tarkastuksia on kohdennettu riskiperusteisesti sellaisiin kohteisiin, joissa epäillään lain rikkomusta, eli liian voimakasta harvennusta tai runsaita maasto- tai puustovaurioita. Aiemmin tarkastettavat kohteet valittiin satunnaisotannalla. Vuonna 2025 metsäkeskus tarkasti riskiperusteisesti harvennushakkuiden korjuujälkeä 1 427 hehtaarilla ja 359 metsäkuviolla. Tarkastetuista harvennushakkuista 94 prosenttia oli toteutettu lain vaatimusten mukaisesti.

Metsäkeskus toimittaa tarkastustiedot metsänomistajien lisäksi puunkorjuusta vastanneelle metsäammattilaiselle ja organisaatioiden laatuvastaaville. Metsäalan toimijat voivat hyödyntää tietoja omassa laatutyössään ja huomioida saamansa palautteen puunkorjuussa ja sen kehitystyössä. Toimijat seuraavat metsänhoidon laatua myös oman laatujärjestelmänsä pohjalta. Toimijat hyödyntävät laadunseurannassa myös ulkopuolisen yrityksen palveluja eli laatutyössä on myös markkinaehtoista toimintaa.

---

[15] Metsänhoidon suositukset. Tapio. https://metsanhoidonsuositukset.fi/fi

[16] Hynynen J., Korhonen K.T., Kärkkäinen L., Mehtätalo, L., Mutanen, A., Rautio, P. & Viitala, E.-J. (toim.) 2023. Metsälain ilmastovaikutusten arviointi. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 49/2023. Luonnonvarakeskus. Helsinki. 88 s

Metsäkeskuksen valvonnassa käyttämä nykyinen korjuujäljen tarkastusmenetelmä on ollut käytössä noin 20 vuotta ja sen on kehittänyt Tapio Oy maa- ja metsätalousministeriön toimeksiannosta. Menetelmä perustuu maastossa tehtävään systemaattiseen linjoittaiseen koealamittaukseen ja sen tavoitteena on olla riittävän luotettava ja helposti maastossa toteutettava käytännön menetelmä.

Metsänhoitotöiden ja käsittelyjen valvonnan käyttöön soveltuvia kaukokartoituspohjaisia aineistoja on viime vuosina tuotettu runsaasti. Metsäkeskus on siirtynyt aineistopohjaiseen valvontaan metsäkäyttöilmoitusten ja uudistushakkuiden valvonnassa 2019. Valvontamenetelmällä voidaan kattavasti valvoa metsänkäyttöilmoituksia ja keskittyä hakkuissa ongelmallisten kohteiden valvontaan. Metsäkeskuksen valvontamallin muutoksella on ollut selvä vaikutus toimijoiden ohjeistuksiin ja tietojärjestelmäkehitykseen, metsänkäyttöilmoitusten laiminlyönnit ja metsälain rikkomusepäilyt ovat laskeneet huomattavasti järjestelmän käyttöönottoajankohtaan verrattuna.

Keväällä 2023 metsäkeskuksen tekemän arvion mukaan käytössä olevan valvontamenetelmän puustotunnusten luotettavuus yksittäisellä kohteella on kohtuullisen hyvä, mutta korjuun laadun arviointi metsänhoidollisen luokituksen suhteen ei ole tilastollisesti luotettava menetelmä. Luotettavuuden parantamiseksi maastokaudella 2023 korjuujäljen tarkastuksissa yksittäiseltä kuviolta mitattavien koealojen määrää lisättiin aiemmasta.

Metsän kasvatushakkuun jälkeisen kasvatuskelpoisen puuston määrän alittamista ei ole metsälaissa sanktioitu. Kasvatuskelpoisen puuston määrän alittamisesta voi kuitenkin tulla maanomistajalle uudistamisvelvoite.

2.5 Metsänkäyttöilmoituksen määräajasta poikkeamista koskeva lupa

Metsälain 14 §:n mukaan metsänkäyttöilmoitus on toimitettava metsäkeskukselle viimeistään kymmenen päivää ja aikaisintaan kolme vuotta ennen hakkuun tai muun toimenpiteen aloittamista. Metsäkeskus voi hakemuksesta myöntää poikkeuksen edellä mainitusta määräajasta. Näin ollen, jos hakkuu olisi tarpeen aloittaa aiemmin kuin kymmenen päivän kuluttua metsänkäyttöilmoituksen jättämisestä, on mahdollista hakea poikkeuksen myöntämistä määräajasta eli sitä, että metsäkeskus käsittelee jo jätetyn tai samalla laadittavan ja lähetettävän metsänkäyttöilmoituksen nopeammin. Nopeutettu käsittely on maksullinen. Vuonna 2026 se maksaa 60 euroa. Maksu on metsäkeskuksen kulloinkin voimassa olevan maksuperusteasetuksen mukainen.

Vuonna 2025 metsäkeskus vastaanotti 131 690 metsänkäyttöilmoitusta. Lain 14 §:n mukaisia lupahakemuksia metsänkäyttöilmoituksen määräajasta poikkeamiselle saapui 5 711 kappaletta. Toinen metsäkeskuksen poikkeuslupaa koskeva hallintopäätös on metsälain 11 §:n mukainen lupa poiketa 10 a ja 10 b §:ää koskevista velvoitteista ja tällaisia poikkeuslupahakemuksia saapui vuonna 2025 kahdeksan. Lisäksi saapui yksi hakemus, joka koski sekä metsänkäyttöilmoituksen määräajasta poikkeamista että 11 §:n mukaista poikkeamislupaa.

Lähes kaikki (96 %) metsänkäyttöilmoitukset saapuvat sähköisinä sanomina metsäkeskukselle. Metsäkeskus tarkastaa kaikki saapuvat metsänkäyttöilmoitukset hallinnollisena tarkastuksena, jossa tarkastetaan, onko vaadittavat tiedot annettu (sijainti, hakkuutapa, mahdollinen uudistamistapa), kuuluuko toimenpide ilmoitusvelvollisuuden piiriin sekä onko hakkuu ilmeisessä ristiriidassa metsälain vaatimusten kanssa. Ilmoituksen tiedot tarkistetaan ristiin metsäkeskuksen käytössä olevien paikkatietoaineistojen kanssa. Tarkastelun kohteena ovat muun muassa metsälain 10 §:n mukaiset erityisen tärkeät elinympäristöt, Natura 2000 -alueet ja niiden läheisyys, suojellut lajit ja luontotyypit sekä muut vastaavat viranomaisen toimittamaan päätökseen perustuvat kohteet. Mikäli hakkuualueella tai sen läheisyydessä on erityisiä kohteita, metsäkeskus

lähettää tiedon tästä toimivaltaiselle viranomaiselle. Mikäli tarkastuksessa ei ilmene tarvetta tarkemmalle selvitykselle tai viranomaisen lausunnolle, voidaan tehdä päätös määräajasta poikkeamiselle.

Voimassa olevan metsälain mukaan metsäkeskuksen päätökseen ei saa vaatia oikaisua. Metsäkeskukseen saapuneita poikkeuslupahakemuksia ei ole mahdollista ratkaista automaattisesti, sillä asian automaattisen ratkaisemisen edellytyksenä on, että luonnollinen henkilö, johon ratkaisu on kohdistettu, voi vaatia siihen oikaisua maksutta oikaisuvaatimuksella.

3 Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on metsien kasvun ja hiilensidonnan lisääminen ja metsälain valvonnan tehostaminen, mitkä osaltaan edistävät ilmastonmuutoksen hillintää. Metsän uudistamisilmoituksen edellyttäminen edistäisi osaltaan metsien nopeaa uudistamista ja sen seurantaa. Se käytännössä helpottaisi metsäkeskuksen toteuttamaa metsän uudistamisen valvontaa. Uudistamisilmoitus olisi merkityksellinen myös siitä näkökulmasta, että metsät tulisi niin kannattavuuskuin ilmastosyistä uudistaa laadukkaasti ja viipymättä. Metsien kasvua ja hiilensidontaa voidaan tehostaa kasvattamalla nuorta ja varttunutta kasvatusmetsää tiheämpänä eli tekemällä kasvatusmetsien harvennukset lievempinä sekä osin myös myöhemmin. Tavoitteena on myös tehostaa kasvatushakkuiden toteutuksen valvontaa mahdollistamalla kaukokartoitusperusteinen valvonta.

Esityksen tavoitteena on metsälain valvonnan ja metsäkeskuksen toiminnan tehostaminen myös siltä osin, että esitettävillä muutoksilla mahdollistettaisiin tiettyjen lupapäätösten automatisointi. Ehdotettu henkilötunnuksia ja y-tunnuksia koskeva täsmennys edistäisi metsäkeskuksen mahdollisuuksia täsmällisesti yksilöidä tahot, joita ilmoitukset koskee, mikä nopeuttaisi ja tehostaisi valvontatyötä. Ehdotettava muutoksenhakusääntelyn täydennys edistäisi osaltaan oikeusturvan toteutumista, kun metsäkeskuksen päätösten osalta muutoksenhaun ensivaiheena olisi jatkossa oikaisuvaatimusmenettely. Lisäksi metsälain soveltamisalaa koskevan ehdotuksen osalta esityksen tavoitteena on Puolustusvoimien toimintaedellytysten turvaaminen.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi metsälakia. Ehdotettavat muutokset liittyvät erityisesti metsien kasvun ja hiilensidonnan lisäämiseen sekä metsälain valvonnan tehostamiseen. Metsälakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 14 a §, jossa säädettäisiin metsän uudistamisilmoituksesta. Ilmoitus toimitettaisiin metsäkeskukselle, kun metsälaissa säädetyt uudistamiseen liittyvät toimenpiteet, kuten taimikon perustaminen, on tehty. Ilmoitus olisi toimitettava viimeistään kolmen vuoden kuluttua puunkorjuun päättymisestä. Samalla ehdotetaan täsmennettäväksi metsälaissa säädettyä uudistamisvelvoitetta niin, että uudistamisvelvoitteesta säädettäisiin myös eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuun (ns. jatkuvan kasvatuksen hakkuu) osalta. Eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuun yhteydessä olisi jatkossa huolehdittava siitä, että käsittelyalueella on edellytykset taimien syntymiselle metsän uudistumiseksi. Metsän uudistamisilmoitus toimitettaisiin lähtökohtaisesti sekä uudistushakkuun että eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuun jälkeen. Metsän uudistamisilmoituksen tekeminen metsäkeskukselle olisi maksutonta ja uudistamisilmoituksessa toimitettavista tiedoista säädettäisiin tarkemmin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Metsän uudistamisilmoituksen laiminlyönti sanktioitaisiin metsärikkomuksena.

Esityksessä ehdotetaan täsmennettäväksi myös kasvatushakkuussa jätettävän puuston riittävän määrän arviointia. Metsälain 5 §:n 1 momenttia muutettaisiin niin, että puuston riittävän määrän arvioinnissa puuston sadan paksuimman puun pituuden sijaan käytettäisiin kasvatuskelpoisten puiden pituuden aritmeettista keskiarvoa eli puuston keskipituutta. Tarkemmin kasvatuskelpoisen puuston riittävästä laadusta ja määrästä säädetään metsien kestävästä hoidosta ja käytöstä annetussa valtioneuvoston asetuksessa. Puuston kasvatustiheyttä koskeva sääntely on erityisen merkityksellinen metsien kasvun ja hiilensidonnan lisäämisen kannalta.

Muutoksenhakuun liittyen ehdotetaan metsälain 23 §:ssä säädettäväksi oikaisuvaatimusmenettelystä Suomen metsäkeskuksen päätöksiin. Tällaisia päätöksiä ovat lain 11 §:ssä tarkoitettu poikkeuslupa, 14 §:n 4 momentissa tarkoitettu lupa metsänkäyttöilmoituksen määräajasta poikkeamiselle, 14 c §:ssä tarkoitettu erityisen tärkeästä elinympäristöstä annettava ennakkotieto sekä 16 a §:ssä tarkoitettu väliaikainen käsittelykielto. Näin ollen kyseisten päätösten osalta muutoksenhaun ensivaiheena olisi jatkossa oikaisuvaatimus metsäkeskukselle. Ehdotetun sääntelyn taustalla on tarve automatisoida lupapäätöksiä, minkä edellytyksenä on oikaisuvaatimusmenettely. Metsälakiin lisättäisiin uusi 23 b §, jossa säädettäisiin asian ratkaisemisesta automaattisesti. Automaattinen päätöksenteko mahdollistettaisiin metsänkäyttöilmoituksen määräajasta poikkeamista koskevien lupien osalta, mihin liittyen täsmennettäisiin myös luvan myöntämisen edellytyksiä.

Lisäksi säädettäisiin henkilötunnuksen ja y-tunnuksen toimittamisesta metsänkäyttöilmoituksen ja ehdotettavan uuden metsän uudistamisilmoituksen yhteydessä. Ehdotetun sääntelyn taustalla on metsäkeskuksen tarve pystyä täsmällisesti yksilöimään ne tahot, joita ilmoitus koskee. Sääntely osaltaan tehostaisi metsäkeskuksen toimintaa ja tukisi Suomi.fi-palvelun käyttöönottamista viranomaisasioinnissa.

Esityksessä ehdotetaan myös muutettavaksi metsälain 2 §:ssä säädettyä lain soveltamisalaa niin, että jatkossa metsälakia ei sovellettaisi puolustusvalmiuden turvaamiseen tarvittavilla alueilla tiettyihin Puolustusvoimien aloitteesta toteutettaviin toimenpiteisiin. Kyseiset toimenpiteet olisivat sellaisia, jotka liittyvä välittömästi maanpuolustukseen, palvelevat valtion käyttöä ja ovat puolustusvalmiuden turvaamiseksi välttämättömiä. Soveltamisalaan ehdotettavan rajauksen taustalla on Puolustusvoimien toimintaedellytysten turvaaminen.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

4.2.1 Yleistä vaikutusten arvioinnista

Hallituksen esityksen keskeiset vaikutukset kohdistuvat ympäristöön ja nimenomaisesti ilmastoon. Lisäksi esityksellä on taloudellisia vaikutuksia metsää omistaviin kotitalouksiin ja metsäalan yrityksiin. Lisäksi merkittäviä vaikutuksia on myös viranomaistehtäviä hoitavalle metsäkeskukselle. Vaikutusten arvioinnissa on tarkasteltu erityisesti näitä olennaisia vaikutuslajeja. Keskeisimmät taloudelliset vaikutukset koskevat uutta velvoitetta tehdä uudistamisilmoitus. Metsäalan toimijoille keskeisimmät taloudelliset vaikutukset liittyvät järjestelmämuutoksiin, joilla reagoidaan esityksen tuomiin muutoksiin. Ympäristövaikutusten osalta merkitystä on erityisesti tavoiteltavilla ilmastovaikutuksilla, joilla voi välillisesti olla myös yhteiskuntaan vaikuttavia taloudellisia vaikutuksia. Metsäkeskukselle tulisi uusia tehtäviä, mutta uuden teknologian sekä automatisaation hyödyntäminen toisaalta tehostaa toimintaa ja lisää vaikuttavuutta.

Esityksen vaikutusten arvioinnin tärkeimpinä tietolähteinä on käytetty Metsälain ilmastovaikutusten arviointia (2023)[17], Metsälain ja metsätuholain muutosten arviointia (2020)[18], Metsien kasvun lisäämisen keinot ja vaikutukset -synteesiraporttia (2024)[19] sekä Jatkuvapeitteinen metsänkasvatus -synteesiraporttia (2022)[20]. Lisäksi hallituksen esityksen luonnoksen vaikutuksia on arvioitu virkatyönä lainvalmistelun yhteydessä hyödyntämällä muun muassa Suomen metsäkeskuksen ja Luonnonvarakeskuksen sekä Metsähallituksen tuottamia aineistoja sekä olemassa olevia tutkimuksia ja selvityksiä erityisesti metsänuudistamisesta ja harvennushakkuiden toteutuksesta. Valmistelun ja vaikutusarvioinnin tukena toimi myös maa- ja metsätalousministeriön asettama laajapohjainen työryhmä sekä maa- ja metsätalousministeriön ja Suomen metsäkeskuksen metsälain valvonnan ja laadun seurantamenetelmien kehittämistyön tueksi kutsuttu tutkimuslaitoksien ja puunkorjuun keskeisten toimijoiden muodostama sparrausryhmä (2024–2026).

4.2.2 Taloudelliset vaikutukset

Taloudellisten vaikutusten arvioinnin lähtökohtia

Hallituksen esityksellä pyritään varmistamaan, että kasvatusmetsien kasvatushakkuissa jäljelle jäävän puuston määrä on puuston tulevan kasvun ja hiilensidonnan kannalta riittävä. Kasvatushakkuussa jätettävän kasvatuskelpoisen puuston riittävän määrän arvioinnin määrittelytapaan esitettävillä muutoksilla ei pyritä vaikuttamaan metsänomistajan metsästään pitkällä aikavälillä saamaan tuottoon. Sen osalta esityksellä ei pyritä merkittävästi muuttamaan tai rajoittamaan metsien hoidon ja käytön nykykäytänteitä. Mikäli valtioneuvoston asetuksella kasvatushakkuissa vaadittaisiin aiempaa korkeampi jäävän puuston määrä, on mahdollista, että se joissain tilanteissa voi rajoittaa kaikkein korkeimpia metsälle asetettavia tuottovaatimuksia.

Lievempi harvennushakkuu merkitsee kulloinkin käsiteltävänä olevalta kohteelta pienempää hakkuukertymää kuin voimakas hakkuu, mikä puolestaan lisää korjuun yksikkökustannuksia (euroa/kuutiometri) ja heikentää siten korjuutyön kannattavuutta tai puustamaksukykyä. Pidemmällä aikavälillä esityksen toimilla pyritään toteuttamaan tehokkaampi jäävän puuston määrän valvonta ja siten osaltaan varmistamaan nykyistä tiheämpänä kasvavat puustot, minkä voidaan odottaa lisäävän puuston kasvua kuitenkaan heikentämättä maltillisilla korkovaatimuksilla

---

[17] Hynynen J., Korhonen K.T., Kärkkäinen L., Mehtätalo, L., Mutanen, A., Rautio, P. & Viitala, E.-J. (toim.) 2023. Metsälain ilmastovaikutusten arviointi. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 49/2023. Luonnonvarakeskus. Helsinki. 88 s.

[18] Kniivilä, M., Hantula, J., Hotanen, J-P., Hynynen, J., Hänninen, H., Korhonen, K.T., Leppänen, J., Melin, M. Mutanen, A., Määttä, K., Siitonen, J., Viiri, H., Viitala, E-J. & Viitanen, J. 2020. Metsälain ja metsätuholain muutosten arviointi. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 3/2020. Luonnonvarakeskus. Helsinki. 124 s.

[19] Hynynen, J., Huuskonen, S., Kujala, S.T., Kniivilä, M., Lehtonen, A., Melin, M., Albrich, K., Demmler, J., Haapanen, M., Haikarainen, S., Heikkinen, J., Hirvelä, H., Honkaniemi, J., Hökkä, H., Kilpeläinen, H., Korhonen, K.T., Kärkkäinen, H., Kärkkäinen, K., Lehtonen, M., Luoranen, J., Martínez García, E., Miina, J., Mutanen, A., Mäkinen, H., Palmu, S., Salminen, H., Siipilehto, J., Siiskonen, H., Stenberg, L., Szejner, P. ja Tikkasalo, O.-P. 2024. Synteesiraportti: Metsien kasvun lisäämisen keinot ja vaikutukset. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 92/2024. Luonnonvarakeskus. Helsinki. 52 s.

[20] Routa, J. & Huuskonen, S. (toim.). 2022. Jatkuvapeitteinen metsänkasvatus : Synteesiraportti. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 40/2022. Luonnonvarakeskus. Helsinki. 132 s.

metsänkasvatuksen kannattavuutta. Metsälain 1 §:n mukaiseen metsien kestävästi antamaan hyvään tuottoon esityksen ei voida katsoa vaikuttavan.

Ehdotetulla metsän uudistamisilmoituksella pyritään varmistamaan metsän nopeampi uudistuminen ja kasvuun lähtö uudistushakkuun jälkeen. Samoin sillä pyritään ohjaamaan eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatusta kohteille, joilla riittävä uudistuminen toteutuu tai voi toteutua tarvittavilla uudistumista tukevilla toimilla. Käsittelykohteelle oikein valittujen uudistamistoimien ripeä toteutus on välttämätön edellytys sille, että kasvupaikan puuntuotoskyky ja puuston hiilensidonta on tehokkaasti käytettävissä koko kiertoajalla.

Kotitalouksien asema

Suomessa metsää omistavia yksityishenkilöitä on yli 600 000. Metsätalousmaasta puolet on yksityishenkilöiden, joihin lukeutuvat myös yksityisomistajat kuolinpesissä ja yhteismetsissä, omistuksessa. Vuonna 2024 yksityishenkilöt saivat bruttokantorahatuloja yli 3 miljardia euroa.[21] Vaikka metsät eivät muodostakaan useimmissa tapauksissa kotitalouksien pääasiallista tulonlähdettä, on metsätaloudesta saatava tulo metsäomistusrakenteen vuoksi merkittävä isolle osalle kotitalouksia.

Tulonmuodostukseen vaikuttaa olennaisesti myytävän puutavaran hintakehitys, jota säätelevät puunkäytön kokonaisvolyymi sekä puusta jalostettavien tuotteiden arvo. Koska merkittävä osa tuotteista suuntautuu vientiin, vaikuttaa puunkäytön volyymiin olennaisesti suomalaisen metsäteollisuuden suhteellinen kilpailuasema kansainvälisillä markkinoilla. Puunkäytön ei oleteta vähentyvän ehdotettavan lainsäädäntömuutoksen seurauksena, joten esityksen ei arvioida vaikuttavan merkittävästi puun myyntihintaan ja siten kotitalouksien saamiin puukauppatuloihin.

Ehdotetulla metsälain muutoksella lisättäisiin metsänomistajalle uusi lakisääteinen velvollisuus. Metsän uudistamistoimien toteuduttua tehdyt toimet olisi kirjattava ja tehtävä uudistamisilmoitus. Kyseessä olisi uusi velvoite ja se tulisi metsänomistajalle toteutettavaksi aina uudistushakkuun ja eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuun yhteydessä. Näin ollen se lisäisi metsänomistajan hallinnollista taakkaa. Ilmoituksessa olisi annettava toteutuneiden uudistamistoimien lisäksi kiinteistöä ja sen omistajaa tai hallintaoikeudenhaltijaa koskevia perustietoja. Toteutuneiden uudistamistoimien kirjaamisen ei kuitenkaan voida katsoa vaativan erityistä hallinnollista tai ammatillista osaamista eikä ilmoituksen antaminen itsessään lisäisi metsänomistajan suoria kustannuksia, mikäli omistaja itse huolehtisi tietojen kokoamisesta ja kirjaamisesta. Mikäli metsänomistaja hankkisi ostopalveluna uudistamisilmoituksen tekemisen ja siihen mahdollisesti sisältyvän aineistopohjaisen tarkastelun, muodostuisi siitä metsänomistajalle uusi kustannuserä. On oletettavaa, että toimien kirjaaminen tai aineistopohjainen tarkastelu jatkossa pääsääntöisesti sisällytettäisiin puukauppasopimukseen tai uudistamistöistä tehtäviin tilauksiin, kuten metsänkäyttöilmoituksenkin kohdalla yleisesti menetellään. Mikäli metsänomistaja kuitenkin tekisi tai tilaisi maastokäynnin uudistamisilmoituksen tiedonkeruuta varten, syntyisi työstä ja matkakuluista metsätalouden tulonhankintaan sisältyvä menoerä. Lähtökohtaisesti kuitenkin voidaan olettaa, että tarvittavat tiedot kerättäisiin uudistamiseen tai muihin metsätalouden toimiin liittyvien välttämättömien metsäkäyntien yhteydessä.

Metsän uudistamisilmoituksessa toimitettavista tiedoista säädettäisiin tarkemmin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Asetuksessa voisi olla tarkoituksenmukaista säätää myös metsänviljelyaineistoon liittyvistä tiedoista. Uudistamistoimenpiteiden kirjaaminen ja näiden tietojen säilyminen metsäkeskuksen tietovarannoissa voisi olla metsänomistajalle tai toimijoille

[21] SVT: Luonnonvarakeskus, Kantorahatulot

hyödyllinen tulevien hoitotoimien ajoittamisessa sekä tarvittavien palveluiden hankinnassa. Mahdollinen velvoite ilmoittaa käytetyn metsänviljelyaineiston alkuperätiedot tukisi kohteelle sopivien puulajien ja viljelyaineistojen käyttämistä sekä tämän valvontaa.

Metsän uudistamisilmoituksen tekemiseksi metsänomistajan tulisi arvioida eri-ikäisrakenteisena kasvatettavan metsän uudistumiskykyä ja riittävää taimettumista joko aineistoperustaisesti tai maastossa esimerkiksi hakkuusuunnitelman teon yhteydessä tai hakkuun toteuduttua ja tulisi tehdä tarvittavien toimien toteuduttua ilmoitus niistä. On mahdollista, että taimettumisen tai sen edellytyksien tarkastelu edellyttäisi käyntiä käsittelykohteella. Uudistamisilmoituksen tekemiseksi tarpeellinen käynti käsittelykohteella olisi osa normaalia metsätalouden harjoittamista, mutta sen voidaan nähdä myös olevan uusi metsäomaisuuden hallintaan liittyvä tehtävä.

Kasvatushakkuiden toteutuksen valvontaan esitetyt muutokset eivät muuttaisi metsänhoidon käytänteitä, mutta asetukseen esitettävät puuston vähimmäismäärät voisivat rajoittaa joissain tilanteissa aiempaa enemmän kerralla hakkuussa poistettavan puuston määrää ja siten vähentää välitöntä hakkuutuloa. Suurempi jäävän puuston määrä turvaisi metsän tulevaa tuottoa aiempaa paremmin, vähentäisi voimakkaasta harvennuksesta johtuvaa kasvutappiota ja lisäisi puuntuotosta pidemmällä tarkastelujaksolla. Vaadittava aiempaa korkeampi puustopääoma voisi joissain tilanteissa rajoittaa hyvin korkeiden tuottovaatimusten toteutumista, mutta maltillisella korkokannalla metsätalouden kannattavuus paranisi säädöksiä noudattamalla.

Vaikutukset yrityksiin

Hallituksen esityksellä olisi vaikutuksia metsäalalla toimiviin yrityksiin sekä muihin metsäpalveluja tuottaviin toimijoihin, kuten metsänhoitoyhdistyksiin. Metsäalan palveluntuottajiin lukeutuvat alan suuret puuta ostavat yritykset. Kymmenkunta suurta valtakunnallisesti toimivaa yritystä ostaa noin 80 prosenttia yksityismetsien puusta. Useimmat näistä tarjoavat myös esimerkiksi uudistamistöiden toteutustyötä asiakaskunnalleen. Lisäksi alalla toimii joitain kymmeniä keskisuuria ja runsaasti pieniä puuta ostavia ja metsäpalveluita tarjoavia alueellisia tai paikallisia yrityksiä. Erittäin merkittäviä toimijoita metsäpalveluiden tuottajina sekä puukaupan välittäjätahoina ovat metsänhoitoyhdistykset.

Metsän uudistamisilmoituksen tekeminen toimien toteutuksen jälkeen olisi maanomistajan velvollisuus. On oletettavaa, että samaan tapaan kuin metsänkäyttöilmoituksissa merkittävän osan ilmoituksista tekisivät maanomistajan valtuuttamina metsäalan toimijat osana uudistamisketjun toteutustoimia tai erillisenä toimeksiantona. Uudistamisilmoitus olisi mahdollista tehdä suoraan Metsään.fi-palvelussa myös ilman rajapintaratkaisuja tai muuta tietojärjestelmäkehittämistä. On oletettavaa, että ainakin suuremmat toimijat muokkaisivat järjestelmiään, mistä niille aiheutuisi kustannuksia. On odotettavissa, että toimijat sisällyttäisivät uudistamisilmoituksen tekemisen osaksi maanomistajille tarjottavia maksullisia palveluita, sisällyttäisivät sen palvelupakettiin tai osaksi puukauppasopimusta. Uudistamisilmoituksen laatiminen voisi siten jossain määrin lisätä yrityksien liiketoimintamahdollisuuksia. Uudistamisilmoitukset parantaisivat alan toimijoiden mahdollisuuksia tarjota taimikon varhaishoitoon sekä myöhempiin hoitotoimiin sopivia palveluita oikeaan aikaan, sillä metsävaratieto päivittyisi ja taimikoiden hoitotarvetta kuvaavien tietojen laatu paranisi. Laadukkaasti toteutettu uudistaminen ja metsän hoitovaihe luovat edellytyksiä toimivalle puuhuollolle ja turvaavat tulevaisuuden raakapuun saatavuutta ja korjuun toteutettavuutta.

Kasvatushakkuiden jälkeisen puuston vähimmäismäärän määrittämiseen esitettävän pituuden määrittämisen muuttumisen valtapituudesta keskipituudeksi ei tulisi vaikuttaa harvennushakkuiden toteutukseen. Toimijoiden voidaan kuitenkin olettaa vievän omiin järjestelmiinsä

ajantasaiset tiedot asetuksen mukaisista puuston vähimmäismääristä ja muokkaavan omia järjestelmiään siten, että esimerkiksi omavalvonnassa käytettäisiin mahdollisimman pitkälti samoja arviointiparametreja, mitä lain valvonnassa käytetään. Mikäli valtioneuvoston asetuksella kasvatushakkuissa vaadittaisiin aiempaa korkeampi jäävän puuston määrä, se voisi rajoittaa aiempaa enemmän kohteelta kerralla poistettavan puutavaran määrää eli kertymää (m3/ha) ja siten nostaa korjuun yksikkökustannusta. Pienempi yhden käsittelykerran kertymä mahdollistaa seuraavan hakkuun toteuttamisen aiemmin ja myös turvaa paremmin tulevien hakkuiden kertymää. On kuitenkin huomioitava, että esitetyt muutokset eivät vaikuta hyvän metsänhoidon suosituksien mukaisiin kasvatushakkuissa jätettäviin puuston määriin. Asetukseen sisällytettävät vähimmäismäärät olisivat aina suositeltuja jäävän puuston määriä selkeästi alempia.

Metsälain muutoksenhakusääntelyyn ehdotettava muutos voi parantaa alalla toimivien puunkorjuuyritysten toimintaedellytyksiä. Automaattisen hallintopäätöksen teko metsälain 14 §:n 4 momentissa tarkoitetusta luvasta metsänkäyttöilmoituksen määräajasta poikkeamiselle voisi nopeutua. Mikäli määräajasta poikkeamisesta olisi mahdollista saada päätös nykyistä nopeammin kohteilla, joilla ei ole tarvetta tarkempiin selvityksiin, olisi puunkorjuuyrityksillä parempi mahdollisuus reagoida erilaisiin toimintaympäristömuutoksiin, kuten esimerkiksi sääolojen muutoksiin sekä tehostaa korjuulogistiikkaa ja vähentää tarvetta henkilöstön ja kaluston siirroille.

Vaikutukset julkiseen talouteen ja kansantalouteen

Hallituksen esityksen suorat vaikutukset julkiseen talouteen liittyvät erityisesti metsäkeskuksen tehtäviin. Metsäkeskukselle toimitettaisiin jatkossa metsän uudistamisilmoitus kaikkien uudistushakkuiden ja jatkuvan kasvatuksen hakkuiden jälkeen, mikä lisäisi metsäkeskuksen tehtäviä. Samoin metsäkeskuksen päätöksistä voisi jatkossa vaatia oikaisua, mikä saattaisi jossain määrin lisätä metsäkeskuksen tehtäviä. Lisäksi ehdotettu sääntely mahdollistaisi automaattisen päätöksenteon käyttöön ottamisen metsänkäyttöilmoituksen määräaikaa koskevissa poikkeusluvissa, mikä puolestaan keventäisi metsäkeskuksen työmäärää. Varsinkin ehdotettava uusi metsän uudistamisilmoitus edellyttää metsäkeskukselta resursseja myös koulutukseen ja neuvontaan. Tehtävien sisältöön liittyviä vaikutuksia kuvataan tarkemmin viranomaisia käsittelevässä kohdassa luvussa 4.2.4.

Metsäkeskukseen kohdistuviin taloudellisiin vaikutuksiin liittyen voidaan arvioida, että ehdotettuun uuteen metsän uudistamisilmoitukseen liittyvä valvonta aiheuttaisi metsäkeskukselle lisäresurssitarvetta. Sen sijaan esityksellä, joka koskee automaattisen päätöksenteon mahdollistamista metsänkäyttöilmoituksen määräaikaa koskevissa poikkeusluvissa, olisi mahdollista saavuttaa arviolta jopa noin kahden henkilötyövuoden säästö. Esityksellä olisi osaltaan vaikutuksia myös siihen, että kasvatushakkuiden nykyistä koealaotantaan perustuvaa, maastomittauksin tehtävää tarkastusmenetelmää kyettäisiin esitetyn muutoksen myötä kehittämään nykyistä tehokkaammin kaukokartoituspohjaiseksi. Valvontamenetelmän muutoksella kaukokartoituspohjaiseksi voidaan arvioida saavutettavan metsäkeskuksessa noin yhden henkilötyövuoden säästö. Toisaalta kyseiseen valvontamenetelmän muutokseen ja mahdollisesti saavutettavaan resurssisäästöön vaikuttavat myös valmistelussa olevan metsien kestävästä hoidosta ja käytöstä annetun valtioneuvoston asetuksen muutosasetuksen tuleva sisältö ja vaatimukset metsälain tarkastusmääräyksessä, jonka maa- ja metsätalousministeriö tulisi antamaan metsäkeskukselle. Uusi tehokkaampi valvontamenetelmä aiheuttaisi metsäkeskukselle lisäresurssitarvetta siltä osin, että sen myötä voidaan arvioida havaittavan aiempaa enemmän mahdollisia säädösten vastaisia kasvatushakkuita, joiden selvittäminen ja jatkotoimista neuvotteleminen olisi metsäkeskuksen tehtävänä. Lisäksi esitykseen liittyvistä tietojärjestelmämuutoksista aiheutuisi metsäkeskukselle kustannuksia. Kasvatushakkuiden valvontamenetelmän muutoksella ja

poikkeamislupapäätöksien automaattisella ratkaisemisella saavutettava resurssisäästö siirtyisi resurssiksi uuden metsänuudistamisvelvoitteen toimeenpanoon sekä kasvatushakkuiden valvonnassa esiin tulleiden säädösten vastaisten kasvatushakkuiden käsittelyyn. Näin ollen esityksellä ei olisi vaikutuksia valtion talousarvioon vaan esityksessä tarkoitetun sääntelyn toimeenpanoon liittyvät tehtävät metsäkeskuksessa toteutettaisiin julkisen talouden suunnitelmien ja valtion talousarvioiden mukaisten määrärahojen ja henkilötyövuosimäärien puitteissa.

Ehdotetuilla muutoksilla tavoitellaan kansantaloudellisia hyötyjä, joista suurimpina voidaan pitää ilmastohyötyjä, joita tavoitellaan nopeamman uudistamisen ja puuston kasvun sekä suuremman puustopääoman avulla. Luonnonvarakeskuksen metsien kasvun tehostamisen keinoja analysoineen skenaarion mukaan metsien vuotuinen kasvu voi olla 1–6 miljoonaa kuutiometriä suurempi 40 vuoden tarkastelujaksolla, jos kiertoaikojen pidentämisen ohella myös kasvatustiheyttä hieman nostetaan nykyisestä[22]. Ilmastohyötyjen rinnalla muutoksilla pyritään turvaamaan myös metsien elinvoimaisuutta ja sopeutumista sekä raakapuun saatavuutta, joka puolestaan mahdollistaa biotalouden arvonlisän ylläpitämisen tai kasvattamisen.

Kunnat ja kuntayhtymät omistavat noin 460 000 hehtaaria metsätalousmaata, mikä on 1,75 prosenttia Suomen metsätalousmaasta (Suomen metsäkeskus 2026). Vaikutukset kuntiin ovat samantyyppisiä kuin esityksen vaikutukset kotitalouksiin.

4.2.3 Ympäristövaikutukset

Esityksen keskeiset ympäristövaikutukset liittyvät ilmastoon. Metsän uudistamisilmoitus tukisi metsälain mukaista uudistamisvelvoitteen toteuttamista ja sen seurantaa. Osaltaan se ohjaisi metsänomistajaa aikaansaamaan uuden metsän nykyistä nopeammin ja laadukkaammin, mikä puolestaan tukisi ilmastonmuutoksen hillintää. Uudistamisilmoituksen antamisvelvoite tukisi tavoitteellista metsänhoitoa ja päätöksentekoa läpi koko uudistamisvaiheen. Samoin uudistamisilmoituksen tavoitteena on tukea tietoon ja kasvupaikan ominaisuuksiin perustuvaa päätöksentekoa, kun tehdään päätöksiä erilaisten hakkuu- ja uudistamistapojen ja kasvupaikalle sopivan viljelyaineiston soveltuvuudesta kohteelle. Samoin jatkuvan kasvatuksen kohteilla tulisi tavoitteellisesti tarkastella uudistumisen edellytyksiä ja uudistumisen varmentamiseen tarvittavia toimia.

Valtakunnan metsien 13. inventoinnin (VMI13) mukaan kolmen hakkuukauden kuluttua hakkuusta on viljelty hieman yli 80 prosenttia uudistushakkuualoista. Kohteista, jotka oli hakattu yli viisi hakkuukautta ennen VMI13 mittausta, noin 12 prosenttia oli mittaushetkellä viljelemättä. Metsälaissa vuosina 1999–2013 olleesta taimikon perustamisilmoituksesta poiketen metsän uudistamisilmoituksen tekemisen laiminlyönti tai ilmoituksen tekeminen määräajan jälkeen olisi esityksen mukaan rangaistavaa. Tämän voidaan odottaa vaikuttavan myönteisesti määräaikaan mennessä tehtyjen metsän uudistamistoimenpiteiden ja uudistamisilmoituksien määrään sekä siten nopeuttavan metsän uudistamista. Metsän uudistamisilmoituksen mukaisesti päivittyvän metsävaratiedon myötä erityisesti taimikoiden ja niiden hoitotarvetta kuvaavien tietojen laatu paranisi. Tämä auttaisi tulevaisuudessa taimikonhoitotöiden parempaa ajoittamista, mikä tukisi puuston elinvoimaisuuden ja kasvukyvyn säilymistä. Hyvin kasvava, elinvoimainen puusto ylläpitää metsikön kykyä sitoa ja varastoida hiiltä sekä vastustaa erilaisia tuhoja.

Esityksen mukainen velvollisuus huolehtia eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuun yhteydessä siitä, että käsittelyalueella on edellytykset taimien syntymiselle metsän uudistumiseksi, edistäisi metsänomistajan aktiivista päätöksentekoa sekä sitä, että eri-ikäisrakenteisten metsien

[22] Hynynen, J. ym. 2024. Synteesiraportti (s. 23)

hoito ja käyttö olisi tavoitteellista ja kestävää. Metsänkasvatuksen kestävyyden edellytys on puuston uudistuminen niin, että syntyvä puusto on määrältään ja laadultaan riittävää korvaamaan hakkuissa poistetun puuston. Jatkuvapeitteisessä kasvatuksessa on huolehdittava siitä, että luontaiselle uudistumiselle on riittävät edellytykset ja että syntyvillä puilla on riittävästi kasvutilaa. Koska varsinaista uudistumisvaihetta ei ole, tulee uudistumiseen kiinnittää jatkuvasti huomiota kaikissa toimenpiteissä.[23] Varmistamalla uusien puiden synty ja riittävä taimettuminen on mahdollista ylläpitää puusto elinvoimaisena pitkällä aikavälillä[24].

Valtakunnan metsien inventoinnin (VMI) pysyviltä koealoilta on analysoitu, että harvennushakkuut ovat voimistuneet koko 2000-luvun ajan. Metsänhoitosuosituksia voimakkaampien harvennushakkuiden osuus kaikista harvennushakkuista on valtakunnan metsien inventoinnin mukaan lisääntynyt. Harvennushakkuu aiheuttaa aina hetkellisen puuston kasvun aleneman, mutta pääsääntöisesti kasvu elpyy muutamassa vuodessa. Voimakkaan harvennuksen jälkeen erityisesti männyllä kasvun elpyminen on tavallista hitaampaa. Männiköissä erittäin voimakas ensiharvennus (puuston runkoluku 400–600 kpl/ha) vähensi vuotuista tilavuuskasvua noin 35 prosenttia harvennuksen jälkeisen 10 vuoden aikana verrattuna normaaliin harvennusvoimakkuuteen (runkoluku 1200 kpl/ha)[25] [26].

Voimakas kasvavan puuston määrän vähentäminen ja siitä johtuva alhainen puustopääoma vähentää puuston tulevaa kasvua ja myös hiilen sidontaa. Voimakkaasti harvennetuissa männiköissä puuston keskimääräinen hiilivarasto on koko kiertoajalta tarkasteltuna merkittävästi pienempi kuin suositusten mukaisesti harvennetuissa. Kasvattamalla nuorta ja varttunutta kasvatusmetsää tiheämpänä eli tekemällä harvennukset lievempinä sekä osin myös myöhemmin, voidaan metsien hiilensidontaa kasvattaa.

Hoidetuissa runsaspuustoisissa metsissä puuston kasvu ja hiilensidonta on merkittävästi suurempi kuin harvoina kasvatettavissa metsissä. Metsänhoitosuositusten mukaiset harvennusmallit on laadittu painottaen metsänkasvatuksen kannattavuutta. Ne eivät ole optimaalisia ainespuun määrällisen tuotoksen eikä puuston hiilensidonnan näkökulmista. Voimakkaiden harvennusten välttäminen lisäisi merkittävästi talousmetsien puuston hiilensidontaa ja ainespuun tuotosta metsänkasvatuksen kannattavuutta heikentämättä käytettäessä maltillisia korkokantoja.[27]

Kasvatustiheyden maltillinen nostaminen jo ensiharvennusvaiheesta alkaen mahdollistaa nykyistä pitempien ja silti taloudellisesti kannattavien kiertoaikojen tavoitteellisen käyttämisen

---

[23] Routa, J. & Huuskonen, S. (toim.). 2022. Jatkuvapeitteinen metsänkasvatus : Synteesiraportti. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 40/2022. Luonnonvarakeskus. Helsinki. 132 s.

[24] Repola, J., Miettinen, J. & Valkonen, S. 2025. Kuusikon uudistaminen pienaukkohakkuussa. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 57/2025. Luonnonvarakeskus. Helsinki. 21 s.

[25] Hynynen, J., Huuskonen, S., Kujala, S.T., Kniivilä, M., Lehtonen, A., Melin, M., Albrich, K., Demmler, J., Haapanen, M., Haikarainen, S., Heikkinen, J., Hirvelä, H., Honkaniemi, J., Hökkä, H., Kilpeläinen, H., Korhonen, K.T., Kärkkäinen, H., Kärkkäinen, K., Lehtonen, M., Luoranen, J., Martínez García, E., Miina, J., Mutanen, A., Mäkinen, H., Palmu, S., Salminen, H., Siipilehto, J., Siiskonen, H., Stenberg, L., Szejner, P. ja Tikkasalo, O.-P. 2024. Synteesiraportti: Metsien kasvun lisäämisen keinot ja vaikutukset. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 92/2024. Luonnonvarakeskus. Helsinki. 52 s.

[26] Mäkinen, H., Hynynen, J. & Isomäki, A., 2005. Intensive management of Scots pine stands in southern Finland: First empirical results and simulated further development. Forest Ecology and Management 215: 37–50. https://doi.org/10.1016/j.foreco.2005.03.069

[27] Hynynen J., Korhonen K.T., Kärkkäinen L., Mehtätalo, L., Mutanen, A., Rautio, P. & Viitala, E.-J. (toim.) 2023. Metsälain ilmastovaikutusten arviointi. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 49/2023. Luonnonvarakeskus. Helsinki. 88 s.

talousmetsissä. Kasvattamalla puustoa jo ensiharvennusvaiheesta jonkin verran tiheämpänä ja kiertoaikaa pidentämällä voidaan tuottaa ilmastohyötyjä, säilyttää puustoista maisemaa ja tukea luonnon monimuotoisuutta sekä metsien monikäyttöä. Pidentämällä kiertoaikoja metsätalouden toimenpiteiden aiheuttamat hiilipäästöt siirtyvät myöhemmäksi ja toistuvat harvemmin. Puuston kasvattaminen pidempään lisää hiilen sidontaa niin puustoon kuin maaperään ja hiilivarasto kasvaa. Puuston kasvattaminen pidempään lisää järeämmän tukkipuuston määrää uudistushakkuussa, jolloin suurempi osuus puusta on käytettävissä pitkäaikaisempiin puutuotteisiin. Puuston kasvukyky ja hiilensidonta heikkenevät kuitenkin puuston ikääntyessä. Metsikön iän kasvaessa ja ilmaston lämmetessä metsätuhojen todennäköisyys kasvaa. Puuston vaurioituminen ja kuoleminen aiheuttavat taloudellisia menetyksiä ja pienentävät puuston hiilensidontaa.

Metsänhoitosuositusten uudistettujen harvennusmallien joukkoon sisältyy harvennusmallit, joissa puuston kasvatustiheyttä on nostettu viivästyttämällä hoidettujen männiköiden ja kuusikoiden harvennusten ajankohtaa. Niiden mukainen kasvatus lisää ainespuun keskituotosta männiköissä kasvupaikasta riippuen 4–8 % ja puuston keskimääräistä hiilivarastoa 10–20 % perusmalleihin verrattuna. Kuusikoissa kasvatustiheyden nostamisen vaikutus on selvästi pienempi kuin männiköissä lisäyksen ollessa muutaman prosentin luokkaa keskituotokseen ja hiilivarastoon.

Kaiken kaikkiaan voidaan arvioida, että esityksellä on myönteisiä ilmastovaikutuksia ehdotettujen metsän kasvun ja hiilensidonnan lisäämistä koskevien ehdotusten sekä metsälain valvonnan tehostamisen myötä.

4.2.4 Muut ihmisiin kohdistuvat ja yhteiskunnalliset vaikutukset

Vaikutukset viranomaisiin

Esityksellä on välittömiä vaikutuksia viranomaistehtäviä hoitavan metsäkeskuksen tehtäviin. Uusi metsän uudistamisilmoitus tulisi toimittaa metsäkeskukselle kaikkien uudistushakkuiden ja jatkuvan kasvatuksen hakkuiden jälkeen. Samoin metsäkeskuksen päätöksistä voisi jatkossa vaatia oikaisua. Lisäksi ehdotettu sääntely mahdollistaisi automaattisen päätöksenteon käyttöön ottamisen metsänkäyttöilmoituksen määräaikaa koskevissa poikkeusluvissa.

Metsäkeskuksessa metsävaratietoa hyödynnetään muun muassa metsälain valvonnassa sekä kohteiden rahoituskelpoisuuden arvioinnissa. Ajantasaisen ja luotettavan metsävara- ja luontotiedon olemassaolo on ollut edellytys metsäkeskuksen prosessien automatisoinnille ja toiminnan tehostamiselle. Metsävara- ja luontotiedon avulla voidaan vähentää maastokäyntejä ja suunnata niitä tehokkaasti tarvittaviin kohteisiin. Vuonna 2025 Suomen metsäkeskus valvoi taimikon perustamistoimia ja uudistamisvelvoitteen täyttymistä tarkistamalla otannalla vähintään 0,5 prosenttia vuonna 2022 saapuneiden metsänkäyttöilmoitusten uudistushakkuukuvioiden määrästä. Tarkastuksista noin 75 prosenttia kohdennettiin uudistamisvelvoitteen aiheuttaneisiin hakkuukohteisiin, joissa hakkuusta on kulunut noin kolme vuotta. Metsän uudistamisilmoitus mahdollistaa metsän uudistamistoimenpiteiden toteuttamisen sekä uudistumisen valvonnan kohdentamisen kohteille, joista ei ole tehty ilmoitusta tai ilmoituksessa on epäselvyyksiä.

Taimikon perustamisilmoituksista luopuminen metsälain uudistamisen yhteydessä vuonna 2014 vähensi yksityisten toiminnanharjoittajien sekä metsäkeskuksen hallinnollista taakkaa, mutta se on samalla vähitellen heikentänyt metsävaratiedon laatua. Menetystä ei ole onnistuttu korvaamaan muilla tiedonkeruunmenetelmillä. Metsään.fi-palvelussa on voinut ilmoittaa taimikon perustamisilmoituksen poistumisen jälkeenkin metsän uudistamistoimenpiteiden toteuttamisesta,

mutta se on ollut vapaaehtoista ja ilmoituksia on tullut niukasti eli vain joitain tuhansia vuodessa.

Metsäkeskus valvoo metsälain noudattamista ja sen uudeksi tehtäväksi tulisi myös ehdotettuun uuteen metsän uudistamisilmoitukseen liittyvä valvonta, mikä aiheuttaisi metsäkeskukselle lisäresurssitarvetta. Uudistamisilmoituksia voidaan arvioida tehtävän vuosittain noin 60 000–100 000 kappaletta. Uudistamisilmoitusten vastaanottaminen ja tehokas käsittely sekä arkistointi vaatisi metsäkeskukselta myös tietojärjestelmämuutoksia. Muutokset valmisteltaisiin osana tietojärjestelmän kokonaisuudistusta nykyisen tietojärjestelmän tultua teknisen elinkaarensa päähän. On syytä olettaa, että valtaosa ilmoituksista tulisi sähköisenä sanomana. Erityisesti alkuvaiheessa ilmoitusten vastaanottaminen vaatisi merkittävää lisäpanosta. Uudistamisvelvoitteen valvonta tehostuisi ja valvonta olisi mahdollista kohdentaa riskiperusteisena erityisesti kohteille, joilta ei uudistamisilmoitusta ole saatu tai ilmoitus poikkeaa metsänkäyttöilmoituksella annetusta suunnitelmasta tai vaikuttaa muutoin kohteelle epävarmalta tai sopimattomalta. Uudistamisilmoituksen jättämisen valvontaa tuettaisiin erityisesti ensivaiheissa neuvonnallisesti eli esimerkiksi siten, että puuttuvista ilmoituksista lähettäisiin kohdennettuja metsänomistajaviestejä.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi myös metsänkäyttöilmoituksen ja metsän uudistamisilmoituksen yhteydessä henkilötunnuksen ja y-tunnuksen toimittamisesta. Ehdotettu henkilötunnuksia ja y-tunnuksia koskeva täsmennys edistäisi metsäkeskuksen mahdollisuuksia täsmällisesti yksilöidä tahot, joita ilmoitukset koskevat. Henkilötunnus mahdollistaisi luonnollisen henkilön yksilöimisen ja y-tunnus puolestaan oikeushenkilöiden yksilöimisen. Tämä parantaisi henkilöiden yksilöimistä metsäkeskuksen asiakastietojärjestelmässä merkittävästi ja nostaisi siten automaattikäsittelyn osuutta tehostaen hallinnointia.

Kasvatushakkuiden nykyistä koealaotantaan perustuvaa, maastomittauksin tehtävää tarkastusmenetelmää kyettäisiin esitetyn muutoksen myötä kehittämään nykyistä tehokkaammin kaukokartoituspohjaiseksi. Uuden teknologian hyödyntämisen myötä valvonta voitaisiin toteuttaa laadukkaasti ja kohtuullisin kustannuksin. Nykyisin käytössä olevan kasvatushakkuiden korjuujäljen valvontamenetelmän luotettavuuteen liittyvien epävarmuuksien ja vähäisen tarkastusmäärän vuoksi korjuujäljen arvioinnin tulosten ohjausvaikutus metsien käsittelyyn on ollut heikkoa. Muutoksella parannettaisiin valvonnan kattavuutta ja kustannusvaikuttavuutta. Valvontamenetelmän muutoksella kaukokartoituspohjaiseksi voidaan arvioida saavutettavan metsäkeskuksessa noin yhden henkilötyövuoden säästö. Uuden aiempaa tehokkaamman valvontamenetelmän voidaan kuitenkin olettaa aiheuttavan metsäkeskukselle lisäresurssitarvetta, koska voidaan olettaa, että jatkossa havaittaisiin aiempaa enemmän säädösten vastaisia kasvatushakkuita, joiden selvittäminen ja jatkotoimista neuvotteleminen olisi metsäkeskuksen tehtävä. Lisäksi esitykseen liittyvistä tietojärjestelmämuutoksista aiheutuisi metsäkeskukselle kustannuksia. Myös nämä muutokset valmisteltaisiin osana tietojärjestelmän kokonaisuudistusta nykyisen tietojärjestelmän tultua teknisen elinkaarensa päähän.

Metsälain 14 §:n 4 momentin mukaisia lupahakemuksia metsänkäyttöilmoituksen määräajasta poikkeamiselle saapui 5 711 kappaletta vuonna 2025. Metsänkäyttöilmoituksen määräajasta poikkeamislupapäätöksien automaattisella ratkaisemisella voidaan arvioida olevan mahdollista saavuttaa noin kahden henkilötyövuoden säästö. Automaattinen ratkaiseminen ei muuta valvonnan toteutusta tai laatua. Kasvatushakkuiden valvontamenetelmän muutoksella ja poikkeamislupapäätöksien automaattisella ratkaisemisella saavutettava resurssisäästö siirtyisi resurssiksi uuden metsänuudistamisvelvoitteen toimeenpanoon sekä kasvatushakkuiden valvonnassa esiin tulleiden säädösten vastaisten kasvatushakkuiden käsittelyyn. Näin ollen esityksellä ei olisi vaikutuksia valtion talousarvioon vaan esityksessä tarkoitetun sääntelyn toimeenpanoon liittyvät

tehtävät metsäkeskuksessa toteutettaisiin julkisen talouden suunnitelmien ja valtion talousarvioiden mukaisten määrärahojen ja henkilötyövuosimäärien puitteissa.

Esitettyjen muutosten vienti käytäntöön vaatisi metsäkeskukselta runsaasti toimijoiden ja metsänomistajien neuvontaa ja koulutusta. Kaikessa koulutuksessa ja neuvonnassa tulisi lain vaatimusten noudattamisen ohella viestiä hyvän metsänhoidon lakitasoa korkeammista vaatimuksista. Uutena velvoitteena uudistamisilmoituksen jättämisen valvontaa tultaisiin erityisesti ensivaiheissa tukemaan neuvonnallisesti eli puuttuvista ilmoituksista lähetettäisiin kohdennettuja metsänomistajaviestejä.

Valvonnan yhdenmukaistumisen ohella tavoitteena on toimijoiden ja metsänomistajien omavalvonnan kehittyminen ja kokonaisuudessaan nykyistä parempi metsänhoidon ja harvennusten laatu ja suurempi puuston määrä kasvatushakkuun jälkeen.

Kansallinen turvallisuus ja maanpuolustus

Puolustusvalmiuden turvaamiseen liittyvä ehdotettu metsälain soveltamisalan rajaaminen turvaisi osaltaan Puolustusvoimien toimintaedellytyksiä. Käytännössä se nopeuttaisi puolustusvalmiuden turvaamiseksi tarvittavilla alueilla esimerkiksi valmiusrakentamisen edellyttämien hakkuiden toteuttamista normaaliolojen lainsäädännön ollessa voimassa, kun hakkuiden toteuttamista ei sido metsänkäyttöilmoitus ja sen toimittamista koskevat määräajat. Kyse on alueista, joista sovitaan erikseen maanomistajan ja Puolustusvoimien välillä, ja alue otetaan Puolustusvoimien aloitteesta valmiusrakentamiskäyttöön vain, jos valmiusrakentamiseen on välttämätön tarve. Valmiusrakentamisella tuotetaan suojaa joukoille ja materiaaleille. Ehdotetulla muutoksella lisäksi varmistetaan, että Puolustusvoimien salassa pidettäviksi määrittämiä tietoja Puolustusvoimien kohteista ei luovutettaisi julkisiin tietojärjestelmiin. Näin ollen voidaan arvioida, että esityksellä on myönteisiä vaikutuksia puolustusvalmiuden turvaamiseen.

Vaikutukset perus- ja ihmisoikeuksiin

Esityksessä ehdotettu sääntely on merkityksellinen perustuslain 20 §:ssä turvatun vastuuta ympäristöstä koskevan perusoikeuden, perustuslain 15 §:ssä säädetyn omaisuudensuojan sekä perustuslain 21 §:ssä säädetyn oikeusturvan kannalta. Esityksellä säädettäisiin metsätalouden harjoittamiseen liittyviä velvoitteita, joiden tavoitteena on metsien kasvun ja hiilensidonnan lisääminen ja metsälain valvonnan tehostaminen, mitkä osaltaan edistävät ilmastonmuutoksen hillintää. Voidaan katsoa, että ehdotetulla sääntelyllä on myönteisiä vaikutuksia ympäristöä koskevan perusoikeuden näkökulmasta. Samalla ehdotettu sääntely on merkityksellinen perustuslaissa turvatun omaisuudensuojan kannalta, sillä sääntelyllä asetettaisiin uusia velvoitteita esimerkiksi metsänomistajalle. Erityisesti ehdotettava uusi metsän uudistamisilmoitus aiheuttaisi uutta hallinnollista taakkaa metsäomaisuuden käytölle ja hoidolle, minkä osalta uusien velvoitteiden voidaan kuitenkin katsoa olevan maltillisia. Esityksessä ehdotetaan täydennettäväksi metsälain muutoksenhakusääntelyä niin, että metsäkeskuksen päätöksiin lisättäisiin oikaisuvaatimusmenettely. Esityksen voidaan tältä osin katsoa edistävän perustuslaissa säädettyä oikeusturvaa ja tehostavan metsälain muutoksenhakumenettelyä.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

5.1.1 Metsän uudistamisilmoitusta koskevan velvoitteen laajuus

Valmistelun yhteydessä virkatyönä, työryhmässä sekä työpajassa on punnittu metsän uudistamisilmoitusta koskevan velvoitteen laajuutta. Ehdotuksessa selkeytettäisiin uudistamisvelvoitteen ulottuvan myös eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuuseen. Erityisesti valmistelun yhteydessä on punnittu eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuun jälkeen tehtävän uudistamisilmoituksen merkitystä ja käytännön toteutustapaa ja -aikaa.

Eri-ikäisrakenteisena eli jatkuvapeitteisenä kasvatettavan metsän uudistuminen ja koko menetelmän toimivuus perustuu luontaiseen uudistumiseen sekä olemassa olevan taimiaineksen eli alikasvoksen hyödyntämiseen. Ehdotetun uudistamisilmoituksen yhtenä tavoitteena on, että eri-ikäisrakenteisena kasvatettavien metsien hakkuita toteutetaan kohteilla, joilla riittävä uudistuminen toteutuu tai voi toteutua tarvittavilla uudistumista tukevilla toimilla. Käsittelykohteelle oikein valittu toimenpideketju osaltaan varmistaa sen, että kasvupaikan puuntuotoskyky ja hiilensidonta on tehokasta.

Metsän uudistamisilmoituksen tekeminen ohjaisi metsänomistajaa ja hänen valtuuttamaansa toimijaa arvioimaan jo hakkuusuunnitelmaa tehtäessä eri-ikäisrakenteisena kasvatettavan metsän uudistumiskykyä ja riittävää taimettumista. Hakkuun ja mahdollisten taimettumista tai taimien kehittymistä tukevien toimien jälkeen on selkeämmin arvioitavissa metsän tuleva kehitys ja uudistumisen tulevat tarpeet. Tässä vaiheessa ei kuitenkaan olisi mielekästä ilmoituksen tekemisen vuoksi laskea täsmällisiä taimimääriä tai toisaalta jäädä odottamaan esimerkiksi kymmentä vuotta hakkuun jälkeen taimettumisen toteamiseksi ja ilmoittamiseksi. Keskeistä olisi tarkastella taimettumisen edellytyksiä ja havaita mahdolliset uudistamisen kannalta ongelmalliset kohteet.

Näin ollen esityksessä ehdotetaan, että eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuun yhteydessä olisi huolehdittava siitä, että käsittelyalueella on edellytykset taimien syntymiselle metsän uudistumiseksi. Metsän uudistamisilmoitus eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuun osalta olisi toimitettava viimeistään kolmen vuoden kuluttua puunkorjuun päättymisestä. Metsän uudistamisilmoituksen edellyttäminen eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuun jälkeen edistäisi osaltaan metsien riittävää uudistumista ja kasvua ja tehostaisi myös metsälain valvontaa.

5.1.2 Kasvatushakkuissa jäljelle jäävän puuston määrän ja laadun arviointi

Voimassa olevan metsälain 5 §:n mukaan kasvatushakkuu on tehtävä siten, että kasvatushakkuun jälkeen käsittelyalueelle jää riittävästi kasvatuskelpoista puustoa tasaisesti jakautuneena. Riittävän määrän arviointiin käytetään käsittelyalueen maantieteellistä sijaintia, kasvupaikkaa, kasvatushakkuiden toteuttamistapaa sekä valtapituutta, jolla tarkoitetaan hehtaarin sadan paksuimman puun pituuden aritmeettista keskiarvoa. Tekijöistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Näistä tekijöistä esitetään muutettavaksi puuston pituuden mittaustapaa.

Nykyisessä laissa käytetty käsite valtapituus kuvaa kasvupaikan laatua eli puuntuotospotentiaalia ja tietyn puulajin kehitysvaihetta. Puuston valtapituus kehittyy tasaisesti puuston iän mukaan ja siihen ei merkittävästi vaikuta puuston tiheys, mahdollinen alikasvos tai toteutetut alaharvennukset. Valtapituuden käyttämisen haasteena on sen mahdollisesti tuottama vinouma tilanteessa, jossa sata paksuinta puuta hehtaarilla ei edusta tasaisesti koko käsittelykuvion puustoa. Metsälain valvontakäytännön toteutuksen haasteena on se, että puuston valtapituuden

mittaaminen ei ole luotettavaa kaukokartoitusmenetelmin. Keskipituus on valtapituutta paremmin todettavissa kaukokartoitusaineistoista. Aineistopohjaiseen valvontaan siirtyminen mahdollistaisi tarkastuksen kuvion koko puuston arvioinnin kautta, kun nykyisin arvio tehdään maastossa koealaotannan ja keskitunnusten avulla. Paremman kohdentumisen ansiosta maastotyön osuus vähenisi. Kaukokartoitusaineistojen avulla voidaan tunnistaa riskikohteet, jotka voidaan erotella normaalisti toteutettujen kohteiden joukosta. Lisätiedonkeruun tarpeet voidaan arvioida, jos kuulemisen ja mahdollisen omavalvonnan tulos ovat ristiriitaisia tarkastuksen havaintoihin nähden. Puuston keskipituus voidaan tarvittaessa mitata maastossa.

Puuston keskipituus antaa valtapituutta kattavamman kokonaiskuvan koko käsittelykuvion puustosta, kun mukana ei ole mitattavien koealojen sijoittumisen tuomaa harhaa. Voidaan arvioida, että vaihtelevassa puustossa keskipituus olisi valtapituutta luotettavampi tunnus. Keskipituus on tullut käytännön metsätaloudessa yhä yleisemmin käytetyksi puustoa kuvaavaksi suureeksi. Nykyisessä metsätalouden määräaikaisesta kannustejärjestelmästä annetussa laissa (71/2023) käytetään tuen myöntämisedellytyksien vaatimuksissa jäävän puuston tiheyttä ja keskipituutta. Myös esimerkiksi Suomen metsäkeskuksen Metsään.fi-palvelussa puuston pituus ilmoitetaan keskipituutena. Metsänhoidon suosituksien valtapituuteen ja pohjapinta-alaan perustuvat harvennusmallit on muunnettu myös keskipituuden ja runkoluvun mukaan käytettäviksi. Käytännön metsätyössä ja myös korjuujäljen valvonnassa käytetään keskipituuteen ja runkolukuun pohjautuvia kasvatustiheyden määritysmenetelmiä.

Vaikka valtapituuden käyttäminen olisi jatkossakin mahdollista ja monella tapaa myös perusteltavissa, tekisi keskipituuden käyttäminen valtapituuden sijaan puuston pituuden määrittämisestä käsittelykuviolla ymmärrettävämpää, yksiselitteisempää ja helpottaisi kaukokartoituspohjaisen metsävaratiedon hyödyntämistä kasvatushakkuiden valvonnassa. Siirtymällä valtapituudesta keskipituuteen parannettaisiin merkittävästi valvonnan kattavuutta ja kustannusvaikuttavuutta.

5.1.3 Metsän uudistamisilmoituksen laiminlyönnin sanktiointi

Seuraamussääntelyn osalta on esityksen valmistelun yhteydessä arvioitu, kuinka metsän uudistamisilmoituksen toimittamisen laiminlyönti olisi tarkoituksenmukaisinta sanktioida. Voimassa olevassa metsälaissa säädetään rikosoikeudellisista seuraamuksista. Metsälain 18 §:ssä säädetään metsärikkomuksesta ja lisäksi rangaistus metsärikoksesta säädetään rikoslain (391/1889) 48 a luvun 3 §:ssä. Metsälakiin on vuosina 1999–2013 sisältynyt metsän uudistamisilmoituksen kaltainen velvollisuus taimikonperustamisilmoituksen toimittamiseen, mutta tuolloin velvoitteen rikkomiseen ei liittynyt sanktiointia. Tämän esityksen yhteydessä on arvioitu, että velvoitteen rikkomisesta tulisi säätää seuraamus.

Punnintaa on tehty sen välillä, tulisiko säädettävän seuraamuksen olla rikosoikeudellinen sanktio vai tulisiko seuraamuksen olla hallinnollisena seuraamuksena määrättävä seuraamusmaksu. Voidaan arvioida, että uudistamisilmoituksen tekemisen laiminlyönti olisi pääsääntöisesti hyvin kiistattomasti osoitettavissa. Lisäksi ilmoituksen jättämisen laiminlyöntiä voidaan pitää rikkomuksena, josta itsessään ei aiheudu vahinkoa tai haittaa, mikäli uudistamisen työt on kuitenkin toteutettu. Näin ollen hallinnollinen seuraamusmaksu, jota voidaan pitää jossain määrin rikosoikeudellista seuraamusta kevyempänä sanktiona, voisi myös olla mahdollinen ja oikeansuhtainen keino sanktioida ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönti.

Suomen metsäkeskuksesta annetun lain (418/2011) 1 §:n 1 momentin mukaan metsäkeskus on itsenäinen julkisoikeudellinen laitos. Metsäkeskus hoitaa useita sille säädettyjä julkisia hallintotehtäviä, mutta se ei ole viranomainen. Näin ollen sille ei voitaisi säätää tehtäväksi määrätä hallinnollista seuraamusmaksua vaan käytännössä sen määräisi metsäkeskuksen sijaan

Ruokavirasto. Menettely, jossa metsäkeskus metsälakia valvovana tahona ensin selvittää mahdollista ilmoitusvelvollisuuden laiminlyöntiä ja sen jälkeen siirtää asian Ruokaviraston hoidettavaksi, voidaan pitää hallinnollisesti raskaana. Ruokavirastolla on osaltaan velvollisuus tehdä selvitystyö kuulemisineen asian ratkaisemiseksi. Hallinnollisia seuraamusmaksuja ei voimassa olevassa metsälaissa ole säädetty sanktioiksi minkään laiminlyönnin osalta, joten sellaisesta säätäminen poikkeaisi merkittävästi metsälain nykyisestä sääntelykokonaisuudesta. Kun otetaan huomioon, että metsänkäyttöilmoituksen laiminlyönti on voimassa olevassa metsälaissa sanktioitu metsärikkomuksena, voidaan pitää johdonmukaisena, että myös uudistamisilmoituksen laiminlyönti sanktioitaisiin vastaavanlaisesti. Näin ollen esityksessä ehdotetaan metsän uudistamisilmoituksen laiminlyönti sanktioitavaksi metsärikkomuksena, mistä säädettäisiin metsälain 18 §:ssä.

5.2 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot

5.2.1 Ruotsi

Ruotsin metsäviranomainen (Skogsstyrelsen) valvoo metsänhoitolain (Skogsvårdslag 1979:429) noudattamista. Valvonta suoritetaan riippumattomana tarkasteluna sen tarkistamiseksi, täyttävätkö valvonnan kohteet laeista ja sitovista määräyksistä johtuvat vaatimukset. Tarvittaessa valvonta voi johtaa päätöksiin toimenpiteen mukauttamisesta. Jos epäillään rikosta, valvonta voi johtaa syytteeseenpanoon poliisille tai syyttäjälle.

Ruotsissa uudistushakkuusta on ilmoitettava Ruotsin metsäviranomaiselle ja hakkuuilmoituksen yhteydessä on todettava, mitä toimenpiteitä aiotaan tehdä metsän uudistamiseksi[28] (Metsänhoitoasetus, Skogsvårdsförordning 1993:1096). Uudistaminen voidaan toteuttaa viljelemällä tai luontaisella uudistamisella. Uudistamisen yhteydessä on tarvittaessa raivattava taimikon kasvua haittaavat puut ja pensaat, torjuttava heinittyminen, käsiteltävä maanpinta ja järjesteltävä vesitalous. Lisäksi edellä mainittujen perustamistoimenpiteiden jälkeen on tarvittaessa huolehdittava taimikon täydennysistutuksesta tai -kylvöstä ja muusta jälkihoidosta. Luontaista uudistamista käytettäessä käsittelyalueella on oltava edellytykset taimien syntymiselle. Taimikon aikaansaamiseksi tehtävät perustamistoimenpiteet on saatettava loppuun kolmen vuoden kuluessa velvoitteen aiheuttaneen puunkorjuun päättymisestä. Luontaisessa uudistamisessa taimien riittävän juurtumisen enimmäisaika on seitsemän vuotta Etelä-Ruotsissa (Gotlantia lukuun ottamatta) ja kymmenen vuotta Pohjois-Ruotsissa ja Gotlannissa.

Ruotsin metsäviranomainen on julkaissut oppaan[29] metsänuudistamisen seurantaan, jonka avulla voidaan varmistaa täyttyvätkö lain vaatimukset. Oppaan mukaan uudistumisen arviointi tehdään erityisesti silloin, kun metsäviranomainen harkitsee uhkasakon määräämistä, koska metsänomistaja ei ole noudattanut aiempaa määräystä (velvoitetta) taikka kohteessa epäillään, että metsänhoitolain vaatima vähimmäismäärä taimia ei täyty taikka kohde on uudistushakkuualue, jossa ei ole tapahtunut riittävää uudistumista luontaisesti tai istutuksen kautta. Uudelleenkasvutarkastusta suositellaan istutuksen jälkeiselle kasvukaudelle ja vielä kolmen vuoden kuluttua.

Aikaisemmin metsänuudistamisen valvonnassa käytettiin taimikon perustamisilmoitukseen rinnastettavaa menettelyä, jossa metsänomistajat saivat vastauskorttimuotoisen kirjeen, jolla

[28] https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/skogsvardsforordning-19931096_sfs-1993-1096/
[29] https://www.skogsstyrelsen.se/globalassets/bruka-skog/ny-skog-efter-avverkning/handbok---taxering-av-atervaxt.pdf

selvitettiin kasvun turvaamiseksi tehdyt toimenpiteet. Tämän lisäksi käytössä oli maastossa tai helikopterilla tehtyä uudistusalueiden valvontaa. Metsäviranomainen julkaisee vuosittain valvontasuunnitelman[30] . Vuodesta 2016 lähtien valvonta on kuitenkin suunnattu ympäristönäkökohtiin uudistamisen ja kasvun seurannan sijaan. Vuoden 2024 metsäpoliittisen selvityksen loppumietinnössä on esitetty, että metsäviranomaisen tulisi tarkistaa uudistamistoimia koskevat säännökset sekä asettaa uudistamistoimenpiteiden seuranta etusijalle ja aikaistettava valvontaa (SOU 2025:93[31]).

Ruotsissa kasvatushakkuun jälkeisestä puuston vähimmäismäärästä ei säädetä lailla, vaan sitä ohjataan metsäviranomaisen ohjeistuksella. Metsänhoitolain mukaan metsätalousmaan hakkuiden tulee olla tarkoituksenmukaisia metsän kehityksen edistämiseksi. Metsänhoitoasetuksen mukaan metsäviranomainen voi antaa määräyksiä hakkuiden suorittamiseksi, jotta ne olisivat tarkoituksenmukaisia metsän kehityksen edistämiseksi. Metsäviranomainen on julkaissut Metsänhoitolain määräykset ja yleiset ohjeet -asiakirjan (SKSFS 2011:7), jolla annetaan metsänhoitolakia täsmentäviä sitovia määräyksiä sekä yleisiä ohjeita määräyksien soveltamisesta. Yleiset ohjeet eivät ole sitovia. Dokumentin määräyksen mukaan hakkuun jälkeen jäävän puuston määrän on oltava riittävä maan puuntuotantokyvyn hyödyntämiseksi ja puiden tulee olla pääosin tasaisesti jakautuneita alueella sekä jäljelle jäävien puiden vahingoittumista on vältettävä mahdollisimman paljon. Määräystä täsmennetään ohjeella maan puuntuotantokyvyn hyödyntämisen arvioimiseksi. Ohjeen liitteessä kuvataan vähintään 10 metriä korkeiden havumetsien kasvatushakkuiden jälkeinen vähimmäispuusto. Jos puuston määrä ei yllä kaavion mukaiselle vähimmäistasolle, tulee kysymykseen uudistushakkuu, mikäli uudistushakkuun sallittu vähimmäisikä täyttyy. Vähimmäispuuston kuvaamiseksi kaaviossa käytetään pohjapinta-alalla painotettua puuston pituutta ja tilavuutta (m3/ha). Kasvatushakkuiden jälkeisen vähimmäispuuston lisäksi kaavio osoittaa tason, jolla velvollisuus istuttaa uusia metsiä normaalisti syntyy.[32]

5.2.2 Viro

Virossa ympäristölautakunta (Keskkonnaamet) valvoo metsän uudistamista ja laatii metsänuudistamisen asiantuntijalausuntoja. Ennen hakkuiden aloittamista metsänomistajan on tehtävä ympäristölautakunnalle metsäilmoitus, joka sisältää tiedot hakattavasta metsästä ja hakkuun tavoitteista. Ilmoituksella ei toimiteta tietoja suunnitelluista uudistamistoimenpiteistä. Metsänuudistustoimenpiteet tulee tehdä kahden ensimmäisen vuoden aikana uudistushakkuun jälkeen. Uudistusmenetelmät on tehtävä siinä laajuudessa, että ne varmistavat metsän uudistumisen viimeistään viiden vuoden kuluessa ja soiden, siirtymäsoiden, alankosoiden, rämeiden, rämeiden, sara- ja rämemetsäluontotyyppien osalta kymmenen vuoden kuluessa hakkuusta tai metsäntuhoutumisesta. Metsä katsotaan tuhoutuneeksi, jos sen elävien puiden perusteella määritetty latvuspeittävyys on laskenut alle 30 prosentin tuulen, sienitautien, hyönteis- tai riistatuhojen, tulvan, metsäpalon, saastumisen taikka muun bioottisen tai abioottisen vahingon vuoksi. (Metsaseadus. RT I 2006, 30, 232)[33]

---

[30] https://www.skogsstyrelsen.se/globalassets/om-oss/rapporter/rapporter-2026/rapport-2026-06-samlad-tillsynsplan-2026-med-bilaga-1.pdf

[31] https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2025/08/sou-202593/

[32] Skogsstyrelsens foreskrifter och allmänna råd till skogsvårdslagen SKSFS 2011:7. https://www.skogsstyrelsen.se/globalassets/lag-och-tillsyn/foreskrifter-efter-amne/skogsvard/sksfs-2011-7-skogsstyrelsens-foreskrifter-och-allmanna-rad-till-skogsvardslagen-.pdf

[33] https://www.riigiteataja.ee/akt/119122024006

Metsänuudistamisvelvoitteen täyttämisen toteamiseksi, sen jatkamiseksi tai velvoitteesta vapauttamiseksi on metsänomistajan perustellusta määräyksestä tai ympäristölautakunnan muiden saamien tietojen perusteella suoritettava metsänuudistamisen asiantuntijalausunto valtion kustannuksella.

Metsänuudistusmenetelmien soveltaminen ei ole pakollista, jos ympäristölautakunnan tekemän metsänuudistusanalyysin mukaan tuhoutuneessa metsäosassa tai aukeassa tapahtuu luontaista uudistumista, jolla on sopiva lajikoostumus, riittävä kasvillisuus ja pinta-alajakauma.

Kasvatushakkuista säädetään Virossa metsänhoitoasetuksella (Metsa majandamise eeskiri RTL 2007, 2, 16). Sen mukaan harvennushakkuita saa tehdä kaikissa metsiköissä, joiden keskimääräinen rinnankorkeusläpimitta on yli 8 senttimetriä ja joiden pohjapinta-ala on suurempi kuin asetuksen liitteessä on määritelty.[34] Asetuksen liitteessä on pituusluokittain harvennuksen jälkeinen vähimmäispohjapinta-ala eri puulajeille. Pituusluokat alkavat 13 metristä ja jatkuvat metrin välein aina 35 metriin saakka. Asetuksesta ei käy ilmi tarkoitetaanko pituudella puuston keskipituutta vai valtapituutta. Viron ympäristölautakunta voi valvoa kasvatushakkuita ennakkoon mm. metsäilmoituksen avulla. Metsäilmoituksella tulee ilmoittaa arvioitu hakkuumäärä, toisin sanoen kasvatushakkuiden kohdalla harvennusvoimakkuus. Kasvatushakkuita voidaan valvoa myös jälkikäteen maastotarkastuksien ja kaukokartoituksien keinoin, kuten muitakin metsälain ja siihen liittyvien asetuksien velvoitteita.

5.2.3 Norja

Norjan metsälain (Skogbrukslova)[35] mukaan metsänomistajan on varmistettava riittävä uudistuminen hakkuun jälkeen ja varmistettava, että hakkuutavan ja uudistamismenetelmän välillä on yhteys. Tarvittavat toimenpiteet uudistamisen helpottamiseksi on aloitettava kolmen vuoden kuluessa hakkuusta. Uudistamisen määräaikaa voidaan pidentää viiteen vuoteen, jos se on perusteltua ilmastollisten ja paikallisten olosuhteiden perusteella.

Norjassa kunta tai muu metsäviranomainen voi lain noudattamisen valvomiseksi päättää, että metsänomistajat ovat velvollisia raportoimaan hakkuusuunnitelmista sekä metsän uudistamiseen ja hoitoon liittyvistä toimenpiteistä, jos se on tarpeen. Ilmoituksen on oltava kirjallinen ja siinä on annettava tietoja omistajan hakkuu- tai toimenpiteitä koskevista suunnitelmista. Ilmoitus on lähetettävä kunnalle viimeistään 3 viikkoa ennen hakkuun tai toimenpiteiden toteuttamista. Metsäviranomainen päättää itse hakkuun, uudistamisen ja metsänhoidon puitteissa, mitkä metsätaloustoimenpiteet kuuluvat raportointivelvollisuuden piiriin.

Metsänuudistamista valvoo kunta. Kunnan on pistokokein tarkastettava, onko tarvittavat uudistamistoimenpiteet toteutettu ja onko uudistaminen toteutettu tyydyttävästi. Jos metsänomistaja ei ole noudattanut uudistamisen toimenpiteiden määräaikaa, kunta päättää määrätäänkö metsänomistaja toteuttamaan toimenpiteitä alueen uudistamiseksi. Jos uudistamismääräystä ei toteuteta, kunnan on varmistettava, että toimenpide toteutetaan metsänomistajan kustannuksella.

[34] https://www.riigiteataja.ee/akt/13129185
[35] Lov om skogsbuk (skogbrukslova) https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-05-27-31

Metsänuudistamisen valvontaan on myös informaatio-ohjausta. Maatalousvirasto (Landbruksdirektoratet) on tuottanut kunnille ja valtion hallintoviranomaisille oppaan Opas metsälain ja -asetusten rikkomusten seurantaan.[36]

Norjassa kasvatushakkuiden voimakkuudesta ei säädetä lailla. Kasvatushakkuiden voimakkuutta, ajoitusta ja menetelmiä ohjaavat käytännön suositukset. Skogkursin harvennusnormit ja harvennushakkuiden automaattinen seuranta -projektissa (Tynningsnorm-projekt) on määritelty harvennusrajoja puulajin, puuston pituuden, runkoluvun ja puiden välisen etäisyyden mukaan. Suosituksena on, ettei kasvatushakkuussa poisteta enempää kuin 35 prosenttia puuston pohjapinta-alasta tai tilavuudesta.

5.2.4 Saksa

Saksan liittovaltion metsälaki (BWaldG) säätelee metsien suojelua, uudistamista ja kestävää käyttöä. Metsälaki muodostaa kehyksen osavaltioiden lainsäädännölle. Kansallisen lainsäädännön mukaan metsää voidaan hoitaa lueteltujen metsä- ja ympäristösäädösten puitteissa ilman metsäviranomaiselle tehtävää hakemusta tai ilmoitusta, mutta jokainen yksittäinen osavaltio voi vapaasti säätää tästä. Metsälaissa säädetään myös, missä metsänhoitoon liittyvissä asioissa osavaltioilla on omaa lainsäädännöllistä valtaa. Sitä on mm. metsän uudistamisen ja valvonnan osalta. Osavaltioilla on omat metsäviranomaisensa, jotka hoitavat valvontaa. Liittovaltion metsälaissa säädetään kaikkien metsänomistajien velvollisuudesta metsittää avohakkuualueet tai harvennetut metsäalueet kohtuullisessa ajassa tai täydentää ne, jos luontainen uudistuminen on kesken, ellei metsän muuttamista toiseen käyttötarkoitukseen ole hyväksytty tai se ole muutoin sallittua. Liittovaltion metsälaissa ei ole hakkuiden toteutusta tai suunnittelua koskevia säännöksiä. [37] Seuraavassa on nostoja Nordrhein-Westfalenin osavaltion metsälainsäädännöstä.

Nordrhein-Westfalenin osavaltion metsälain (LFoG) [38] mukaan metsänviljely on yleensä aloitettava aktiivisesti kahden vuoden kuluessa metsän hakkuusta. Nordrhein-Westfalenin osavaltion metsä- ja puuvirasto voi kuitenkin aktiivisen metsänviljelyn sijaan sallia myös metsien laajamittaisen kehittämisen metsän luontaisen uudistumisen kautta. Metsän luontaisen uudistumisen hyväksymistä voi hakea alueen metsätoimistoilta. Hakemus voidaan hyväksyä, jos kyseinen alue soveltuu luontaiseen uudistamiseen. Näin olisi esimerkiksi silloin, jos luontainen uudistuminen on jo käynnissä alueella. Luontainen uudistaminen voidaan sallia myös, jos siemenpuita on olemassa eikä vahvaa kilpailevaa kasvillisuutta odoteta kasvavan. Osavaltion laissa metsien uudelleenistutus- tai täydennysvelvollisuus sisältää myös velvollisuuden ylläpitää ja suojella viljelykasveja ja uudistumista.

Nordrhein-Westfalenin osavaltion metsälaissa ei suoraan säädetä kasvatushakkuista, mutta lain mukaan asianmukaisen metsätalouden ominaispiirteisiin kuuluu muun muassa pitkäaikainen metsäntuotanto, kestävän puuntuotannon varmistaminen, huolelliset käytännöt puunkorjuussa ja metsän uudistamisen asianmukainen varmistaminen. Osavaltion metsälaissa ei säädetä kasvatushakkuun jälkeisestä vähimmäispuustosta. Osavaltiolla on kuitenkin kestävän metsänhoidon suositukset, joka on keskeinen hallinnollinen ohjedokumentti. Suosituksien mukaan harvennuksessa tulee säilyttää metsän kasvatuskelpoisuus, latvuspeitteisyyden tulee pysyä riittävänä mikroilmaston ja maaperän suojan kannalta ja harvennus ei saa estää luontaista uudistumista ja pääpuulajin jatkokasvua. Voimakkaat harvennukset ovat sallittuja vain osana

---

[36] https://landir-xpprod.enonic.cloud/nb/forvaltning/fagomrader/skogbruk/veileder-om-oppfolging-av-brudd-pa-skogbrukslova-med-forskrifter
[37] https://www.gesetze-im-internet.de/bwaldg/BJNR010370975.html
[38] https://recht.nrw.de/lmi/owa/br_text_anzeigen?v_id=10000000000000000274

suunnitelmallista uudistamista tai metsikön rakenteen muokkausta kohti eri-ikäisrakenteisuutta. Suosituksissa ei määritellä vähimmäispuuston määrää, mutta eri kehitysvaiheiden metsiköille kuvataan käsittelyohjeita, esimerkiksi ensimmäisessä harvennuksessa poistetaan 2–4 kilpailijaa kasvatettavaa puuta kohden.[39]

6 Lausuntopalaute

[Täydentyy lausuntokierroksen perusteella.]

7 Säännöskohtaiset perustelut

2 §. *Soveltamisala.* Pykälään lisättäisiin **uusi 4 momentti**, joka liittyy Puolustusvoimien toimintaedellytysten turvaamiseen. Momentissa säädettäisiin, että lakia ei sovellettaisi puolustusvalmiuden turvaamiseen tarvittavilla alueilla toteutettaviin toimenpiteisiin, jotka liittyvät välittömästi maanpuolustukseen, palvelisivat valtion käyttöä ja olisivat puolustusvalmiuden turvaamiseksi välttämättömiä. Metsälaissa säädetään metsien kestävästä hoidosta ja käytöstä, kuten puunkorjuusta ja metsän uudistamisvelvoitteesta. Puolustusvoimien tarpeesta toteutettavat toimenpiteet puolustusvalmiuden turvaamiseen tarvittavilla alueilla eivät liity metsätalouden harjoittamiseen, joten kyseisten toimenpiteiden asettaminen metsälain soveltamisalan ulkopuolelle voidaan katsoa tarkoituksenmukaiseksi. Momentin tarkoituksena olisi turvata puolustusvalmiuden turvaamiseksi tarvittavilla alueilla esimerkiksi valmiusrakentamisen edellyttämien hakkuiden nopea toteuttaminen normaaliolojen lainsäädännön ollessa voimassa.

Puolustusvalmiuden turvaamiseen tarvittavilla alueilla toteutettavilla toimenpiteillä tarkoitettaisiin muun muassa valmiusrakentamisen ja logistiikkaan liittyvien alueiden edellyttämiä metsähakkuita. Valmiusrakentamisella tuotetaan suojaa joukoille ja materiaalille. Momentissa tarkoitettaisiin sellaisia toimenpiteitä, jotka toteutetaan Puolustusvoimien aloitteesta joko suoraan tai välillisesti. Käytännössä tarve toimenpiteille on näin ollen alun perin arvioitu Puolustusvoimissa. Valmiusrakentamiseen alueista sovitaan erikseen maanomistajan ja Puolustusvoimien välillä, ja alue otetaan valmiusrakentamiskäyttöön vain, jos valmiusrakentamiseen on välttämätön tarve. Alueet siirtyvät Puolustusvoimien hallintaan erillisen ilmoituksen perusteella. Puolustusvalmiuden turvaamisen liittyvillä alueilla tehdään erilaisia toimenpiteitä tuhansien hehtaarien kokoluokassa, mutta metsähakkuita tehdään mahdollisimman vähän ja vain osalla alueita.

Puolustusvalmiuden turvaamiseen tarvittavilla alueilla toteutettavien toimenpiteiden välittömällä liittymisellä maanpuolustukseen tarkoitettaisiin muun muassa joukkojen ja materiaalin suojaamisen edellytysten turvaamista. Näin ollen välitön liityntä tarkoittaisi, että ne liittyvät olennaisesti ja läheisesti maanpuolustukseen. Sen sijaan sillä ei viittaisi esimerkiksi ajalliseen ulottuvuuteen. Lisäksi maanpuolustukseen liittyvät toimet kattaisivat myös kansainvälisen puolustusyhteistyön, Nato-jäsenyyteen liittyvän yhteistyön ja muut Suomea sitovat maanpuolustusta koskevat kansainväliset velvoitteet. Toimenpiteiden tulisi palvella valtion käyttöä, mikä tarkoittaa, että toimenpiteiden tulee liittyä Suomen valtion tarpeisiin ja käyttöön. Edellytyksenä ei ole, että toimenpiteiden tulisi tapahtua valtion omistamalla alueella. Esimerkiksi valmiusrakentamisen kohdalla kyse on käytännössä alueista, jotka siirtyvät sovitun mukaisesti maanomistajalta Puolustusvoimien käyttöön eli valtion käyttöön. Valtion käyttöä koskeva edellytys ei kuitenkaan estäisi toimenpiteitä, jotka liittyvät Suomea sitoviin kansainvälisiin velvoitteisiin.

---

[39] Waldbaukonzept Nordrhein-Westfalen. Empfehlungen für eine nachhaltige Waldbewirtschaftung. https://www.wald-und-holz.nrw.de/fileadmin/Publikationen/Broschueren/Waldbaukonzept_nrw.pdf

Momentin mukaan metsälain velvoitteita kuten metsänkäyttöilmoitusta ei sovellettaisi puolustusvalmiuden turvaamiseen tarvittavilla alueilla toteutettaviin toimenpiteisiin, jotta voitaisiin turvata esimerkiksi valmiusrakentamisen edellyttämien metsähakkuiden nopea toteuttaminen silloin, kun valmiusrakentamiseen on välttämätön tarve. Momentin tarkoituksena olisi myös varmistaa, että Puolustusvoimien salassa pidettäviksi määrittämiä tietoja Puolustusvoimien kohteista ei luovutettaisi julkisiin tietojärjestelmiin. Momentissa tarkoitettuja toimenpiteitä toteutettaessa tulisi pyrkiä huomioimaan erityisen tärkeitä elinympäristöjä koskevat vaatimukset ja toimenpiteitä tulisi toteuttaa näillä alueilla vain, jos se on maanpuolustuksen kannalta välttämätöntä.

2 a §. *Määritelmät.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi **uusi 9 kohta**, jossa säädettäisiin eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuun määritelmästä. Eri-ikäisrakanteisen metsän kasvatushakkuulla tarkoitettaisiin puunkorjuuta, joka tehdään alueelle jäljelle jäävän puuston kasvattamisen edistämisen ohella myös uuden taimiaineksen syntymistä edistävällä tavalla. Määritelmä pohjautuu pykälän 3 kohdassa säädettyyn kasvatushakkuun määritelmään. Voimassa olevassa lainsäädännössä eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuun käsite sisältyy metsien kestävästä hoidosta ja käytöstä annetun valtioneuvoston asetuksen liitteeseen, jonka B-kohdassa säädetään metsikön kasvatuskelpoisen puuston määrästä eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuun jälkeen. Uusi määritelmä on tarkoituksenmukaista säätää, koska metsän uudistamisilmoitukseen liittyvien säännösten yhteydessä säädettäisiin velvoitteita myös eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuun osalta.

5 §. *Kasvatushakkuu ja siihen liittyvä uudistamisvelvoite.* Pykälän **1 momenttiin** tehtäisiin muutos, jolla muutetaan kasvatuskelpoisen puuston riittävän määrän arvioinnissa käytettävää pituuden määritystapaa. Puuston sadan paksuimman puun pituuden sijaan käytettäisiin kasvatuskelpoisten puiden pituuden aritmeettista keskiarvoa eli puuston keskipituutta. Metsien kestävästä hoidosta ja käytöstä annetun valtioneuvoston asetuksen 1 §:ssä määritellään, mitkä puut luetaan kasvatuskelpoisiksi. Voidaan arvioida, että puuston keskipituus antaa valtapituutta kattavamman kokonaiskuvan koko käsittelykuvion puustosta, kun mukana ei ole mitattavien koealojen sijoittumisen tuomaa harhaa. Puuston keskipituus on mahdollista määrittää tasaikäisissä metsissä riittävällä tarkkuudella kaukokartoituksella. Puuston keskipituus voidaan myös määrittää maastomittauksin. Keskipituus on tullut käytännön metsätaloudessa yhä yleisemmin käytetyksi puustoa kuvaavaksi suureeksi.

Metsätalouden määräaikaisesta kannustejärjestelmästä annetussa laissa (71/2023) käytetään tuen myöntämisedellytyksien vaatimuksissa jäävän puuston tiheyttä ja keskipituutta. Myös Suomen metsäkeskuksen järjestelmissä puuston pituus ilmoitetaan keskipituutena. Metsänhoidon suosituksien valtapituuteen ja pohjapinta-alaan perustuvat mallit on muunnettu myös keskipituuden ja runkoluvun mukaan käytettäviksi. Käytännön metsätyössä ja myös korjuujäljen valvonnassa käytetään keskipituuteen ja runkolukuun pohjautuvia kasvatustiheyden määritysmenetelmiä. Epätasaisissa tai kaksijaksoisissa puustoissa pituuden mittausmenetelmillä on merkittävä ero. Eroa tällaisilla kohteilla on myös sillä, käytetäänkö pohjapinta-alalla painotettua vai aritmeettista keskipituutta. Voidaan katsoa, että keskipituuden käyttäminen valtapituuden sijaan tekisi puuston pituuden määrittämisestä käsittelykuviolla yksiselitteisempää ja käytännössä helpottaisi kaukokartoituspohjaisen metsävaratiedon hyödyntämistä kasvatushakkuiden valvonnassa.

Pykälän **2 momenttia** ehdotetaan muutettavaksi niin, että siinä säädettäisiin jatkossa eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuuseen liittyvästä erityisestä velvoitteesta. Momentissa säädettäisiin, että kun kasvatushakkuu tehdään eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuuna, käsittelyalueella on huolehdittava metsänuudistumisen edellytyksistä. Näin ollen velvoite eroaisi momentin alussa säädetystä uudistamisvelvoitteesta, joka tulee kyseeseen, kun

kasvatushakkuussa on puusto hakattu liian harvaksi eli asetuksessa määritetty kasvatuskelpoisen puuston vähimmäismäärä alittuu vähäpuustoiseksi. Tällöin on velvollisuus toteuttaa nimenomaiset uudistamistoimenpiteet lain 8 §:n mukaisesti. Sen sijaan nyt ehdotettavassa sääntelyssä on kyse eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuusta, jonka yhteydessä olisi velvollisuus huolehtia metsän uudistumisen edellytyksistä aina hakkuita toteutettaessa. Tämä tarkoittaa, että jatkossa myös eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuissa tulee aktiivisesti ottaa metsän uudistuminen ja sen edellytykset huomioon.

Vaikka käytännössä kyse ei olisi samantyyppisestä velvollisuudesta kuin uudistushakkuisiin liittyvissä taimikon perustamistoimenpiteissä, olisi jatkossa myös eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuissa velvollisuus ottaa huomioon käsittelyalueella metsän uudistumisen edellytykset ja pyrkiä suunnitelmallisesti turvaamaan metsän uudistuminen hakkuun jälkeen. Käytännössä kyse olisi ennen kaikkea siitä, että ottaen huomioon käsittelyalueen puuston, maaperän ja pintakasvillisuuden, olisi taimien syntymiselle ja kasvulle oltava riittävät edellytykset. Velvollisuudesta säädettäisiin tarkemmin lain 8 §:ssä sekä metsien kestävästä hoidosta ja käytöstä annetussa valtioneuvoston asetuksessa. Ehdotettavan sääntelyn taustalla on se, että lakiesityksessä ehdotetaan säädettäväksi metsän uudistamisilmoituksesta. Kun eri-ikäisrakenteisena kasvatettavan metsän kohteet ehdotetaan otettavaksi ilmoitusvelvollisuuden piiriin, on myös niiden osalta määriteltävä metsän uudistumista koskevat velvoitteet.

8 §. *Uudistamisvelvoitteen täyttäminen.* Ehdotetaan muutettavaksi pykälää niin, että säädettäisiin uusi 3 momentti, jossa säädettäisiin uudistamisvelvoitteeseen liittyvästä eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuita koskevasta erityisestä velvoitteesta. Pykälän nykyiset 3–5 momentit siirtyisivät uusiksi 4–6 momenteiksi. Lisäksi pykälän 1 ja 5 momentteihin tehtäisiin tekniset korjaukset, mihin liittyen niistä korjattaisiin yksittäisiä sanoja koskevat ilmeiset kirjoitusvirheet. Pykälän uuteen 6 momenttiin täydennettäisiin valtioneuvoston asetuksenantovaltuutta.

Pykälän **uudessa 3 momentissa** säädettäisiin eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuun osalta velvollisuus huolehtia siitä, että käsittelyalueella on edellytykset taimien syntymiselle metsän uudistumiseksi. Vaikka uusi velvoite ei laajuudeltaan vastaisi uudistushakkuun jälkeen tehtäviä taimikon perustamistoimenpiteitä, edellyttäisi velvoite kuitenkin taimien syntymisen edellytysten aktiivista arviointia. Käytännössä se useissa tilanteissa edellyttäisi havainnointia paikan päällä ennen hakkuuta tai hakkuun toteuttamisen jälkeen. Arvioinnin perusteella olisi tarvittaessa myös eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuun yhteydessä raivattava taimikon kasvua haittaavat puut ja pensaat, torjuttava heinittyminen, käsiteltävä maanpinta ja järjesteltävä vesitalous. Tällaiset toimenpiteet eivät kuitenkaan lähtökohtaisesti tulisi yhtä laajassa mittakaavassa ja yhtä usein toteuttaviksi kuin esimerkiksi uudistushakkuun yhteydessä vaan tarvetta arvioitaisiin tapauskohtaisesti.

Pykälän **6 momentissa** ehdotetaan täydennettäväksi asetuksenantovaltuutta. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin metsän uudistumisen edellytyksistä eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuun yhteydessä. Käytännössä se tarkoittaisi 5 ja 8 §:ssä säädettyyn uuteen velvoitteeseen liittyvien edellytysten yksityiskohdista säätämistä. Vastaavasti on metsien kestävästä hoidosta ja käytöstä annetulla valtioneuvoston asetuksella säädetty myös luontaisen uudistamisen edellytysten tarkemmista yksityiskohdista.

14 §. *Metsänkäyttöilmoitus.* Pykälän **4 momenttia** ehdotetaan muutettavaksi niin, että siinä säädettäisiin metsänkäyttöilmoituksen määräajasta poikkeamisen edellytyksistä. Taustalla on se, että esityksessä ehdotetaan säädettäväksi oikaisuvaatimusmenettelystä päätösten automatisoinnin mahdollistamiseksi. Automatisoinnin tarve koskee nimenomaan metsälain 14 §:n 4 momentissa säädettyjen metsänkäyttöilmoituksen määräajasta poikkeamista koskevien lupien käsittelyä. Jotta automaattinen päätöksenteko käytännössä voitaisiin niiden osalta metsäkeskuksessa

ottaa käyttöön, voidaan sen katsoa edellyttävän myös lain 14 §:n 4 momentin poikkeamista koskevien edellytysten täsmentämistä. Voimassa olevan 4 momentin mukaan ilmoitus on toimitettava viimeistään kymmenen päivää ja aikaisintaan kolme vuotta ennen hakkuun tai muun toimenpiteen aloittamista. Edelleen momentissa säädetään, että metsäkeskus voi hakemuksesta myöntää poikkeuksen edellä mainitusta määräajasta. Pykälässä ei ole tarkemmin säädetty, missä tilanteissa poikkeuslupa voitaisiin myöntää.

Momentissa säädettäisiin, että poikkeus voitaisiin myöntää, jos metsäkeskus on metsänkäyttöilmoituksen käsittelyn yhteydessä arvioinut, että 1 momentissa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden alaan kuuluva hakkuu tai käsittely on metsäkeskuksella olevien käsittelyaluetta koskevien tietojen perusteella tämän lain velvoitteiden mukainen. Pykälän 1 momentin mukaan metsänkäyttöilmoitus on tehtävä käsittelyalueella aiotusta kasvatushakkuusta, uudistushakkuusta, metsätuhon johdosta tehtävästä hakkuusta ja muusta hakkuusta sekä 10 §:n 2 momentissa tarkoitettujen erityisen tärkeiden elinympäristöjen käsittelystä. Edelleen pykälän 1 momentissa säädetään, että jos kyseessä on kasvatushakkuu, toteuttamistapa on ilmoitettava kuvioittain, ja jos kyseessä on uudistushakkuu, on lisäksi ilmoitettava uudistamistapa.

Kyse on poikkeuksesta ilmoitusmenettelyä koskevaan määräaikaan. Metsäkeskuksessa asiatarkastetaan saapuneet metsänkäyttöilmoitukset ja käytännössä niissä tilanteissa, kun ilmoituksen käsittelyssä ei ole ilmennyt mitään metsälain vastaista, poikkeuslupa on myönnetty. Näin ollen lupa määräajasta poikkeamisella on jo nykyisin sidottu siihen, että metsänkäyttöilmoitus on asianmukaisesti täytetty eikä käsittelyaluetta koskevissa tiedoissa ilmene mitään, mikä estäisi toimenpiteet. Tällaisia mahdollisia toimenpiteitä estäviä seikkoja ovat esimerkiksi metsälain 10 §:ään liittyvät velvoitteet. Lain 23 b §:ssä säädettäisiin tarkemmin niistä tilanteista, kun määräaikaa koskeva poikkeuslupa käsiteltäisiin automaattisesti.

Pykälään lisättäisiin **uusi 6 momentti**, jossa säädettäisiin henkilötunnuksen ja y-tunnuksen toimittamisesta metsänkäyttöilmoituksen yhteydessä. Pykälän nykyinen 6 momentti siirtyisi sellaisenaan uudeksi 7 momentiksi. Uuden 6 momentin mukaan metsänkäyttöilmoituksessa olisi ilmoitettava maanomistajan taikka hallintaoikeuden tai muun sellaisen erityisen oikeuden haltijan henkilötunnus, kun kyseessä on luonnollinen henkilö ja mikäli tällainen taho olisi muu kuin luonnollinen henkilö, tulisi ilmoittaa y-tunnus. Momentissa säädettävä velvollisuus pohjautuisi pykälän 1 momentin sääntelyyn, jonka mukaan metsänkäyttöilmoituksen toimittamista koskeva velvollisuus kohdistuu maanomistajaan taikka hallintaoikeuden tai muun sellaisen erityisen oikeuden haltijan tai hänen valtuuttamaansa. Henkilötunnuksen tai y-tunnuksen toimittamisvelvollisuutta ei kuitenkaan olisi tarpeen ulottaa valtuutettuun. Pykälän 6 momentissa säädettäisiin, että edellä tarkoitettu velvoite koskisi myös hakkuuoikeudenhaltijaa, jos hakkuuoikeus on luovutettu toiselle taholle ennen ilmoituksen tekemistä. Luonnollisen henkilön olisi ilmoitettava henkilötunnuksen ohella myös y-tunnus, jos hän on sen taloudellisen toiminnan harjoittamista varten hankkinut. Ehdotetun sääntelyn taustalla on metsäkeskuksen tarve pystyä täsmällisesti yksilöimään ne tahot, joita metsänkäyttöilmoitus koskee. Tämä edellyttää henkilötunnuksen ja y-tunnuksen toimittamista. Sääntely osaltaan tehostaisi metsäkeskuksen toimintaa. On syytä ottaa huomioon, että henkilötunnuksen ja y-tunnuksen toimittamisesta on säädettävä lain tasolla, joten niistä ei voida säätää metsänkäyttöilmoituksesta annetussa maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa, missä käytännössä muut ilmoituksen yhteydessä toimitettavat tiedot on säädetty. Vastaavanlainen velvollisuus sisältyisi jatkossa myös metsän uudistamisilmoitusta koskevan 14 a §:n 3 momenttiin.

14 a §. *Metsän uudistamisilmoitus.* Lakiin ehdotetaan lisättäväksi **uusi pykälä**, jossa säädettäisiin metsän uudistamisilmoituksesta. Pykälän **1 momentissa** säädettäisiin siitä, kenen vastuulla ilmoituksen tekeminen olisi. Ilmoituksen tekisi kirjallisesti maanomistaja tai se, jolla on lain 9 §:n mukainen vastuu metsän uudistamisvelvoitteesta. Velvollisuus noudattelisi näin ollen lain

9 §:ssä säädettyä uudistamisvelvoitteen vastuunjakoa. Jos esimerkiksi kiinteistön omistusoikeus siirtyisi, siirtyisi myös velvollisuus metsän uudistamisilmoituksen tekemisestä. Sen sijaan 9 §:n 3 momentin mukaisesti sellaisessa tilanteessa, kun maanomistaja on luovuttanut yksinomaan metsänhakkuuoikeuden, kuuluisi vastuu metsän uudistamisilmoituksen tekemisestä maanomistajalle. Käytännössä maaomistaja voi halutessaan valtuuttaa toisen tahon toimittamaan ilmoituksen puolestaan, kuten metsänkäyttöilmoituksenkin kohdalla.

Edelleen 1 momentissa säädettäisiin, että metsän uudistamisilmoitus on tehtävä, kun metsänuudistamisen toimenpiteet ovat 8 §:n mukaisesti tehty. Tällä tarkoitettaisiin käytännössä 8 §:n 2 momentissa säädettyjä toimenpiteitä. Kyseissä momentissa säädetään taimikon aikaansaamiseksi tehtävistä perustamistoimenpiteistä. Luontaisen uudistamisen osalta täsmennetään, että käsittelyalueella on oltava edellytykset taimien syntymiselle. Esityksessä ehdotetaan, että 8 §:n 3 momentissa täsmennettäisiin eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuun osalta velvollisuutta niin, että tulisi huolehtia siitä, että käsittelyalueella on edellytykset taimien syntymiselle metsän uudistumiseksi. Käytännössä metsän uudistamisilmoitus tulisi tehdä näiden 8 §:n 2 ja 3 momentissa säädettyjen toimenpiteiden ja arviointien jälkeen.

Tarvittaessa ei ole kuitenkaan estettä sille, etteikö sähköiseen ilmoitukseen voisi joltain osin täyttää tietoja jo ennakkoon, mikäli sellainen mahdollisuus on teknisesti tarjolla. Voi esimerkiksi olla tilanteita, joissa maanmuokkauksen ja taimikon istuttamisen toteuttaa eri tahot. Tällöin voi olla tarkoituksenmukaista, että maanmuokkauksen tehnyt taho käy kirjaamassa tiedot jo ennakkoon ja myöhemmin taimikon perustamisen jälkeen toinen taho, kuten maanomistaja, tallentaa tiedot taimikon perustamiseen liittyen. Eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuun kohdalla on sananmukaisesti kyse ennemminkin uudistumisen edellytyksistä huolehtimisesta eikä niinkään kaikissa tapauksissa nimenomaisista uudistamistoimenpiteistä, mutta kyse on tällöinkin siinä määrin aktiivisesta toiminnasta, että kuvaavana nimenä ilmoitukselle voidaan pitää metsän uudistamisilmoitusta.

Pykälän **2 momentissa** säädettäisiin tarkemmin ilmoituksen toimittamisen ajankohdasta. Viljelemällä toteutettua uudistamista ja luontaista uudistamista koskeva ilmoitus tulisi tehdä sen jälkeen, kun uudistamiseen liittyvät perustamistoimenpiteet on 8 §:n 2 momentin mukaisesti tehty. Näin ollen uudistamisilmoitusta ei voisi toimittaa metsäkeskukselle ennakkoon esimerkiksi metsänkäyttöilmoituksen yhteydessä vaan toimet tulisi olla tehtynä, kun valmis uudistamisilmoitus toimitetaan metsäkeskukselle. Viljelemällä toteutettua uudistamista ja luontaista uudistamista koskevaa ilmoitusta koskisi myös kolmen vuoden aikaraja, joka laskettaisiin puunkorjuun päättymisestä. Kolmen vuoden määräaika on säädetty lain 8 §:n 4 momentissa myös taimikon perustamistoimenpiteiden määräajaksi, joten kolmen vuoden määräaika olisi johdonmukainen myös uudistamisilmoituksen osalta.

Samoin eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuun osalta ilmoitus olisi toimitettava viimeistään kolmen vuoden kuluttua puunkorjuun päättymisestä. Eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuun osalta ei olisi viittausta 8 §:n 2 momentissa säädettyihin perustamistoimenpiteisiin, sillä sen osalta ei kaikissa tilanteissa tule kyseeseen viljely, heinittymisen torjuminen tai muut perustamistoimenpiteet. Sen sijaan on huolehdittava metsänuudistumisen edellytyksistä. Ehdotetun pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että ilmoituksen voi toimittaa, kun 8 §:ssä säädetyt metsänuudistumisen toimenpiteet on tehty, joten myös eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuun yhteydessä on 8 §:n 3 momentin mukainen arviointi tehtävä ennen ilmoituksen toimittamista.

Käytännössä myös eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuun yhteydessä ilmoitus toimitettaisiin aikaisintaan puunkorjuun päätyttyä.

Pykälän **3 momentissa** säädettäisiin henkilötunnuksen ja y-tunnuksen toimittamisesta metsän uudistamisilmoituksen yhteydessä. Momentin mukaan metsänkäyttöilmoituksessa olisi ilmoitettava 1 momentissa tarkoitetun luonnollisen henkilön henkilötunnus, ja mikäli kyseessä on muu kuin luonnollinen henkilö, olisi ilmoitettava y-tunnus. Pykälän 1 momentissa säädetään, että metsän uudistamisilmoituksen toimittamista koskeva velvollisuus on maanomistajalla tai sillä, jolla on lain 9 §:n mukainen vastuu metsän uudistamisvelvoitteesta. Luonnollisen henkilön olisi ilmoitettava henkilötunnuksen ohella myös y-tunnus, jos hän on sen taloudellisen toiminnan harjoittamista varten hankkinut. Ehdotetun sääntelyn taustalla on metsäkeskuksen tarve pystyä täsmällisesti yksilöimään ne tahot, joita metsänkäyttöilmoitus koskee. Tämä edellyttää henkilötunnuksen ja y-tunnuksen toimittamista. Sääntely osaltaan tehostaisi metsäkeskuksen toimintaa. On syytä ottaa huomioon, että henkilötunnuksen ja y-tunnuksen toimittamisesta on säädettävä lain tasolla, joten niistä ei voitaisi säätää esimerkiksi ministeriön asetuksella. Vastaavanlainen velvollisuus sisältyisi jatkossa myös metsänkäyttöilmoitusta koskevan 14 §:n uuteen 6 momenttiin.

Pykälän **4 momentissa** säädettäisiin, että tarkempia säännöksiä metsän uudistamisilmoituksessa annettavista tiedoista säädettäisiin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Säädöstä voidaan pitää suhteellisen teknisenä, sillä siinä käytännössä lueteltaisiin ne tiedot, jotka ilmoituksessa on annettava. Tällaisia tietoja voisivat olla esimerkiksi kiinteistön tiedot, sijainti ja toteutetut uudistamistoimenpiteet.

18 §. *Metsärikos ja metsärikkomus.* Pykälän **2 momenttiin** lisättäisiin uusi 6 kohta, jonka mukaan metsän uudistamisilmoituksen toimittamatta jättäminen olisi rangaistavaa. Ehdotettavan kohdan mukaisesti metsärikkomuksena rangaistavaa olisi tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta laiminlyödä 14 a §:ssä säädetty velvollisuus metsän uudistamisilmoituksen tekemisestä tai ilmoituksen tekeminen säädetyn määräajan jälkeen. Tällöin olisi tuomittava, jollei teosta säädetä muualla laissa ankarampaa rangaistusta, metsärikkomuksesta sakkoon. Ehdotetun 14 a §:n 2 momentin mukaan uudistamisilmoitus on toimitettava viimeistään kolmen vuoden kuluttua puunkorjuun päättymisestä. Metsän uudistamisilmoituksen laiminlyönnin sanktiointi metsärikkomuksena voidaan katsoa tarkoituksenmukaiseksi, sillä myös metsälaissa säädetty metsänkäyttöilmoituksen laiminlyönti on vastaavalla tavalla metsärikkomuksena rangaistavaa. Kyseisiä laiminlyöntejä voidaan pitää saman tyyppisten velvoitteiden laiminlyönteinä, joten myös samanlainen sanktio niistä olisi johdonmukaista.

Teko olisi rangaistavaa tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta, joten teko olisi näin ollen rangaistavaa myös tuottamuksellisena. Syyksiluettavuus olisi sama kuin momentin muissa metsärikkomuksena rangaistavissa teoissa eikä metsän uudistamisilmoituksen laiminlyönnin osalta ole perusteita poiketa tästä lähtökohdasta. Jos metsän uudistamisilmoituksessa annettaisiin vääriä tietoja, teko on rangaistava rikoslain 16 luvun 8 §:n nojalla väärän todistuksen antamisena viranomaiselle. Rikoslain 16 luvun 8 §:n esitöiden (HE 6/1997 vp) mukaan myös asiaa valaisevan tärkeän seikan salaaminen voi tehdä todistuksen totuudenvastaiseksi.

Käytännössä metsän uudistamisilmoituksen tekemiseen ja mahdollisten laiminlyöntien määrään voitaneen vaikuttaa myös tiedottamisella sekä mahdollisilla muistutuksilla prosessin muissa vaiheissa, kuten esimerkiksi metsänkäyttöilmoituksen tekemisen yhteydessä. Mikäli tarjolla on mahdollisuus, että sähköiseen metsän uudistamisilmoitukseen voi viedä osan tiedoista jo ennakkoon, saattaa tulla vastaan tilanteita, joissa uudistamisilmoituksen tekeminen on aloitettu, mutta sitä ei ole saatettu loppuun saakka. Näissä tilanteissa ei liene estettä sille, että esimerkiksi metsäkeskuksen järjestelmästä lähtisi muistutus ilmoituksen tekijälle. Tällaisilla toimenpiteillä voitaisiin vähentää mahdollisia tahattomia ilmoitusten toimittamisen laiminlyöntejä.

23 §. *Muutoksenhaku.* Pykälään lisättäisiin uusi 1 momentti, jossa säädettäisiin oikaisuvaatimuksesta. Pykälän nykyinen 1 ja 2 momentti siirtyisivät sellaisinaan uusiksi 2 ja 3 momenteiksi. Yleissäännökset oikaisuvaatimusmenettelystä ovat hallintolain (434/2003) 7 a luvussa. Hallintolain 49 b §:n 1 momentin mukaan laissa säädetään erikseen, jos päätökseen saa vaatia oikaisua. Esitetyssä uudessa 1 momentissa säädettäisiin, että oikaisua saisi vaatia metsälaissa säädettyyn metsäkeskuksen päätökseen. Tällaisia päätöksiä ovat lain 11 §:ssä tarkoitettu poikkeuslupa, 14 §:n 4 momentissa tarkoitettu lupa metsänkäyttöilmoituksen määräajasta poikkeamiselle, 14 c §:ssä tarkoitettu erityisen tärkeästä elinympäristöstä annettava ennakkotieto sekä 16 a §:ssä tarkoitettu väliaikainen käsittelykielto.

Hallintolain mukaan oikaisuvaatimus tehdään alkuperäisen hallintopäätöksen tehneelle taholle eli tässä tapauksessa metsäkeskukselle. Suomen metsäkeskuksesta annetun lain (418/2011) 1 §:n 1 momentin mukaan metsäkeskus on itsenäinen julkisoikeudellinen laitos. Hallintolain 2 §:n 2 momentin mukaan hallintolakia sovelletaan myös itsenäisissä julkisoikeudellisissa laitoksissa. Kun otetaan huomioon, että lähtökohtaisesti muutoksenhakusääntelyn tavoitteena on, että oikaisuvaatimus olisi muutoksenhaussa ensi vaiheena mahdollisimman laajasti, voidaan esitystä pitää perusteltuna.

Hallintolain 8 b luvussa säädetään asian ratkaisemisesta automaattisesti. Hallintolain 53 f §:ssä säädetään oikeussuojaedellytyksestä. Sen mukaan automaattisen ratkaisemisen edellytyksenä on, että luonnollinen henkilö, johon ratkaisu on kohdistettu, voi kaikilta osin vaatia siihen oikaisua maksutta 7 a luvun mukaisella oikaisuvaatimuksella. Näin ollen oikaisuvaatimuksesta säätäminen metsäkeskuksen päätöksiä koskien mahdollistaisi myös asian automaattisen ratkaisemisen metsäkeskuksessa, mikä käytännössä voisi olla tarkoituksenmukaisesta erityisesti metsälain 14 §:n 4 momentissa tarkoitettujen poikkeuslupien käsittelyssä.

23 a §. *Eräiden suoritteiden maksuttomuus.* Pykälää muutettaisiin niin, että myös esitettävä metsän uudistamisilmoitus olisi maksuton. Suomen metsäkeskuksesta annetun lain (418/2011) 26 §:ssä säädetään suoritteista perittävistä maksuista ja pykälän 1 momentissa viitataan maksuperustelakiin (150/1992). Metsälain 23 a §:ssä säädetään poikkeuksista tähän säännökseen ja jatkossa poikkeusten piirissä ehdotetaan olevan myös metsän uudistamisilmoitus. Myös metsänkäyttöilmoitus on säädetty maksuttomaksi, joten samanlainen sääntely olisi johdonmukaista metsän uudistamisilmoituksen kohdalla. Uudistamisilmoituksesta ei tehdä päätöstä eikä kyse ole esimerkiksi lupahakemuksen käsittelystä, joten valvontaa tehostavan metsän uudistamisilmoituksen maksuttomuutta voidaan pitää perusteltuna.

23 b §. *Asian ratkaiseminen automaattisesti.* Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 23 b §, jossa säädettäisiin automaattisesta päätöksenteosta. Automaattinen päätöksenteko on tarkoitus mahdollistaa lain 14 §:n 4 momentissa tarkoitetun metsänkäyttöilmoituksen määräajasta poikkeamista koskevan päätöksen osalta. Suomen metsäkeskuksesta annetun lain 14 §:ssä säädetään metsäkeskuksessa noudatettavasta päätöksentekomenettelystä julkisen vallan käytössä. Pykälän 3 momentin mukaan johtaja, metsäjohtaja ja rahoitus- ja tarkastuspäällikkö ratkaisevat esittelystä 8 §:ssä tarkoitettuihin, julkista valtaa sisältäviin tehtäviin liittyvät hallintoasiat ja esimiesasemassa olevat lisäksi julkista valtaa käyttäviä toimihenkilöitä koskevat henkilöstöasiat. Samoin säädetään, että rahoitus- ja tarkastuspäällikkö voi tarvittaessa toimia esittelijänä edellä mainituissa asioissa. Automaattinen päätöksenteko olisi poikkeus tästä säännöksestä, joten siitä tulisi säätää lailla.

Poikkeus koskisi metsälain 14 §:n 4 momentissa säädettyä lupaa poiketa metsänkäyttöilmoituksen määräajasta. Metsälain 14 §:n 4 momentin mukaan ilmoitus on toimitettava viimeistään kymmenen päivää ja aikaisintaan kolme vuotta ennen hakkuun tai muun toimenpiteen aloittamista. Samoin momentin mukaan metsäkeskus voi hakemuksesta myöntää poikkeuksen edellä

mainitusta määräajasta. Hallintolain 8 b luvussa on säännökset asian ratkaisemisesta automaattisesti, joita olisi noudatettava myös metsälain 14 §:n 4 momentissa tarkoitetussa poikkeuslupaa koskevassa päätöksessä.

Pykälässä säädettäisiin metsälain 14 §:n 4 momenttia täsmentävästi niistä tilanteista, kun määräaikaa koskeva poikkeuslupa käsiteltäisiin automaattisesti. Poikkeuksen myöntämisen edellytyksiä koskevat seikat otettaisiin poikkeusta myönnettäessä tällöin huomioon vain siltä osin kuin Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmästä annetun lain (419/2011) 2 §:ssä tarkoitettuja metsätietoja on käytettävissä kiinteistön omistusta ja hallintaa sekä käsittelyaluetta koskevaan arviointiin asiaa automaattisesti ratkaistaessa. Käytännössä se tarkoittaisi, että tiedot olisivat sähköisesti käytettävissä. Hallintolain 8 b luvussa säädetään tarkemmin asian ratkaisemisesta sähköisesti. Lisäksi automaattisen ratkaisemisen käyttöönoton edellytyksistä ja käyttöönotossa noudatettavasta menettelystä säädetään julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetussa laissa.

8 Lakia alemman asteinen sääntely

Esityksessä ehdotettuun metsälain 8 §:n 6 momenttiin sisältyisi jatkossa asetuksenantovaltuus, jonka mukaan valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin metsän uudistumisen edellytyksistä eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuun yhteydessä. Käytännössä uudistumisen edellytyksistä säädettäisiin metsien kestävästä hoidosta ja käytöstä annetussa valtioneuvoston asetuksessa. Lisäksi kun otetaan huomioon, että ehdotetussa metsälain 5 §:n 1 momentissa säädettäisiin kasvatushakkuuseen liittyen jatkossa puuston keskipituudesta eikä valtapituudesta, tarkoittaisi se käytännössä myös edellä mainitun valtioneuvoston asetuksen liitteen päivittämistä. Samoin ehdotettuun metsälain 14 a §:n 4 momenttiin sisältyisi uusi asetuksenantovaltuus, jossa maa- ja metsätalousministeriö valtuutettaisiin antamaan tarkemmat säännökset metsän uudistamisilmoituksessa toimitettavista tiedoista.

9 Voimaantulo

Ehdotetaan, että laki tulee voimaan [1.1.2027]

10 Toimeenpano ja seuranta

Lain toimivuutta ja vaikutuksia tullaan seuraamaan virkatyönä ja tarvittaessa erillisin arviointihankkein lakimuutosten voimaantulon jälkeen. Seurannassa olisi tarkoituksenmukaista kiinnittää huomiota erityisesti metsän uudistamisilmoitusmenettelyn toimivuuteen ja valvontaan, mukaan lukien eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuuseen liittyvät uudet velvoitteet. Samoin olisi olennaista seurata kasvatushakkuussa jätettävän puuston riittävän määrän arviointia koskevien täsmennysten toimivuutta. Metsäkeskuksen toteuttama metsälain tarkastustoiminta, joka perustuu maa- ja metsätalousministeriön vuosittain antamaan tarkastusmääräykseen, tuottaa keskeisimmän vuotuisen tietopohjan metsälain säännösten noudattamisesta ja mahdollisten poikkeamien syistä. Muutosten jälkeen tulisi tarkastella myös valvonnan neuvonnallisen tuen tarpeen toteutuksen määrää ja vaikuttavuutta eli erityisesti ensivaiheissa puuttuvista uudistamisilmoituksista lähetettävien kohdennettujen metsänomistajaviestien määriä ja vasteita niihin.

Lakimuutoksista ja niiden sisältämistä uusista velvoitteista tullaan viestimään laajasti keskeisille sidosryhmille ja mahdollisesti myös järjestämään tarvittavaa koulutusta sekä toimijoille että maanomistajille. Erityisen tärkeää on viestiä uudesta metsän uudistamisilmoituksen toimittamista koskevasta velvoitteesta.

11 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

11.1 Yleistä

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi metsälakiin uusia velvoitteita, joiden tavoitteena on metsien kasvun ja hiilensidonnan lisääminen ja metsälain valvonnan tehostaminen, mitkä osaltaan edistävät ilmastonmuutoksen hillintää. Metsälakiin lisättäisiin muun muassa velvoite toimittaa metsän uudistamisilmoitus, kun metsänuudistamisen toimenpiteet on tehty. Lisäksi tiettyjen metsäkeskusten lupapäätösten automatisoinnin mahdollistamiseksi metsälain muutoksenhakusääntelyä täydennettäisiin oikaisuvaatimusmenettelyllä. Näin ollen perustuslaissa turvattujen perusoikeuksien kannalta keskeisiä säännöksiä esityksessä ovat vastuuta ympäristöstä koskeva perustuslain 20 §, omaisuudensuojaa koskeva perustuslain 15 § sekä oikeusturvaa koskeva perustuslain 21 §.

11.2 Vastuu ympäristöstä

Perustuslain 20 §:n 1 momentin mukaan vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kulttuuriperinnöstä kuuluu kaikille. Vastuu kohdistuu sekä julkiseen valtaan että yksityisiin luonnollisiin henkilöihin ja oikeushenkilöihin (HE 309/1993 vp, s. 66). Säännös on luonteeltaan lähinnä julistuksenomainen. Se ei voi sellaisenaan toimia esimerkiksi yksilön rikosoikeudellisen vastuun perustana, vaan toteutuu muun lainsäädännön tuella ja välityksellä. Säätämällä vastuun kuulumisesta kaikille on haluttu korostaa sitä, että ympäristönsuojelu edellyttää laaja-alaista yhteistyötä eri tahojen kesken (HE 309/1993 vp, s. 66, PeVL 38/1998 vp, s. 2). Säännöksen piiriin kuuluvat sekä ympäristön tuhoutumisen tai pilaantumisen estäminen että aktiiviset luonnolle suotuisat toimet. Siten säännöksessä ilmaistaan ihmisten kaikinpuolinen vastuu sellaisesta taloudellisen ja yhteiskunnallisen toiminnan kokonaislinjasta, joka turvaa elollisen ja elottoman luonnon monimuotoisuuden säilymisen. (HE 309/1993 vp, s. 66, PeVL 20/2010 vp, s. 2/II, PeVL 6/2010 vp)

Esityksessä ehdotettava uusi metsän uudistamisilmoituksen toimittamisvelvoite edistäisi metsien nopeaa uudistamista ja sen seurantaa. Se myös helpottaisi metsäkeskuksen toteuttamaa metsän uudistamisen valvontaa. Metsät tulisi niin kannattavuus- kuin ilmastosyistä uudistaa laadukkaasti ja viipymättä, mitä tällä esityksellä pyritään edistämään. Esitykseen sisältyy myös säännöksiä, joilla mahdollistetaan tiettyjen metsäkeskuksen lupapäätösten automatisointi, mikä osaltaan tehostaa metsälain valvontaa ja metsäkeskuksen toimintaa. Esitykseen sisältyvät metsien kasvun ja hiilensidonnan lisäämistä sekä metsälain valvonnan tehostamista koskevat ehdotukset liittyvät ilmastonmuutoksen hillintään. Ehdotettujen säännösten voidaan näin ollen katsoa edistävän vastuuta ympäristöstä koskevan perustuslain 20 §:n tavoitteita.

Perustuslakivaliokunnan käytännössä on useammankin kerran käsitelty ympäristövastuusäännöksen suhdetta erityisesti omaisuudensuojaan ja katsottu, että perustuslain ympäristösäännöksellä ei perusteta yksilöittäin todennettavissa olevia velvoitteita ja että se ei muodostu erilliseksi perusteeksi kohdistaa omistajiin erityisesti ulottuvia sietämisvelvoitteita. Toisaalta saman perusoikeussäännöstön osina niillä kummallakin voi olla vaikutusta toistensa tulkintoihin tilanteessa, jossa muun muassa pyritään ihmisen ja luonnon välistä tasapainoa kestävästi edistäviin lainsäädäntöratkaisuihin. (esim. PeVL 26/2020 vp, s. 2, PeVL 55/2018 vp, s. 3, PeVL 10/2014 vp, s. 4/II, PeVL 20/2010 vp, s. 2/II, PeVL 6/2010 vp, s. 2/II)

Voimassa olevassa metsälaissa asetetaan rajoitteita ja velvoitteita metsätalouden harjoittamiselle, mitkä kohdistuvat erityisesti puunkorjuuseen ja metsän uudistamiseen sekä metsäluonnon monimuotoisuuden turvaamiseen. Metsälain 1 §:n mukaan lain tarkoituksena on edistää metsien taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävää hoitoa ja käyttöä siten, että metsät antavat

kestävästi hyvän tuoton samalla, kun niiden biologinen monimuotoisuus säilytetään. Esityksessä ehdotetun metsän uudistamisilmoituksen kaltainen velvoite on sisältynyt metsälakiin jo aiemmin vuosina 1999–2013, jolloin metsälaissa säädettiin taimikon perustamisilmoituksesta. Samoin ehdotettua eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuuseen ja uudistamiseen liittyvää sääntelyä sisältyy jo nykyisin metsälakiin muiden hakkuutapojen osalta. Vaikka ehdotetut metsälakiin sisällytettävät velvoitteet ovatkin metsänomistajien ja muiden toimijoiden kannalta nykytilaan verrattuna uusia metsien kasvun ja hiilensidonnan lisäämiseksi säädettäviä velvoitteita, voidaan katsoa, että samantyyppistä metsien hoitoa ja käyttöä koskevaa sääntelyä on sisältynyt jo nykyiseen metsälakiin. Näin ollen toimijoille asetettavia velvoitteita voidaan pitää tavoitteiltaan nykyisen lainsäädännön kaltaisena. Kaiken kaikkiaan ehdotetun sääntelyn voidaan katsoa edistävän vastuuta ympäristöstä koskevan perustuslain 20 §:n 1 momentin sääntelyä.

11.3 Omaisuuden suoja

Perustuslain 15 §:n 1 momentin mukaan jokaisen omaisuus on turvattu. Luonnollisten henkilöiden lisäksi myös yksityisten oikeushenkilöiden varallisuus on turvattu 15 §:n perusteella. Omaisuudensuoja synnyttää velvoitteen olla puuttumatta ilman hyväksyttävää perustetta omaisuuden vapaaseen hyödyntämiseen. Perustuslain 15 §:n 1 momentti sisältää omaisuudensuojan yleislausekkeen. Yleislausekkeen perusteella arvioidaan lähinnä omistajan käyttöoikeuksien ja omistajan määräämisvallan erilaisia rajoituksia. Tällaisiin omaisuudensuojan rajoituksiin sovelletaan perusoikeuksien yleisiä rajoitusedellytyksiä (PeVL 32/2010 vp, s. 4, PeVL 20/2010 vp, s. 2, PeVL 6/2010 vp, s. 2, PeVL 21/1996 vp). Omaisuuden perustuslainturvalla suojataan vakiintuneesti varallisuusarvoisia oikeuksia ja etuja, joihin kuuluu laajimpana esineisiin kohdistuva omistusoikeus. Omistusoikeus taas käsittää periaatteessa kaikki ne oikeudet, jotka eivät jollain erityisellä perusteella kuulu jollekulle muulle kuin omistajalle tai ole omistusoikeudesta erotetut. Omaisuuden suojasta on säädetty myös Euroopan unionin perusoikeuskirjan 17 artiklassa sekä Euroopan ihmisoikeussopimuksen 1. lisäpöytäkirjan 1 artiklassa.

Esityksessä ehdotetussa sääntelyssä asetetaan velvoitteita metsätalouden harjoittamiselle. Esitys sisältää metsän uudistamisilmoituksen toimittamista koskevan uuden velvoitteen. Samoin eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuun ja uudistamisen velvoitteita täsmennettäisiin. Lisäksi täsmennettäisiin kasvatushakkuussa jätettävän puuston riittävän määrän arviointia. Ehdotetuissa velvoitteissa voidaan katsoa osaltaan olevan kysymys myös omaisuuden käyttörajoituksista ja muista velvoitteista, joita on perusteltua arvioida perustuslain 15 §:n 1 momentissa turvatun omaisuudensuojan kannalta. Perustuslakivaliokunnan mukaan (PeVL 5/2000 vp) omistajan käyttövapauden rajoittamisen tulee olla suhteellisuusvaatimuksen mukaista. Valiokunta toteaa edelleen, että rajoituksen sallittavuutta tarkasteltaessa on viime kädessä kysymys siitä, loukkaako rajoitus omistajan oikeutta omaisuutensa normaaliin, kohtuulliseen ja järkevään käyttöön. Suhteellisuusvaatimuksesta valiokunta on todennut (PeVL 22/1996 vp ja PeVL 2/1997 vp), että rajoituksen tulee olla välttämätön hyväksyttävän tarkoituksen saavuttamiseksi eikä se saa mennä pidemmälle kuin on perusteltua ottaen huomioon rajoituksen taustalla olevan yhteiskunnallisen intressin painavuus suhteessa omaisuudensuojaan. Metsätalouden harjoittamista rajoittavien säännösten osalta on siten erityisesti arvioitava niiden hyväksyttävyyttä metsälain tarkoituksen saavuttamiseksi ja välttämättömyyttä suhteessa normaaliin, kohtuulliseen ja järkevään metsän käyttöön.

Omaisuuteen liittyvälle sääntelylle on perustuslakivaliokunta todennut olevan painavat yhteiskunnalliset perusteet, jos laissa asetetut tavoitteet ovat omiaan myötävaikuttamaan siihen, että luonnon ja ympäristön monimuotoisuus säilyy perustuslain 20 §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla (PeVL 33/2008 vp). Näin ollen ehdotettavaa sääntelyä on tarpeen arvioida perustuslaissa turvatun omaisuudensuojan kannalta ja toisaalta sitä on peilattava ympäristöä koskevan perustuslain 20 §:n sääntelyyn. Ehdotettavan sääntelyn taustalla on pyrkimys lisätä metsien kasvua

ja hiilensidontaa sekä tehostaa metsälain valvontaa, mitkä osaltaan edistävät ilmastonmuutoksen hillintää. Metsälain 1 §:n mukaan lain tarkoituksena on edistää metsien taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävää hoitoa ja käyttöä siten, että metsät antavat kestävästi hyvän tuoton samalla, kun niiden biologinen monimuotoisuus säilytetään, joten ehdotettavan sääntelyn voidaan katsoa olevan myös metsälain tavoitteiden mukaista, koska metsät tulisi niin kannattavuus- kuin ilmastosyistä uudistaa laadukkaasti ja viipymättä. Näin ollen omaisuudensuojaan liittyvien rajoitusten voidaan katsoa olevan hyväksyttäviä ja taustalla on myös painava yhteiskunnallinen syy. Uusien velvoitteiden voidaan katsoa olevan myös täsmällisiä ja tarkkarajaisia. Näin ollen ehdotettavan sääntelyn voidaan katsoa olevan perustuslain 15 §:n 1 momentin mukainen.

11.4 Oikeusturva

Perustuslain 21 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi. Mainitun pykälän 2 momentin mukaan käsittelyn julkisuus sekä oikeus tulla kuulluksi, saada perusteltu päätös ja hakea muutosta samoin kuin muut oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin ja hyvän hallinnon takeet turvataan lailla. Näin ollen perustuslain 21 § sisältää perussäännöksen jokaisen oikeudesta saada asiansa käsitellyksi ja ratkaistuksi tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa. Pykälän 2 momentti koskee puolestaan oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin ja hyvän hallinnon muita ulottuvuuksia. Se on yhteydessä 1 momenttiin, jolla niin ikään turvataan oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin ja hyvään hallintoon. Pykälässä edellytetään oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin ja hyvän hallinnon toteutumista kokonaisuutena. Tämän ohella siinä annetaan institutionaalinen suoja tuon kokonaisuuden tärkeimmille ainesosille. (HE 309/1993 vp, s. 72)

Sääntelyn lähtökohtana on yksilön oikeus omasta aloitteestaan saada asiansa käsitellyksi. Käsittelyn tuomioistuimessa ja muussa viranomaisessa on lisäksi aina tapahduttava asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä. Viranomaisen päätöstä voidaan perustuslakivaliokunnan käytännön mukaan luonnehtia perustuslain 21 §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla yksilön oikeutta koskevaksi silloin, kun lainsäädännössä on riittävän täsmällinen perusta oikeutena pidettävän suhteen syntymiselle yksilön ja julkisen vallan välille (PeVL 51/2010 vp, s. 2, PeVL 52/2002 vp, s. 3, PeVL 16/2000 vp, s. 4, PeVL 12/1997 vp, s. 1).

Voimassa olevassa metsälain 23 §:ssä säädetään muutoksenhausta ja se ei sisällä säännöksiä oikaisuvaatimusmenettelystä, vaan ensiasteena muutoksenhaussa on hallinto-oikeus. Metsälain 23 §:ää ehdotetaan esityksessä täydennettäväksi oikaisuvaatimusmenettelyllä niin että metsälaissa tarkoitettuun metsäkeskuksen päätökseen tulisi muutoksenhaun ensiasteena vaatia oikaisua. Käytännössä se helpottaisi muutoksenhakuprosessia muutoksenhakijan kannalta, koska oikaisuvaatimuksen tekemisen voidaan katsoa olevan toteutettavissa matalammalla kynnyksellä ja kevyemmällä prosessilla verrattuna hallinto-oikeuteen tehtävään valitukseen. Kun otetaan huomioon, että lähtökohtaisesti muutoksenhakusääntelyn yleisenä tavoitteena on, että oikaisuvaatimus olisi muutoksenhaussa ensi vaiheena mahdollisimman laajasti, voidaan esitystä pitää perusteltuna. Tavoitteena on, että oikaisuvaatimussääntelyn ulkopuolelle jätettäisiin vain sellaiset asiat, joihin oikaisuvaatimus ei sovellu, kuten hallintopakkoasiat. Kaiken kaikkiaan esityksessä ehdotettua oikaisuvaatimusmenettelyä koskevaa sääntelyä voidaan pitää merkityksellisenä perustuslain 21 §:ssä säädetyn oikeusturvan kannalta ja sen voidaan katsoa edistävän asianmukaista ja viivytyksetöntä muutoksenhakumenettelyä.

Edellä mainituilla perusteilla lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisjärjestyksessä.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

metsälain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan metsälain (1093/1996) 2 a §:n 8 kohta, 5 §:n 1 ja 2 momentti, 8 §, 14 §:n 4 ja 6 momentti, 18 §:n 2 momentin 4 ja 5 kohta, 23 § ja 23 a §, sekä

lisätään 2 §:ään uusi 4 momentti, 2 a §:ään, sellaisena kuin se on laissa 448/2026, uusi 9 kohta, 14 §:ään uusi 7 momentti, lakiin uusi 14 a §, 18 §:n 2 momenttiin uusi 6 kohta sekä lakiin uusi 23 b § seuraavasti:

2 §

Soveltamisala

— —

Tämän lain säännöksiä ei sovelleta puolustusvalmiuden turvaamiseen tarvittavilla alueilla Puolustusvoimien aloitteesta toteutettaviin toimenpiteisiin, jotka liittyvät välittömästi maanpuolustukseen, palvelevat valtion käyttöä ja ovat puolustusvalmiuden turvaamiseksi välttämättömiä.

2 a §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

— —

8) *pohjoisella Suomella* Lapin maakunnan sekä Kuusamon, Pudasjärven, Taivalkosken, Hyrynsalmen, Puolangan ja Suomussalmen kuntien muodostamaa aluetta;

9) *eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuulla* puunkorjuuta, joka tehdään alueelle jäljelle jäävän puuston kasvattamisen edistämisen ohella myös uuden taimiaineksen syntymistä edistävällä tavalla.

5 §

Kasvatushakkuu ja siihen liittyvä uudistamisvelvoite

Kasvatushakkuu on tehtävä siten, että kasvatushakkuun jälkeen käsittelyalueelle jää riittävästi kasvatuskelpoista puustoa tasaisesti jakautuneena. Kasvatushakkuussa jätettävän kasvatuskelpoisen puuston riittävän määrän arvioinnissa otetaan huomioon käsittelyalueen maantieteellinen sijainti, kasvupaikka, kasvatushakkuiden toteuttamistapa sekä puuston keskipituus, jolla tarkoitetaan kasvatuskelpoisten puiden pituuden aritmeettista keskiarvoa.

Kasvatushakkuusta aiheutuu metsän uudistamisvelvoite, jos jäljelle jäävän puuston määrä ja laatu eivät ole riittävät puuston kasvattamiseksi edelleen. Uudistamisvelvoite täyttyy, kun alueelle on saatu taimikko 8 §:n mukaisesti. Kun kasvatushakkuu tehdään eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuuna, käsittelyalueella on huolehdittava metsänuudistumisen edellytyksistä.

— —

8 §

Uudistamisvelvoitteen täyttäminen

Metsän uudistamisvelvoite on täytetty, kun käsittelyalueelle on saatu aikaan taimikko alueen maantieteellisestä sijainnista riippuen viimeistään 10–25 vuoden kuluessa velvoitteen muodostavan puunkorjuun päättymisestä. Taimikko katsotaan saaduksi aikaan, kun se on riittävän tiheä, taimet ovat tasaisesti jakautuneina, niiden keskipituus on 0,5 metriä ja niiden kehittymistä ei uhkaa välittömästi muu kasvillisuus.

Uudistaminen voidaan toteuttaa viljelemällä tai luontaisella uudistamisella. Uudistamisen yhteydessä on tarvittaessa raivattava taimikon kasvua haittaavat puut ja pensaat, torjuttava heinittyminen, käsiteltävä maanpinta ja järjesteltävä vesitalous. Lisäksi edellä mainittujen perustamistoimenpiteiden jälkeen on tarvittaessa huolehdittava taimikon täydennysistutuksesta tai -kylvöstä ja muusta jälkihoidosta. Luontaista uudistamista käytettäessä käsittelyalueella on oltava edellytykset taimien syntymiselle.

Myös eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuun yhteydessä käsittelyalueella on huolehdittava siitä, että käsittelyalueella on edellytykset taimien syntymiselle metsän uudistumiseksi.

Taimikon aikaansaamiseksi tehtävät perustamistoimenpiteet on saatettava loppuun kolmen vuoden kuluessa velvoitteen aiheuttaneen puunkorjuun päättymisestä.

Jos 2 §:n 1 momentin 4–6 kohdan mukaiselle alueelle kohdistuvassa rakentamislaissa (751/2023) tarkoitetussa maisematyöluvassa on metsätaloudelle asetettu sellaisia toimenpiderajoituksia, joiden noudattaminen ei mahdollista tämän lain mukaista metsän uudistamisvelvoitteen täyttämistä, tätä lakia katsotaan kuitenkin noudatetun. Edellä 1 momentissa tarkoitettu velvoite raukeaa, jos kohtuullisiksi katsottavista toimenpiteistä huolimatta alueelle ei synny taimikkoa.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään 1 momentissa tarkoitetun taimikon saavuttamisen tarkemmista määräajoista maantieteellisen sijainnin mukaan sekä luontaisen uudistamisen edellytyksistä. Samoin valtioneuvoston asetuksella säädetään metsän uudistumisen edellytyksistä eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuun yhteydessä. Valtioneuvoston asetuksella säädetään myös taimikon riittävästä tiheydestä ja muista arviointiperusteista, kohtuullisiksi katsottavista toimenpiteistä taimikon aikaansaamiseksi ja taimikon perustamistoimenpiteistä erilaisilla kasvupaikoilla.

14 §

Metsänkäyttöilmoitus

— —

Ilmoitus on toimitettava viimeistään kymmenen päivää ja aikaisintaan kolme vuotta ennen hakkuun tai muun toimenpiteen aloittamista. Metsäkeskus voi hakemuksesta myöntää poikkeuksen edellä mainitusta määräajasta, jos metsäkeskus on metsänkäyttöilmoituksen käsittelyn yhteydessä arvioinut, että 1 momentissa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden alaan kuuluva hakkuu tai käsittely on metsäkeskuksella olevien käsittelyaluetta koskevien tietojen perusteella tämän lain velvoitteiden mukainen.

— —

Metsänkäyttöilmoituksessa on ilmoitettava maanomistajan taikka hallintaoikeuden tai muun sellaisen erityisen oikeuden haltijan henkilötunnus, kun kyseessä on luonnollinen henkilö ja y-tunnus, kun kyseessä on muu kuin luonnollinen henkilö. Edellä säädetty velvoite koskee myös hakkuuoikeudenhaltijaa, jos hakkuuoikeus on luovutettu toiselle taholle ennen ilmoituksen tekemistä. Luonnollisen henkilön on ilmoitettava henkilötunnuksen ohella myös y-tunnus, jos hän on sen taloudellisen toiminnan harjoittamista varten hankkinut.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin pienikokoisen puuston hakkuusta. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään 10 §:n 2 momentissa tarkoitettujen erityisen tärkeiden elinympäristöjen käsittelyn ilmoittamisesta metsänkäyttöilmoituksessa ja muista kyseisessä ilmoituksessa ilmoitettavista tiedoista.

14 a §

Metsän uudistamisilmoitus

Maanomistajan tai sen, jolla on 9 §:n mukainen vastuu metsän uudistamisvelvoitteesta, on tehtävä metsäkeskukselle kirjallisesti metsän uudistamisilmoitus, kun metsänuudistamisen toimenpiteet on 8 §:n mukaisesti tehty.

Viljelemällä toteutettua uudistamista ja luontaista uudistamista koskeva ilmoitus on toimitettava sen jälkeen, kun 8 §:n 2 momentissa tarkoitetut uudistamiseen liittyvät perustamistoimenpiteet on tehty, kuitenkin viimeistään kolmen vuoden kuluttua puunkorjuun päättymisestä. Eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuun osalta ilmoitus on toimitettava viimeistään kolmen vuoden kuluttua puunkorjuun päättymisestä.

Uudistamisilmoituksessa on ilmoitettava 1 momentissa tarkoitetun luonnollisen henkilön henkilötunnus ja muun kuin luonnollisen henkilön osalta y-tunnus. Luonnollisen henkilön on ilmoitettava henkilötunnuksen ohella myös y-tunnus, jos hän on sen taloudellisen toiminnan harjoittamista varten hankkinut.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset metsän uudistamisilmoituksessa toimitettavista tiedoista

18 §

Metsärikos ja metsärikkomus

— —

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta

— —

4) tekee metsän monimuotoisuuden kannalta 10 §:n 2 momentissa tarkoitettuun erityisen tärkeään elinympäristöön kohdistuvan hoito- tai käyttötoimenpiteen 10 a tai 10 b §:n taikka 10 b §:n nojalla annetun säännöksen vastaisesti taikka ilman lupaa tai lupaehdon vastaisesti,

5) laatii 7 §:ssä tarkoitetun leimikkosuunnitelman, joka on tämän lain säännösten vastainen ja jonka nojalla toteutetaan puunkorjuu tai

6) laiminlyö 14 a §:ssä säädetyn velvollisuuden metsän uudistamisilmoituksen tekemisestä tai tekee ilmoituksen säädetyn määräajan jälkeen,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *metsärikkomuksesta* sakkoon.

23 §

Muutoksenhaku

Tässä laissa tarkoitettuun metsäkeskuksen päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Metsäkeskuksella on valitusoikeus Ruokaviraston tämän lain nojalla tekemästä päätöksestä, jos Ruokaviraston päätös poikkeaa metsäkeskuksen esityksestä. Metsäkeskuksella on myös

valitusoikeus hallinto-oikeuden päätöksestä, jolla hallinto-oikeus on muuttanut Ruokaviraston päätöstä taikka kumonnut sen.

23 a §

Eräiden suoritteiden maksuttomuus

Poiketen siitä, mitä Suomen metsäkeskuksesta annetun lain (418/2011) 26 §:ssä säädetään, metsänkäyttöilmoitus, metsän uudistamisilmoitus ja ennakkotieto tämän lain 10 §:n 2 momentissa tarkoitetusta erityisen tärkeästä elinympäristöstä ovat maksuttomia.

23 b §

Asian ratkaiseminen automaattisesti

Suomen metsäkeskuksesta annetun lain 14 §:n 3 momentissa säädetystä poiketen metsäkeskus voi ratkaista automaattisesti tämän lain 14 §:n 4 momentissa tarkoitettua poikkeamista koskevan päätöksen. Poiketen siitä, mitä tämän lain 14 §:n 4 momentissa säädetään poikkeuksen myöntämisen edellytyksistä, nämä seikat otetaan poikkeusta myönnettäessä huomioon vain siltä osin kuin Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmästä annetun lain (419/2011) 2 §:ssä tarkoitettuja metsätietoja on käytettävissä kiinteistön omistusta ja hallintaa sekä käsittelyaluetta koskevaan arviointiin asiaa automaattisesti ratkaistaessa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä x.x.20xx

Pääministeri

Petteri Orpo

Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah

Laki

metsälain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan metsälain (1093/1996) 2 a §:n 8 kohta, 5 §:n 1 ja 2 momentti, 8 §, 14 §:n 4 ja 6 momentti, 18 §:n 2 momentin 4 ja 5 kohta, 23 § ja 23 a §, sekä

lisätään 2 §:ään uusi 4 momentti, 2 a §:ään, sellaisena kuin se on laissa 448/2026, uusi 9 kohta, 14 §:ään uusi 7 momentti, lakiin uusi 14 a §, 18 §:n 2 momenttiin uusi 6 kohta sekä lakiin uusi 23 b § seuraavasti:

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
2 §	2 §
Soveltamisala	*Soveltamisala*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
	Tämän lain säännöksiä ei sovelleta puolustusvalmiuden turvaamiseen tarvittavilla alueilla Puolustusvoimien aloitteesta toteutettaviin toimenpiteisiin, jotka liittyvät välittömästi maanpuolustukseen, palvelevat valtion käyttöä ja ovat puolustusvalmiuden turvaamiseksi välttämättömiä.
2 a §	2 a §
Määritelmät	*Määritelmät*
Tässä laissa tarkoitetaan:	Tässä laissa tarkoitetaan:
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
8) pohjoisella Suomella Lapin maakunnan sekä Kuusamon, Pudasjärven, Taivalkosken, Hyrynsalmen, Puolangan ja Suomussalmen kuntien muodostamaa aluetta.	8) pohjoisella Suomella Lapin maakunnan sekä Kuusamon, Pudasjärven, Taivalkosken, Hyrynsalmen, Puolangan ja Suomussalmen kuntien muodostamaa aluetta*;*
	9) eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuulla puunkorjuuta, joka tehdään alueelle jäljelle jäävän puuston kasvattamisen edistämisen ohella myös uuden taimiaineksen syntymistä edistävällä tavalla.

Voimassa oleva laki

5 §

Kasvatushakkuu ja siihen liittyvä uudistamisvelvoite

Kasvatushakkuu on tehtävä siten, että kasvatushakkuun jälkeen käsittelyalueelle jää riittävästi kasvatuskelpoista puustoa tasaisesti jakautuneena. Kasvatushakkuussa jätettävän kasvatuskelpoisen puuston riittävän määrän arvioinnissa otetaan huomioon käsittelyalueen maantieteellinen sijainti, kasvupaikka, kasvatushakkuiden toteuttamistapa sekä valtapituus, jolla tarkoitetaan hehtaarin sadan paksuimman puun pituuden aritmeettista keskiarvoa.

Kasvatushakkuusta aiheutuu metsän uudistamisvelvoite, jos jäljelle jäävän puuston määrä ja laatu eivät ole riittävät puuston kasvattamiseksi edelleen. Uudistamisvelvoite täyttyy, kun alueelle on saatu taimikko 8 §:n mukaisesti.

8 §

Uudistamisvelvoitteen täyttäminen

Metsän uudismisvelvoite on täytetty, kun käsittelyalueelle on saatu aikaan taimikko alueen maantieteellisestä sijainnista riippuen viimeistään 10–25 vuoden kuluessa velvoitteen muodostavan puunkorjuun päättymisestä. Taimikko katsotaan saaduksi aikaan, kun se on riittävän tiheä, taimet ovat tasaisesti jakautuneina, niiden keskipituus on 0,5 metriä ja niiden kehittymistä ei uhkaa välittömästi muu kasvillisuus.

Uudistaminen voidaan toteuttaa viljelemällä tai luontaisella uudistamisella. Uudistamisen yhteydessä on tarvittaessa raivattava taimikon kasvua haittaavat puut ja pensaat, torjuttava heinittyminen, käsiteltävä maanpinta ja järjesteltävä vesitalous. Lisäksi edellä mainittujen perustamistoimenpiteiden jälkeen on tarvittaessa huolehdittava taimikon

Ehdotus

5 §

Kasvatushakkuu ja siihen liittyvä uudistamisvelvoite

Kasvatushakkuu on tehtävä siten, että kasvatushakkuun jälkeen käsittelyalueelle jää riittävästi kasvatuskelpoista puustoa tasaisesti jakautuneena. Kasvatushakkuussa jätettävän kasvatuskelpoisen puuston riittävän määrän arvioinnissa otetaan huomioon käsittelyalueen maantieteellinen sijainti, kasvupaikka, kasvatushakkuiden toteuttamistapa sekä *puuston keskipituus*, jolla tarkoitetaan *kasvatuskelpoisten puiden* pituuden aritmeettista keskiarvoa.

Kasvatushakkuusta aiheutuu metsän uudistamisvelvoite, jos jäljelle jäävän puuston määrä ja laatu eivät ole riittävät puuston kasvattamiseksi edelleen. Uudistamisvelvoite täyttyy, kun alueelle on saatu taimikko 8 §:n mukaisesti. *Kun kasvatushakkuu tehdään eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuuna, käsittelyalueella on huolehdittava metsänuudistumisen edellytyksistä.*

— — — — — — — — — — — — — —

8 §

Uudistamisvelvoitteen täyttäminen

Metsän uudistamisvelvoite on täytetty, kun käsittelyalueelle on saatu aikaan taimikko alueen maantieteellisestä sijainnista riippuen viimeistään 10–25 vuoden kuluessa velvoitteen muodostavan puunkorjuun päättymisestä. Taimikko katsotaan saaduksi aikaan, kun se on riittävän tiheä, taimet ovat tasaisesti jakautuneina, niiden keskipituus on 0,5 metriä ja niiden kehittymistä ei uhkaa välittömästi muu kasvillisuus.

Uudistaminen voidaan toteuttaa viljelemällä tai luontaisella uudistamisella. Uudistamisen yhteydessä on tarvittaessa raivattava taimikon kasvua haittaavat puut ja pensaat, torjuttava heinittyminen, käsiteltävä maanpinta ja järjesteltävä vesitalous. Lisäksi edellä mainittujen perustamistoimenpiteiden jälkeen on tarvittaessa huolehdittava taimikon

Voimassa oleva laki

täydennysistutuksesta tai -kylvöstä ja muusta jälkihoidosta. Luontaista uudistamista käytettäessä käsittelyalueella on oltava edellytykset taimien syntymiselle.

Taimikon aikaansaamiseksi tehtävät perustamistoimenpiteet on saatettava loppuun kolmen vuoden kuluessa velvoitteen aiheuttaneen puunkorjuun päättymisestä.

Jos 2 §:n 1 momentin 4–6 kohdan mukaiselle alueelle kohdistuvassa rakentamislaissa (751/2023) tarkoitetussa maisematyöluvassa on metsätaloudelle asetettu sellaisia toimenpiderajoituksia, joiden noudattaminen ei mahdollista tämän lain mukaista metsän uudistamisvelvoitteen täyttämistä, tätä lakia katsotaan kuitenkin noudatetun. Edellä 1 momentissa tarkoitettu velvoite raukeaa, jos kohtuullisiksi katsottavista toimenpiteistä huolimatta alueelle ei synny taimikkoa.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään 1 momentissa tarkoitetun taimikon saavuttamisen tarkemmista määräajoista maantieteellisen sijainnin mukaan sekä luontaisen uudistamisen edellytyksistä. Valtioneuvoston asetuksella säädetään myös taimikon riittävästä tiheydestä ja muista arviointiperusteista, kohtuullisiksi katsottavista toimenpiteistä taimikon aikaansaamiseksi ja taimikon perustamistoimenpiteistä erilaisilla kasvupaikoilla.

14 §

Metsänkäyttöilmoitus

— — — — — — — — — — — — — — —

Ilmoitus on toimitettava viimeistään kymmenen päivää ja aikaisintaan kolme vuotta ennen hakkuun tai muun toimenpiteen aloittamista. Metsäkeskus voi hakemuksesta

Ehdotus

täydennysistutuksesta tai -kylvöstä ja muusta jälkihoidosta. Luontaista uudistamista käytettäessä käsittelyalueella on oltava edellytykset taimien syntymiselle.

Myös eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuun yhteydessä käsittelyalueella on huolehdittava siitä, että käsittelyalueella on edellytykset taimien syntymiselle metsän uudistumiseksi.

Taimikon aikaansaamiseksi tehtävät perustamistoimenpiteet on saatettava loppuun kolmen vuoden kuluessa velvoitteen aiheuttaneen puunkorjuun päättymisestä.

Jos 2 §:n 1 momentin 4–6 kohdan mukaiselle alueelle kohdistuvassa rakentamislaissa (751/2023) tarkoitetussa maisematyöluvassa on metsätaloudelle asetettu sellaisia toimenpiderajoituksia, joiden noudattaminen ei mahdollista tämän lain mukaista metsän uudistamisvelvoitteen täyttämistä, tätä lakia katsotaan kuitenkin noudatetun. Edellä 1 momentissa tarkoitettu velvoite raukeaa, jos kohtuullisiksi katsottavista toimenpiteistä huolimatta alueelle ei synny taimikkoa.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään 1 momentissa tarkoitetun taimikon saavuttamisen tarkemmista määräajoista maantieteellisen sijainnin mukaan sekä luontaisen uudistamisen edellytyksistä. *Samoin* valtioneuvoston asetuksella säädetään *metsän uudistumisen edellytyksistä eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuun yhteydessä.* Valtioneuvoston asetuksella säädetään myös taimikon riittävästä tiheydestä ja muista arviointiperusteista, kohtuullisiksi katsottavista toimenpiteistä taimikon aikaansaamiseksi ja taimikon perustamistoimenpiteistä erilaisilla kasvupaikoilla.

14 §

Metsänkäyttöilmoitus

— — — — — — — — — — — — — — —

Ilmoitus on toimitettava viimeistään kymmenen päivää ja aikaisintaan kolme vuotta ennen hakkuun tai muun toimenpiteen aloittamista. Metsäkeskus voi hakemuksesta myöntää poikkeuksen edellä mainitusta

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
myöntää poikkeuksen edellä mainitusta määräajasta.	määräajasta, *jos metsäkeskus on metsänkäyttöilmoituksen käsittelyn yhteydessä arvioinut, että 1 momentissa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden alaan kuuluva hakkuu tai käsittely on metsäkeskuksella olevien käsittelyaluetta koskevien tietojen perusteella tämän lain velvoitteiden mukainen.*
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
	Metsänkäyttöilmoituksessa on ilmoitettava maanomistajan taikka hallintaoikeuden tai muun sellaisen erityisen oikeuden haltijan henkilötunnus, kun kyseessä on luonnollinen henkilö ja y-tunnus, kun kyseessä on muu kuin luonnollinen henkilö. Edellä säädetty velvoite koskee myös hakkuuoikeudenhaltijaa, jos hakkuuoikeus on luovutettu toiselle taholle ennen ilmoituksen tekemistä. Luonnollisen henkilön on ilmoitettava henkilötunnuksen ohella myös y-tunnus, jos hän on sen taloudellisen toiminnan harjoittamista varten hankkinut.
Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin pienikokoisen puuston hakkuusta. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään 10 §:n 2 momentissa tarkoitettujen erityisen tärkeiden elinympäristöjen käsittelyn ilmoittamisesta metsänkäyttöilmoituksessa ja muista kyseisessä ilmoituksessa ilmoitettavista tiedoista.	Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin pienikokoisen puuston hakkuusta. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään 10 §:n 2 momentissa tarkoitettujen erityisen tärkeiden elinympäristöjen käsittelyn ilmoittamisesta metsänkäyttöilmoituksessa ja muista kyseisessä ilmoituksessa ilmoitettavista tiedoista.
	14 a §
	Metsän uudistamisilmoitus
	Maanomistajan tai sen, jolla on 9 §:n mukainen vastuu metsän uudistamisvelvoitteesta, on tehtävä metsäkeskukselle kirjallisesti metsän uudistamisilmoitus, kun metsänuudistamisen toimenpiteet on 8 §:n mukaisesti tehty.
	Viljelemällä toteutettua uudistamista ja luontaista uudistamista koskeva ilmoitus on toimitettava sen jälkeen, kun 8 §:n 2 momentissa tarkoitetut uudistamiseen liittyvät perustamistoimenpiteet on tehty, kuitenkin viimeistään kolmen vuoden kuluttua puunkorjuun päättymisestä. Eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuun osalta ilmoitus on toimitettava viimeistään kolmen vuoden kuluttua puunkorjuun päättymisestä.

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
	Uudistamisilmoituksessa on ilmoitettava 1 momentissa tarkoitetun luonnollisen henkilön henkilötunnus ja muun kuin luonnollisen henkilön osalta y-tunnus. Luonnollisen henkilön on ilmoitettava henkilötunnuksen ohella myös y-tunnus, jos hän on sen taloudellisen toiminnan harjoittamista varten hankkinut. *Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset metsän uudistamisilmoituksessa toimitettavista tiedoista.*
18 §	18 §
Metsärikos ja metsärikkomus	*Metsärikos ja metsärikkomus*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta	Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
4) tekee metsän monimuotoisuuden kannalta 10 §:n 2 momentissa tarkoitettuun erityisen tärkeään elinympäristöön kohdistuvan hoito- tai käyttötoimenpiteen 10 a tai 10 b §:n taikka 10 b §:n nojalla annetun säännöksen vastaisesti taikka ilman lupaa tai lupaehdon vastaisesti *tai*	4) tekee metsän monimuotoisuuden kannalta 10 §:n 2 momentissa tarkoitettuun erityisen tärkeään elinympäristöön kohdistuvan hoito- tai käyttötoimenpiteen 10 a tai 10 b §:n taikka 10 b §:n nojalla annetun säännöksen vastaisesti taikka ilman lupaa tai lupaehdon vastaisesti,
5) laatii 7 §:ssä tarkoitetun leimikkosuunnitelman, joka on tämän lain säännösten vastainen ja jonka nojalla toteutetaan puunkorjuu,	5) laatii 7 §:ssä tarkoitetun leimikkosuunnitelman, joka on tämän lain säännösten vastainen ja jonka nojalla toteutetaan puunkorjuu *tai*
	6) laiminlyö 14 a §:ssä säädetyn velvollisuuden metsän uudistamisilmoituksen tekemisestä tai tekee ilmoituksen säädetyn määräajan jälkeen,
on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *metsärikkomuksesta* sakkoon.	on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *metsärikkomuksesta* sakkoon.
23 §	23 §
Muutoksenhaku	*Muutoksenhaku*
Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).	*Tässä laissa tarkoitettuun metsäkeskuksen päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).* Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Voimassa oleva laki

Metsäkeskuksella on valitusoikeus Ruokaviraston tämän lain nojalla tekemästä päätöksestä, jos Ruokaviraston päätös poikkeaa metsäkeskuksen esityksestä. Metsäkeskuksella on myös valitusoikeus hallinto-oikeuden päätöksestä, jolla hallinto-oikeus on muuttanut Ruokaviraston päätöstä taikka kumonnut sen.

23 a §

Eräiden suoritteiden maksuttomuus

Poiketen siitä, mitä Suomen metsäkeskuksesta annetun lain (418/2011) 26 §:ssä säädetään, metsänkäyttöilmoitus ja ennakkotieto tämän lain 10 §:n 2 momentissa tarkoitetusta erityisen tärkeästä elinympäristöstä ovat maksuttomia.

Ehdotus

Metsäkeskuksella on valitusoikeus Ruokaviraston tämän lain nojalla tekemästä päätöksestä, jos Ruokaviraston päätös poikkeaa metsäkeskuksen esityksestä. Metsäkeskuksella on myös valitusoikeus hallinto-oikeuden päätöksestä, jolla hallinto-oikeus on muuttanut Ruokaviraston päätöstä taikka kumonnut sen.

23 a §

Eräiden suoritteiden maksuttomuus

Poiketen siitä, mitä Suomen metsäkeskuksesta annetun lain (418/2011) 26 §:ssä säädetään, metsänkäyttöilmoitus, *metsän uudistamisilmoitus* ja ennakkotieto tämän lain 10 §:n 2 momentissa tarkoitetusta erityisen tärkeästä elinympäristöstä ovat maksuttomia.

23 b §

Asian ratkaiseminen automaattisesti

Suomen metsäkeskuksesta annetun lain 14 §:n 3 momentissa säädetystä poiketen metsäkeskus voi ratkaista automaattisesti tämän lain 14 §:n 4 momentissa tarkoitettua poikkeamista koskevan päätöksen. Poiketen siitä, mitä tämän lain 14 §:n 4 momentissa säädetään poikkeuksen myöntämisen edellytyksistä, nämä seikat otetaan poikkeusta myönnettäessä huomioon vain siltä osin kuin Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmästä annetun lain (419/2011) 2 §:ssä tarkoitettuja metsätietoja on käytettävissä kiinteistön omistusta ja hallintaa sekä käsittelyaluetta koskevaan arviointiin asiaa automaattisesti ratkaistaessa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20
.

Valtioneuvoston asetus

metsien kestävästä hoidosta ja käytöstä annetun asetuksen muuttamisesta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti
muutetaan metsien kestävästä hoidosta ja käytöstä annetun valtioneuvoston asetuksen (1093/1996) liite sekä
lisätään asetukseen uusi 8 a § seuraavasti:

8 a §

Metsän uudistumisen edellytykset eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuun yhteydessä

Eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuun yhteydessä käsittelyalueella on oltava puuston, maaperän ja pintakasvillisuuden perusteella ennalta arvioiden riittävät edellytykset hyväksyttävien taimien syntymiselle. Lisäksi edellytyksenä on, että alueella tai sen reunalla kasvaa riittävästi siemeniä tuottamaan kykeneviä kasvatuskelpoisia puita tai että alueella on riittävästi hakkuussa säilyviä, hyväksyttäviä taimia.

Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Liite

Tässä liitteessä tarkoitetaan:
1*) tuoreella tai sitä ravinteikkaammalla kankaalla taikka niitä vastaavalla turvemaalla* käenkaali-mustikkatyyppiä, talvikkityyppiä, kurjenpolvi-käenkaalimustikkatyyppiä, kurjenpolvi-mustikkatyyppiä, kangaskorpea, mustikkatyyppiä, puolukka-mustikkatyyppiä, seinäsammal-mustikkatyyppiä tai suopursu-mustikkatyyppiä edustavaa kangasmaata taikka ruohokorpea, ruohoista sarakorpea, varsinaista lettokorpea, ruohoturvekangasta, mustikkakorpea, ruohoista sararämettä, varsinaista sarakorpea, ruohoista saranevaa, varsinaista lettorämettä, varsinaista lettoa tai mustikkaturvekangasta;
2) *kuivahkolla kankaalla tai sitä vastaavalla turvemaalla* kangasrämettä, puolukkatyyppiä, variksenmarja-puolukkatyyppiä, variksenmarja-mustikkatyyppiä tai juolukka-variksenmarja-mustikkatyyppiä edustavaa kangasmaata taikka puolukkakorpea, korpirämettä, pallosararämettä, pallosarakorpea, varsinaista sararämettä, tupasvillasararämettä, varsinaista saranevaa tai puolukkaturvekangasta;
3) *kuivalla tai sitä karummalla kankaalla taikka niitä vastaavalla turvemaalla* kanervatyyppiä, variksenmarja kanervatyyppiä tai mustikka-kanervajäkälätyyppiä edustavaa kangasmaata taikka isovarpurämettä, tupasvillarämettä, lyhytkorsirämettä, lyhytkortista kalvakkanevaa tai varputurvekangasta.

A. Metsikön kasvatuskelpoisen puuston määrä tasaikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuun jälkeen

Ravinteisuudeltaan taulukon 1–4 kasvupaikkoja vastaavilla turvemailla sovelletaan samoja vähimmäisrajoja.
Taulukon riviotsikot:
1: Havupuuvaltaiset tuoreet tai sitä ravinteikkaammat kankaat
2: Havupuuvaltaiset kuivahkot kankaat
3. Havupuuvaltaiset kuivat tai sitä karummat kankaat
4: Lehtipuuvaltaiset kankaat

Kasvupaikan laatu		Puuston keskipituus metreinä			
		Alle 11	Vähintään 11	Vähintään 11	Vähintään 13
		Runkoluku, kpl/ha		Pohjapinta-ala m^2/ha	Pohjapinta-ala, m^2/ha
1	Suojametsäalue sekä Inari, Kittilä, Muonio, Salla, Savukoski ja Sodankylä	700	-	10	-
	Muu pohjoinen Suomi	700	600	-	11
	Keskinen Suomi	800	800	-	14
	Eteläinen Suomi	800	800	-	14
2	Suojametsäalue sekä Inari, Kittilä, Muonio, Salla, Savukoski ja Sodankylä	700	-	9	-
	Muu pohjoinen Suomi	700	600	-	11
	Keskinen Suomi	800	700	-	12
	Eteläinen Suomi	800	700	-	12
3	Suojametsäalue sekä Inari, Kittilä, Muonio, Salla, Savukoski ja Sodankylä	600	-	8	-
	Muu pohjoinen Suomi	600	500	-	9
	Keskinen Suomi	700	600	-	10
	Eteläinen Suomi	700	600	-	10
4	Suojametsäalue sekä Inari, Kittilä, Muonio, Salla, Savukoski ja Sodankylä	600	-	8	-
	Muu pohjoinen Suomi	600	500	-	9
	Keskinen Suomi	900	600	-	9
	Eteläinen Suomi	900	600	-	9

B. Metsikön kasvatuskelpoisen puuston määrä eri-ikäisrakenteisen metsän kas-vatus-hakkuun jälkeen

Kun toteuttamistapana on metsänkäyttöilmoitukseen merkitty eri-ikäisrakenteinen metsänkas-vatus, sovelletaan seuraavia vähimmäisrajoja.

Maantieteellinen sijainti	**Tuoreet tai sitä ravinteik-kaammat kankaat** Pohjapinta-ala, m^2/ha	**Kuivahkot tai sitä ka-rummat kankaat** Pohjapinta-ala, m^2/ha
Suojametsäalue sekä Inari, Kittilä, Muonio, Salla, Savukoski ja Sodankylä	8	6
Muu pohjoinen Suomi	9	7
Keskinen Suomi	10	9
Eteläinen Suomi	11	10

Ravinteisuudeltaan taulukon kasvupaikkoja vastaavilla turvemailla sovelletaan samoja vähim-mäisrajoja.

MUISTIO

VALTIONEUVOSTON ASETUS METSIEN KESTÄVÄSTÄ HOIDOSTA JA KÄYTÖSTÄ ANNETUN ASETUKSEN MUUTTAMISESTA (VNA 1308/2013)

1.Asian tausta ja asetuksenantovaltuudet

Puhtaan energian, ympäristön ja huoltovarmuuden ministerityöryhmä (PEYH-minry) teki 8.4.2025 linjauksia metsien kasvua ja maankäyttösektorin hiilinieluja tukevista toimista. Ministerityöryhmä linjasi tarpeen tarkistaa metsien kasvatustiheyttä metsälainsäädännössä. Metsien kasvua ja hiilensidontaa voidaan tehostaa tekemällä kasvatusmetsien harvennukset lievempinä sekä osin myös myöhemmin eli kasvattamalla nuorta ja varttunutta kasvatusmetsää tiheämpänä. Uudistamalla harvennushakkuiden korjuujäljen valvontamenetelmä ja kohdevalinta vastataan Petteri Orpon hallitusohjelman kirjauksiin, jotka koskevat puuttumista liian voimakkaisiin harvennushakkuisiin sekä metsälain valvonnan tehostamiseen. Lisäksi ministerityöryhmä linjasi tarpeen tuoda normiohjaukseen velvoitteen taimikon perustamisilmoituksen tekemiseen sekä uudistumis- tai taimettumisilmoituksen tekemiseen eri-ikäisrakenteisena kasvatettavan metsän kasvatushakkuun jälkeen metsien uudistamisen nopeuttamiseksi.

Ministerityöryhmän linjausten johdosta on valmisteltu metsälain (1093/1996) muuttamista koskeva hallituksen esityksen luonnos, jossa ehdotetaan säädettäväksi kasvatushakkuussa jätettävän puuston riittävän määrän arvioinnista. Esityksen mukaan metsälain 5 §:n 1 momenttia muutettaisiin niin, että puuston riittävän määrän arvioinnissa puuston sadan paksuimman puun pituuden sijaan käytettäisiin kasvatuskelpoisten puiden pituuden aritmeettista keskiarvoa eli puuston keskipituutta. Samoin metsälain 8 §:ään lisättäisiin uusi 3 momentti liittyen eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuuseen. Sen mukaan myös eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuun yhteydessä käsittelyalueella on huolehdittava siitä, että käsittelyalueella on edellytykset taimien syntymiselle metsän uudistumiseksi. On arvioitu, että osana lainsäädäntökokonaisuutta on samassa yhteydessä tarpeellista tarkastella myös metsien kestävästä hoidosta ja käytöstä annetun valtioneuvoston asetuksen (1308/2013) muutostarpeita.

Asetuksenantovaltuuksista säädetään metsälain 5 §:n 4 momentissa ja 8 §:n 6 momentissa. Metsälain 5 §:n 4 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin kasvatushakkuussa jätettävän kasvatuskelpoisen puuston riittävästä laadusta, määrästä ja jakautumisesta kasvatushakkuun toteuttamistavan mukaisesti maan eri osissa ja erilaisilla kasvupaikoilla. Metsän uudistumisen edellytyksiin liittyen metsälain 8 §:n 6 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella säädetään metsän uudistumisen edellytyksistä eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuun yhteydessä.

2. Asian valmistelu

Maa- ja metsätalousministeriö asetti toimikaudelle 30.6.2025–31.8.2026 työryhmän valmistelemaan muutosta metsälakiin (1093/1996) sekä metsien kestävästä hoidosta ja käytöstä annettuun valtioneuvoston asetukseen. Työryhmän tehtävänä oli muun muassa valmistella tarvittavat muutokset metsälakiin ja valtioneuvoston asetuksen kohtiin, joissa määritellään kasvatushakkuussa jätettävän kasvatuskelpoisen puuston riittävä laatu, määrä ja jakautuminen sekä toteutuksen valvonta. Lisäksi työryhmän tehtävänä oli

valmistella tarvittavat muutokset metsälakiin ja valtioneuvoston asetukseen, jotta muodostuu lakisääteinen velvollisuus tehdä taimettumisilmoitus eri-ikäisenä kasvatettavan metsän hakkuun jälkeen. Saamansa toimeksiannon lisäksi työryhmä on valmistellut osana lainsäädäntökokonaisuutta luonnosta maa- ja metsätalousministeriön asetukseksi metsän uudistamisilmoituksesta. Työryhmätyön lisäksi maa- ja metsätalousministeriö järjesti asiantuntijasidosryhmätyöpajan, jossa käsiteltiin kasvatushakkuiden toteutusta ja valvontaa.

Maa- ja metsätalousministeriö ja Suomen metsäkeskus käynnistivät vuoden 2023 lopulla metsälain valvonnan ja laadun seurantamenetelmien kehittämistyön. Työtä tukemaan kutsuttiin mukaan myös tutkimuslaitoksia ja puunkorjuun keskeisiä toimijoita. Osana kehittämistyötä metsäkeskus pilotoi vuonna 2025 kehitettävää menetelmää.

Nykyistä koealaotantaan perustuvaa, maastomittauksin tehtävää lainvalvonnassa käytettävää tarkastusmenetelmää on tarkoitus kehittää kaukokartoituspohjaiseksi. Nykyisellä menetelmällä jäljellejäävän puuston määrästä ensiharvennuskohteilla ei saada riittävän luotettavaa kuvaa. Uuden teknologian hyödyntäminen on mahdollista, mutta myös välttämätöntä, jotta valvonta voidaan toteuttaa laadukkaasti ja kohtuullisin kustannuksin.

3.Nykytila ja keskeiset ehdotukset

Valtioneuvoston asetusta ehdotetaan muutettavaksi niin, että siihen lisättäisiin uusi 8 a § ja asetuksen liite annettaisiin uutena.

Asetuksen 1 ja 2 §:t pysyisivät muuttumattomina. Asetuksen 1 §:ssä määritellään, mitkä puut luetaan kasvatuskelpoisiksi. Asetuksen 2 §:ssä todetaan muun muassa, että kasvatushakkuun jälkeen metsikössä on oltava vähintään liitteen A- tai B-kohdan mukainen määrä kasvatuskelpoista puustoa. Liitteen A- tai B-kohdan mukainen puuston määrä arvioidaan koko käsittelyalueelta.

Asetukseen ehdotetaan lisättäväksi uusi 8 a §. Pykälässä säädettäisiin eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuuta koskevista metsän uudistamisen edellytyksistä. Metsän uudistumisen edellytyksistä eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuuseen liittyen säädettäisiin metsälain 5 §:n 2 momentissa ja 8 §:n 2 momentissa. Eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuun määritelmä sisältyisi metsälain 2 a §:ään, jonka mukaan sillä tarkoitettaisiin puunkorjuuta, joka tehdään alueelle jäljelle jäävän puuston kasvattamisen edistämisen ohella myös uuden taimiaineksen syntymistä edistävällä tavalla.

Ehdotettavan pykälän mukaan eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuun yhteydessä käsittelyalueella olisi oltava puuston, maaperän ja pintakasvillisuuden perusteella ennalta arvioiden riittävät edellytykset hyväksyttävien taimien syntymiselle. Lisäksi edellytyksenä olisi, että alueella tai sen reunalla kasvaa riittävästi siemeniä tuottamaan kykeneviä kasvatuskelpoisia puita tai että alueella on riittävästi hakkuussa säilyviä, hyväksyttäviä taimia. Ehdotettava pykälä olisi jossain määrin samansisältöinen kuin asetuksen 8 §:n 1 momentissa säädetyt jo voimassa olevat luontaisen uudistamisen edellytykset.
Metsän uudistumisen edellytyksiä arvioitaessa voidaan ottaa huomioon se, että käytännössä uudistuminen tapahtuu joko olemassa olevan alikasvoksen tai hakkuun jälkeen syntyvien taimien avulla. Uudistumiskykyä ei tulisi arvioida pelkästään taimien määrällä, vaan myös niiden elinvoimaisuudella, sijainnilla ja kasvutilalla. Elinvoimainen alikasvos voidaan katsoa merkiksi hyvästä uudistumispotentiaalista. Alikasvoksen puulajisuhteet ja tiheys vaikuttavat siihen, millaiseksi uusi puusukupolvi muodostuu. Mikäli luontainen uudistuminen on riittämätöntä, on uudistumista mahdollista tukea tai ohjata

metsänviljelyllä. Maanmuokkaus voi parantaa taimettumisedellytyksiä erityisesti heinittyneillä alueilla, mutta myös karummilla kasvupaikoilla ja männiköissä. Taimettumista ja taimien kasvua tulisi seurata hakkuun jälkeen.

LIITE

Asetuksen liite ehdotetaan annettavaksi uutena. Kasvatushakkuissa jätettävän kasvatuskelpoisen puuston vähimmäismääriä ja määrien arvioinnin tapaa ehdotetaan muutettavaksi. Käytännössä muutoksia ehdotetaan asetuksen liitteen A- ja B-kohtiin. Sen sijaan liitteen alussa olevat määritelmät vastaisivat voimassa olevan asetuksen määritelmiä. Kasvupaikan ravinteisuustason luokittelut säilyisivät liitteessä ennallaan. Samoin puustoa ja ravinteisuustasoa koskevat riviotsikot 1–4 sekä maantieteellinen jako neljään alueeseen pysyisivät ennallaan. Puuston pituusluokkia olisi yhteensä kolme nykyisen viiden sijaan. Pituusluokat olisivat keskipituus alle 11, vähintään 11 ja vähintään 13 metriä. Puuston pituus ilmaistaisiin keskipituutena valtapituuden sijaan. Puuston keskipituus on pääsääntöisesti valtapituutta alempi. Ero on karkeasti arvioiden melko tasaisissakin nuorissa puustoissa jopa noin kahden metrin luokkaa. Tasaikäisinä kasvavissa ja selkeästi alaharvennetuissa tai hoidetuissa nuorissa metsissä ero on vähäisempi kuin epätasaisemmissa puustoissa.

Liitteen A-kohdan puuston vähimmäisrajoja ehdotetaan nostettavan, mikä tarkoittaisi sitä, että kasvatushakkuussa jätettävän kasvatuskelpoisen puuston vähimmäismäärä olisi pääsääntöisesti aiempaa suurempi. Metsikön kasvatuskelpoisen puuston vähimmäismäärä tasaikäisrakenteisena kasvatettavan metsän kasvatushakkuun jälkeen ilmaistaisiin A-kohdassa runkolukuina (kpl/ha), mikäli puuston keskipituus kasvatushakkuun jälkeen on alle 13 metriä. Pohjoisimmassa Suomessa runkolukuina tarkasteltaisiin alle 11-metrisiä puustoja. Mikäli puuston keskipituus on kasvatushakkuun jälkeen vähintään 13 metriä, käytettäisiin vähimmäismäärän arvioinnissa puuston pohjapinta-alaa (m2/ha). Pohjoisimmassa Suomessa vastaavana rajana toimisi jo 11 metrin keskipituus.

Metsikön kasvatuskelpoisen puuston vähimmäismäärää eri-ikäisrakenteisessa metsänkasvatuksessa muutettaisiin B-kohdassa nostamalla pohjapinta-alana ilmaistavia vähimmäisrajoja kaikissa tilanteissa yhdellä neliömetrillä. Eri-ikäisrakenteisena kasvatettavan metsän puuston vähimmäisrajojen noston tulee olla maltillista, jotta puuston luontainen taimettuminen ja taimien kehittyminen on mahdollista. Kertyneen tutkimustiedon perusteella ehdotettava maltillinen jäävän puuston määrän lisääminen ei vielä heikennä uudistumista eri-ikäisrakenteisen metsänkasvatuksen kohteilla.

Ehdotuksen mukainen puuston keskipituusluokitus olisi tarkoituksenmukainen kuvaamaan ensiharvennusvaiheessa olevan puuston tyypillistä keskipituutta. Luonnonvarakeskuksen metsätalouden määräaikaisen kannustejärjestelmän (metka) valmistelua varten tekemän selvityksen mukaan rinnankorkeudeltaan 16 senttimetrin läpimittainen havupuu on maantieteellisestä sijainnista riippuen 11,4–13,4 metrin pituinen. Koivulla vastaava pituus on 13,9–15,4 metriä. Kannustejärjestelmässä siirryttiin aiemmasta läpimittaa koskevasta vaatimuksesta pituusvaatimukseen, koska keskipituus on keskiläpimittaa luotettavammin tunnistettavissa kaukokartoitusaineistosta ja siten vaatimuksena selkeämpi ja hallinnollisesti yksinkertaisempi.

Keskipituudeltaan alle 11-metriset puustot voivat jo olla ensiharvennusvaiheessa. Erityisesti tässä varhaisessa harvennusvaiheessa tulevan kasvun ja hiilensidonnan vuoksi on ensiarvoisen tärkeää, ettei puustoa harvenneta liian harvaksi. Samaan tapaan myös keskipituudeltaan vähintään 11-metrisissä, mutta vielä alle 13-metrisissä puustoissa

tarpeelliset harvennukset ovat yleensä ensiharvennuksia. Näissä kahdessa esitettävässä pituusluokassa puuston vähimmäismäärissä erot ovat havupuuvaltaisissa nuorissa metsissä melko pieniä. Lehtipuuvaltaisissa metsissä pituuskehitys on hyvin nopeaa ja metsikön tihentymiseen on voitava reagoida ajoissa. Tämän vuoksi vaadittavat vähimmäisrunkoluvut muuttuvat pituuden mukaan melko voimakkaasti. Lainvalvonnassa olisi tarkoituksenmukaista erottaa runkolukuperustaisina arvioitavat pituusluokat kahteen eri tarkasteluvaiheeseen. Tällä pyritään korostamaan riittävän puustopääoman säilyttämisen tärkeyttä nuorissa metsissä ja tekemään valvonnasta nykyistä selväpiirteisempää.

Tasaikäisenä kasvatettavan puuston kiertoajan kuluessa metsässä tehdään kasvupaikasta ja puulajista riippuen tavallisesti 1–3 harvennusta. Ensiharvennuksen voimakkuus vaikuttaa siihen, milloin puusto tulisi tai olisi mahdollista harventaa seuraavan kerran. Ensiharvennukset tuottavat jo jonkin verran puunmyyntituloja, mutta pääpainon tulisi selkeästi kohdistua metsän tulevasta kehityksestä ja tuotoskyvystä huolehtimiseen. Kyse on tässä vaiheessa siis pääosin hoitovaiheen toimesta, puunmyyntitulojen kannalta hyötyvaiheeseen päästään vasta myöhemmissä harvennuksissa. Ensiharvennuksen ajoittuminen erilaisiin pituusvaiheisiin riippuu kasvatettavasta pääpuulajista tai -lajeista, puuston lähtötiheydestä ja aiemmista hoitotoimista sekä kasvupaikan viljavuudesta ja maantieteellisestä sijainnista. Mitä pienempää puusto on, sitä korkeampi on paitsi asetuksen vaatima, myös harvennusmallien suosittelema kasvatettavan puuston runkoluku.

Lähtökohtaisesti ennen harvennusvaihetta kasvatuskelpoisia puita tulisi olla merkittävästi liitteen kohdan A määriä enemmän. Asetuksen 11 §:n vaatimusten mukaan uudistamisvelvoitteen täyttävässä taimikossa on oltava riittävän tasaisesti jakautuneena hyväksyttäviä taimia hehtaaria kohden vähintään:

1) pohjoisen Suomen alueella:
   a) havupuuvaltaisissa taimikoissa 1 200 tainta;
   b) lehtipuuvaltaisissa taimikoissa 1 100 tainta;
2) keskisessä ja eteläisessä Suomessa:
   a) havupuuvaltaisissa taimikoissa 1 500 tainta;
   b) lehtipuuvaltaisissa taimikoissa 1 100 tainta.

Harvennusohjeiden (metsänhoidon suositukset) mukaan havupuumetsien ensiharvennuksissa jätettävän puuston runkoluku vaihtelee 900 ja 1 300 välillä. Rauduskoivikoissa tavoitellaan selkeästi alempaa tiheyttä eli noin 700–800 kpl/ha.

Kun puusto saavuttaa 13 metrin keskipituusvaiheen, on se pääsääntöisesti jo ohittanut ensiharvennusvaiheen. Viljavien maiden hoidetut rauduskoivikot ovat kuitenkin ensiharvennusvaiheessa usein 13 metrin keskipituutta pidempiä. Ensiharvennusvaiheen jälkeen puuston pohjapinta-ala kuvaa runkolukua selkeämmin puuston määrää.

Puuston pohjapinta-ala ei ole riippuvainen puuston pituuskasvusta, joka saattaa pohjoisimmassa Suomessa ja karuimmilla kasvupaikoilla päättyä vaiheessa, jossa puuston järeytyminen eli läpimitan ja siten tilavuuden kasvu yhä kuitenkin jatkuu. Koska aivan pohjoisimmassa Suomessa puuston pituuskehitys on hidasta ja se päättyy karummilla kasvupaikoilla melko varhaisessa vaiheessa, voidaan pitää perusteltuna tarkastella puuston riittävää määrää jo 11 metrin pituusvaiheesta alkaen pohjapinta-alaperustaisesti. Näiden alueiden metsissä 13 metrin keskipituusvaiheen saavuttavat metsät voivat olla jo varttuneita harvennusmetsiä tai karuja metsiä, jotka eivät edes tule saavuttamaan 13 metrin keskipituutta.

Kasvatushakkuiden valvonta olisi mahdollista toteuttaa kaukokartoitusperustaisesti, mutta esimerkiksi epätasaisissa tai kaksijaksoissa metsissä lain valvontaa tulisi jatkossakin tehdä maastomittauksin. Selkeästi kaksijaksoisissa metsissä keskipituus määritettäisiin kasvatettavan ylemmän jakson mukaan, mutta metsälain valvontaan liittyvä mittaus toteutettaisiin maastossa ja tilanne tulisi arvioida kohteella. Lisäksi asetus (2 §) mahdollistaa jatkossakin joustavat käsittelyt ja myös alemman puuston määrän erityistilanteissa.

Maa- ja metsätalousministeriön metsäkeskukselle antamassa tarkastusmääräyksessä määritetään valvonnan ja mittauksen teknisen toteutuksen yksityiskohdat tarkemmin. Samoin tarkastusmääräyksessä on mahdollista selventää lain määräyksiä ja esittää toimintatapa, jolla metsän hakkaaja voi halutessaan toimittaa metsäkeskukselle lisätietoja, kuten esimerkiksi omavalvontatietoja tarkasteltavalta kohteelta.

4.Pääasialliset vaikutukset

Asetuksessa ehdotetulla uudella 8 a §:llä määriteltäisiin metsän uudistumisen edellytyksiä eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuun yhteydessä. Arviointi toteutettaisiin puuston, maaperän ja pintakasvillisuuden perusteella. Samoin edellytykset liittyvät alueella tai sen reunalla kasvaviin siemeniä tuottamaan kykeneviin kasvatuskelpoisiin puihin tai hakkuussa säilyviin hyväksyttäviin taimiin. Voidaan arvioida, että asetukseen ehdotettava metsälain sääntelyä täsmentävä uusi säännös on tarpeellinen ja tarkoituksenmukainen, jotta laissa säädettyjä vaatimuksia voidaan tehokkaasti noudattaa. Vastaavan kaltainen säännös on voimassa olevassa asetuksen 8 §:ssä luontaisen uudistamisen edellytyksistä, joten voidaan katsoa, että ehdotettava uusi säännös eri-ikäisrakenteisen metsän uudistumisen edellytyksistä on johdonmukainen täsmennys uudistumisen edellytyksiä koskevaan sääntelykokonaisuuteen. Metsänuudistumisen edellytyksiä koskevan sääntelyehdotuksen vaikutuksia on arvioitu laajemmin metsälain muuttamista koskevassa hallituksen esityksessä.

Vastaavasti kasvatushakkuussa jätettävän kasvatuskelpoisen puuston riittävään laatuun, määrään ja jakautumiseen sekä toteutuksen valvontaan liittyviä vaikutuksia sekä eri-ikäisrakenteisen metsän uudistumisen edellytyksiin liittyviä vaikutuksia on arvioitu metsälain muuttamista koskevassa hallituksen esityksessä. Sen lisäksi, mitä vaikutuksia hallituksen esityksessä on arvioitu, arvioidaan tässä metsälain valvonnan nykyistä tilannetta ja kehitystyötä.

Metsänhoitosuosituksia voimakkaampien harvennushakkuiden osuus kaikista harvennushakkuista on valtakunnan metsien inventoinnin mukaan lisääntynyt (kuva 1). Voimakas kasvavan puuston määrän vähentäminen ja siitä johtuva alhainen puustopääoma vähentää puuston tulevaa kasvua ja hiilen sidontaa. Talousmetsän harventamisella vaikutetaan puuston laatukehitykseen ja järeytymiseen. Kasvattamalla nuorta ja varttunutta kasvatusmetsää tiheämpänä eli tekemällä harvennukset lievempinä sekä osin myös myöhemmin, voidaan hiilensidontaa kasvattaa.

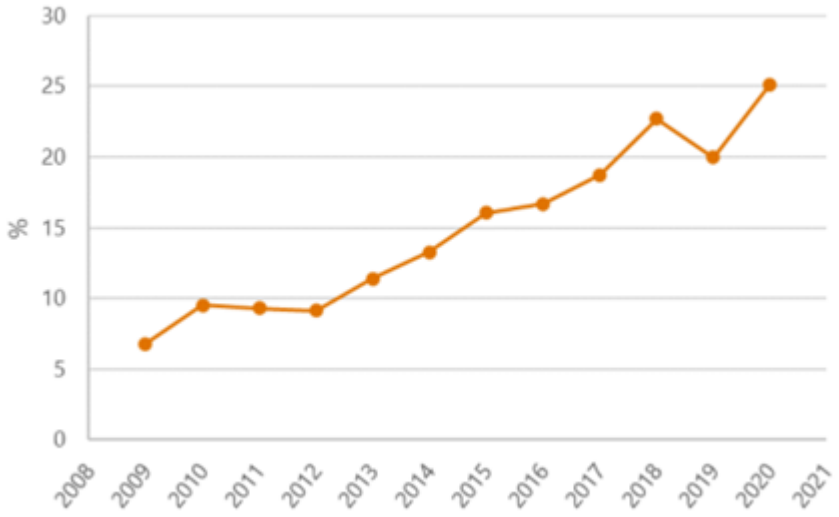

Kuva 1 Metsänhoitosuosituksia voimakkaampien harvennusten osuus kaikista harvennuksista VMI:n koealakuvioilla tehtyjen havaintojen mukaan [40]

Männiköissä puuston kasvu ja hiilensidonta vähenee voimakkaan harvennuksen jälkeen enemmän kuin kuusikoissa. Nuorissa harvennusmänniköissä hyvin voimakas harvennus voi vähentää puuston kasvua kolmanneksella verrattuna normaaliin, suositusten mukaiseen harvennusvoimakkuuteen.[41]

Ehdotettavat uudet keskipituusluokat ja niille määritetyt vähimmäismäärät kasvatuskelpoista puustoa ohjaisivat siihen, että eritoten nuorissa kasvatusmetsissä tehtävät ensiharvennukset toteutettaisiin siten, ettei puuston määrää vähennettäisi tulevaa kasvua ja hiilensidontaa tarpeettoman voimakkaasti alentavaksi. Asetuksen liitteen puustolle asettamat vähimmäismäärät olisivat, ja niiden tulee olla, selkeästi metsänhoidon suosituksien erilaisiin tilanteisiin sopivia harvennusohjeita alemmat. Kasvatuskelpoisen puuston vähimmäismäärät jättäisivät metsien käsittelyyn joustavuutta hyvin erilaisiinkin tilanteisiin. Esitettävä puuston vähimmäismäärien nosto olisi toteutettavissa käytännön metsätaloudessa. Runkoluku ja keskipituus toimivat puuston määrän arvioinnissa hoidetuissa

[40] Hynynen J., Korhonen K.T., Kärkkäinen L., Mehtätalo, L., Mutanen, A., Rautio, P. & Viitala, E.-J. (toim.) 2023. Metsälain ilmastovaikutusten arviointi. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 49/2023. Luonnonvarakeskus. Helsinki. 88 s
[41] Hynynen J., Korhonen K.T., Kärkkäinen L., Mehtätalo, L., Mutanen, A., Rautio, P. & Viitala, E.-J. (toim.) 2023. Metsälain ilmastovaikutusten arviointi. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 49/2023. Luonnonvarakeskus. Helsinki. 88 s

tasaikäisissä metsissä. Mikäli lähtöpuusto on syystä tai toisesta kovin harva tai huomattavan epätasainen, voi vähimmäisvaatimukset täyttävä harventaminen eritoten runkolukupohjaisesti olla taloudellisesti heikosti kannattavaa. Tällaisissa tilanteissa metsässä voi olla ainespuuta kerryttävän harvennustarpeen sijaan enemmän hoitotarpeita.

Voimakkaiden harvennusten välttäminen lisäisi merkittävästi talousmetsien puuston hiilensidontaa ja ainespuun tuotosta metsänkasvatuksen kannattavuutta heikentämättä käytettäessä maltillisia korkokantoja. Kasvatustiheyden maltillinen nostaminen jo ensiharvennusvaiheesta alkaen mahdollistaa nykyistä pitempien ja silti taloudellisesti kannattavien kiertoaikojen tavoitteellisen käyttämisen talousmetsissä.

Metsälain valvonta ja korjuujäljen seuranta

Metsäkeskus valvoo metsälain noudattamista. Valvontaa tehdään maa- ja metsätalousministeriön määräyksen perusteella tarkastamalla metsänkäyttöilmoituksia ja uudistamistoimia ja -tuloksia. Metsäkeskus myös valvoo maastotarkastuksin metsälain 5 §:n mukaisia kasvatushakkuita ja niiden puunkorjuun laatua.

Valvonta- ja tarkastustoiminnan ensisijaisena tarkoituksena on varmistaa säädösten noudattaminen. Metsälain valvonnan yhteydessä saadaan tietoa myös metsien hoito- ja käyttötoimenpiteiden työn laadusta. Korjuujälkitarkastuksissa on valvottu metsälain toteutumista ja samalla kerätty tietoa yleisestä metsänhoidon laadusta. Metsänhoidon yleisen laatutason seuranta on tarkoitus selkeämmin eriyttää lainvalvonnasta. Toimijat seuraavat metsänhoidon laatua myös omien laatujärjestelmiensä pohjalta. Toimijat hyödyntävät laadunseurannassa myös ulkopuolisen yrityksen palveluja. Alalla on siis myös markkinaehtoista toimintaa.

Metsäkeskuksen nykyinen korjuujäljen tarkastusmenetelmä on ollut käytössä noin 20 vuotta, ja sen on kehittänyt Tapio Oy maa- ja metsätalousministeriön toimeksiannosta. Menetelmä perustuu maastossa tehtävään systemaattiseen linjoittaiseen koealamittaukseen ja sen tavoitteena on ollut olla riittävän luotettava ja helposti maastossa toteutettava käytännön menetelmä.

Vuosittain hakkuiden korjuujäljen tarkastuksia tehdään vähintään 300 kohteella. Keväällä 2023 metsäkeskuksen tekemän arvion mukaan nykyisen menetelmän puustotunnusten luotettavuus yksittäisellä kohteella on kohtuullisen hyvä, mutta korjuun laadun arviointi metsänhoidollisen luokituksen suhteen ei ole tilastollisesti luotettava menetelmä.

Puuston kasvattamista tiheämpänä voidaan edistää myös informaatio-ohjauksella esimerkiksi panostamalla metsien varhaisvaiheen hoidon edistämiseen ja edistämällä uudistettujen harvennusmallien käyttöä. Valintaympäristöön voidaan vaikuttaa myös Metsään.fi-palvelun toimenpidesuositusten muokkauksen kautta. Metsäkeskuksen seurannoista on jo havaittavissa, että toimijat ovat muuttaneet harvennusohjeitaan ja että ensiharvennuksissa jätetään aiempaa enemmän puustoa kasvamaan.

Valvonnan ja seurannan kehitystyö

Metsänhoitotöiden ja käsittelyjen valvonnan käyttöön on saatu viime vuosina paljon erilaisia kaukokartoituspohjaisia aineistoja. Maanmittauslaitos tekee laserkeilaukset ja ilmakuvaukset Kansallisen laserkeilaus- ja ilmakuvausohjelman (KALLIO) mukaisesti. Suomi on jaettu pohjoisinta Lappia lukuun ottamatta tuotantoalueisiin, jotka laserkeilataan yhdeksän vuoden välein ja ilmakuvataan kolmen vuoden välein. Kun alue laserkeilataan, se myös ilmakuvataan saman kesän aikana.

Metsäkeskus on siirtynyt vuonna 2019 aineistopohjaiseen valvontaan metsäkäyttöilmoitusten ja uudistushakkuiden valvonnassa. Valvontamenetelmällä voidaan kattavasti valvoa metsänkäyttöilmoituksia ja keskittyä hakkuissa ongelmallisten kohteiden valvontaan. Tehokas valvonta on osaltaan vähentänyt rikkomusepäilyjen määrää. Metsäkeskuksen valvontamallin muutoksella on ollut selvä vaikutus toimijoiden ohjeistuksiin ja tietojärjestelmäkehitykseen. Metsälakirikkomusepäilyjen määrä kasvoi satelliittikuvatulkinnan käyttöönoton jälkeen ensin voimakkaasti (kuva 2). Sittemmin metsänkäyttöilmoitusten laiminlyönnit ja metsälain rikkomusepäilyt ovat laskeneet huomattavasti. Voidaan myös olettaa, että vastaava toiminnan tarkentuminen tapahtuisi myös korjuujäljen lainmukaisuudesssa, jos siirryttäisiin aineistopohjaisiin riskikohteisiin keskittyvään tarkastustoimintaan.

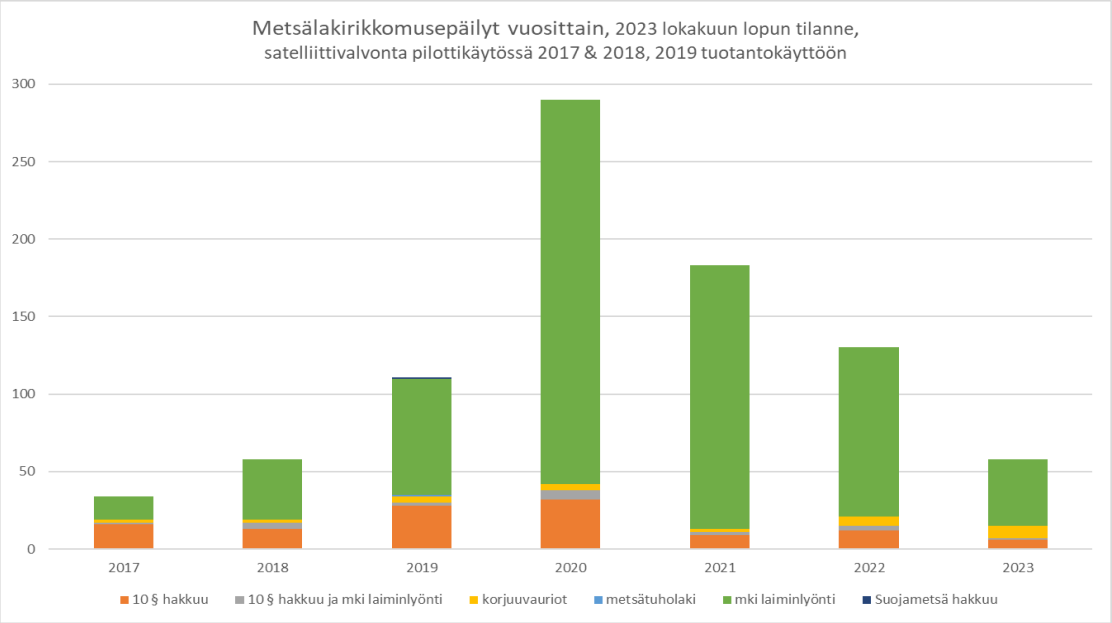

Kuva 2 Metsälakirikkomusepäilyt vuosittain 2017–2023

Aineistopohjaiseen valvontaan siirtyminen myös korjuujäljen valvonnassa ja seurannassa mahdollistaisi tarkastuksen kuvion koko puuston arvioinnin kautta, kun nykyisin arvio tehdään maastossa koealaotannan ja keskitunnusten avulla. Aineistopohjainen arviointi tuottaisi tasalaatuisempaa ja luotettavampaa tietoa kuin nykyinen maastotarkastusmenetelmä. Vaihtelevissa puustoissa keskiarvotunnukset kuvaavat huonosti korjuun toteutusta, kun kuvion sisäinen vaihtelu jää huomiotta.

Voidaan arvioida, että ehdotetut keskipituusluokat ja niille määritetyt kasvatuskelpoisen puuston vähimmäismäärät ohjaisivat siihen, että eritoten nuorissa kasvatusmetsissä tehtävät ensiharvennukset toteutuisivat siten, ettei puuston määrä alenisi tulevaa kasvua ja hiilensidontaa tarpeettoman voimakkaasti alentavaksi.

Kasvattamalla puustoa jo ensiharvennusvaiheesta jonkin verran tiheämpänä ja kiertoaikaa pidentämällä voidaan tuottaa ilmastohyötyjä, säilyttää puustoista maisemaa ja tukea luonnon monimuotoisuutta sekä metsien monikäyttöä. Suurempi puuston määrä niin tasaikäisenä kasvatettavassa kuin eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatuksessa lisää puustopääomaa, puuntuotosta ja siten myös hiilensidontaa.

5. Lausuntopalaute

6.Asetuksen voimaantulo

Ehdotetaan, että asetus tulee voimaan [xx.xx.2027]

Maa- ja metsätalousministeriön asetus

metsän uudistamisilmoituksesta

Maa- ja metsätalousministeriön päätöksen mukaisesti säädetään metsälain (1093/1996) 14 a §:n 4 momentin nojalla:

1 §

Metsälain (1093/1996) 14 a §:ssä tarkoitetussa metsän uudistamisilmoituksessa on annettava seuraavat tiedot:

1) maanomistajan, hallintaoikeuden tai muun erityisen oikeuden haltijan nimi, sekä heidän yhteystietonsa; lisäksi edellä mainitun mahdollisesti valtuuttaman henkilön nimi ja yhteystiedot;

2) kiinteistön nimi ja rekisterinumero tai kiinteistötunnus sekä kiinteistön sijaintikunta ja -kylä;

3) toimenpidealueen sijainti riittävällä tarkkuudella kartalla tai koordinaatteina ilmaistuna sekä pinta-alat metsiköittäin;

4) jokaisen kuvion osalta toimenpidealueen pinta-ala sekä onko uudistamistapa ollut luontainen uudistaminen, kylvö vai istutus, uudistamisen puulaji sekä toteutettu maanpinnan käsittelymenetelmä;

5) viljellen uudistettaessa käytetyn metsänviljelyaineiston osalta metsänviljelyaineiston kaupasta annetun lain (241/2002) 10 §:ssä tarkoitetun kantatodistuksen koodi tai koodit, silloin kun samalla kuviolla on käytetty useampaa alkuperää tai puulajia, tai itse kerätyn viljelyaineiston lähtöisyysalue ja kunta;

6) luontaisen uudistamisen sekä eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuun osalta kuvaus siitä, onko käsittelyalueella puuston, maaperän ja pintakasvillisuuden perusteella uudistumisen edellytykset;

7) metsän uudistamisilmoituksen laatijan nimi ja yhteystiedot.

2 §

Tämä asetus tulee voimaan…

MUISTIO

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN ASETUS METSÄN UUDISTAMISILMOITUKSESTA

1 Asian tausta ja asetuksenantovaltuudet

Puhtaan energian, ympäristön ja huoltovarmuuden ministerityöryhmä (PEYH-minry) teki 8.4.2025 linjauksia metsien kasvua ja maankäyttösektorin hiilinieluja tukevista toimista. Ministerityöryhmä linjasi tarpeen tuoda normiohjaukseen velvoitteen taimikon perustamisilmoituksen tekemiseen sekä uudistumis- tai taimettumisilmoituksen tekemiseen eri-ikäisrakenteisena kasvatettavan metsän kasvatushakkuun jälkeen.

Metsälaissa velvoitetaan uudistamaan metsät uudistushakkuun jälkeen. Metsät tulisi niin kannattavuus- kuin ilmastosyistä uudistaa laadukkaasti ja viipymättä. Metsän uudistamisilmoituksen edellyttäminen metsälaissa ja metsänviljelyaineiston alkuperätietojen sisällyttäminen ilmoitukseen edistäisi osaltaan metsien nopeaa uudistamista ja sen seurantaa. Metsän uudistamisilmoitukseen olisi tarkoituksenmukaista sisällyttää myös eri-ikäisenä kasvatettavat metsät, joiden osalta todennettaisiin metsän riittävä taimettuminen tai riittävät taimettumisen edellytykset hakkuun jälkeen.

Metsälain 14 a §:n mukaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset metsän uudistamisilmoituksessa toimitettavista tiedoista.

2 Asian valmistelu

Maa- ja metsätalousministeriö asetti toimikaudelle 30.6.2025–31.8.2026 työryhmän valmistelemaan muutosta metsälakiin (1093/1996) sekä metsien kestävästä hoidosta ja käytöstä annettuun valtioneuvoston asetukseen (1308/2013). Työryhmän tehtävänä oli valmistella tarvittavat muutokset metsälakiin ja valtioneuvoston asetukseen, jotta muodostuu lakisääteinen velvollisuus tehdä metsänuudistamistoimien toteuduttua taimikon perustamisilmoitus sekä taimettumisilmoitus eri-ikäisenä kasvatettavan metsän hakkuun jälkeen. Työryhmätyön lisäksi maa- ja metsätalousministeriö järjesti asiantuntijasidosryhmätyöpajan, jossa käsiteltiin metsän uudistamisilmoitusta.

3 Nykytila ja keskeiset ehdotukset

Metsälain 5 a §:n mukaan uudistushakkuun päättymisestä seuraa metsän uudistamisvelvoite. Lain 8 §:n mukaan uudistamisvelvoite täyttyy, kun alueelle on saatu taimikko, alueen sijainnista riippuen, viimeistään 10–25 vuoden kuluessa velvoitteen muodostavan puunkorjuun päättymisestä. Taimikko katsotaan saaduksi aikaan, kun se on riittävän tiheä, taimet ovat tasaisesti jakautuneina, niiden keskipituus on 0,5 metriä ja niiden kehittymistä ei uhkaa välittömästi muu kasvillisuus.

Metsälain 8 §:n mukaan taimikon aikaansaamiseksi tehtävät perustamistoimenpiteet on saatettava loppuun kolmen vuoden kuluessa velvoitteen aiheuttaneen puunkorjuun päättymisestä. Perustamistoimenpiteitä ovat uudistusalan valmistelut ja maanmuokkaus sekä uudistaminen viljelemällä, joko istuttamalla tai kylvämällä, tai luontaisesti.

Suomen metsäkeskus valvoo metsälaissa säädettyjä taimikon perustamistoimia ja uudistamisvelvoitteen täyttymistä tarkistamalla uudistushakkuukuvioita. Esimerkiksi vuonna 2026 metsäkeskus tarkastaa vähintään 0,8 prosenttia metsänkäyttöilmoitusten uudistamishakkuukuvioista.

Voimassa olevassa metsälaissa ei ole sääntelyä velvollisuudesta ilmoittaa taimikon aikaan saamiseksi tehdyistä toimista ja niiden toteuttamisesta. Taimikon perustamisilmoitusta koskeva sääntely on sisältynyt metsälakiin vuosina 1999–2013. Taimikon perustamisilmoituksen sisällöstä säädettiin tarkemmin asetuksella. Vuoden 2011 alussa tuli voimaan metsänkäyttö- ja taimikon perustamisilmoituksesta annettu maa- ja metsätalousministeriön asetus (1308/2010), jonka 2 §:ssä säädettiin taimikon perustamisilmoituksessa annettavista tiedoista. Taimikon perustamisilmoitusta koskeva sääntely kumottiin metsälain muuttamista koskevalla lailla (1085/2013).

Ehdotetun asetuksen 1 § metsän uudistamisilmoituksella annettavista tiedoista vastaisi edellä mainittua metsänkäyttö- ja taimikon perustamisilmoituksesta annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen sisältöä taimikon perustamisilmoituksessa annettavista tiedoista. Ehdotuksessa ilmoituksella annettaviin tietoihin lisättäisiin tiedot maanomistajan, hallintaoikeuden haltijan tai muun erityisen oikeuden haltijan mahdollisesti valtuuttaman henkilön nimestä ja yhteystiedoista, käytetystä metsänviljelyaineistosta sekä luontaisen uudistamisen ja eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuun osalta kuvaus uudistumisen edellytyksistä.

4 Pääasialliset vaikutukset

Metsän uudistamisilmoitukseen liittyviä vaikutuksia on arvioitu metsälain muuttamista koskevassa hallituksen esityksessä.
Sen lisäksi, mitä hallituksen esityksessä on arvioitu uudistamisilmoituksen vaikutuksista, käytetyn metsänviljelyaineiston kantatodistuksen koodilla voidaan Ruokaviraston ylläpitämistä rekistereistä saada tiedot aineiston alkuperästä. Näiden tietojen perusteella Suomen metsäkeskus voi valvoa, että kyseisellä kuviolla käytetty aineisto on kasvupaikalle soveltuvaa. Metsän uudistamisilmoitusten yhteydessä kerättävät kantatodistuksen koodit muodostavat lisäksi tietoaineiston, joka mahdollistaa Suomessa käytetyn metsänviljelyaineiston aiempaa kattavamman seurannan ja tutkimuksen. Tällä on merkitystä erityisesti metsien uudistamisessa käytettävän aineiston menestymisen ja puiden ilmastonmuutokseen sopeutumisen tarkastelun kannalta.

Sääntelyllä on myös metsänomistajan näkökulmasta myönteisiä vaikutuksia, kun metsänviljelyaineiston alkuperää koskevat tiedot ovat dokumentoitu ja yhdistetty uudistettavan kuvion tietoihin, erityisesti niissä tapauksissa, jos kuviolla ilmenee poikkeuksellisia tuhoja metsikön kehityksen myöhäisemmässä vaiheessa.

5 Lausuntopalaute

6 Säännöskohtaiset perustelut

1 §
Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi metsän uudistamisilmoituksessa annettavista tiedoista. Momentissa säädettäisiin annettavaksi tietoja tehdyistä toimenpiteistä, toimenpiteiden kohteena olevasta alueesta sekä keskeisistä tahoista, jotka liittyvät metsän uudistamiseen.

Ehdotetun momentin 1 kohdassa säädettäisiin metsän uudistamisilmoituksella ilmoitettavaksi maanomistajan, hallintaoikeuden taikka muun erityisen oikeuden haltijan nimi, ja yhteystiedot. Käytännössä ilmoituksella ilmoitettavia yhteystietoja olisivat puhelinnumero, sähköpostiosoite sekä osoitetiedot. [Metsälakiin on ehdotettu (HE xx/xx) lisättäväksi myös velvoite toimittaa ilmoituksen yhteydessä luonnollisen henkilön henkilötunnus. Ja mikäli kyseessä on muu kuin luonnollinen henkilö niin tällöin y-tunnus. Luonnollisen henkilön on ilmoitettava henkilötunnuksen ohella myös y-tunnus, jos hän on sen taloudellisen toiminnan harjoittamista varten hankkinut. On syytä ottaa huomioon, että henkilötunnuksen ja y-tunnuksen toimittamisesta on säädettävä lain tasolla, joten niistä ei voitaisi säätää tällä ministeriön asetuksella.] Käytännössä maaomistaja voi halutessaan valtuuttaa toisen tahon toimittamaan ilmoituksen puolestaan ja silloin tulisi ilmoittaa valtuutetun henkilön nimi ja yhteystiedot. [Henkilötunnuksen tai y-tunnuksen toimittamisvelvollisuus ei ulotu valtuutettuun.]

Momentin 2 kohdassa säädettäisiin metsän uudistamisilmoituksella ilmoitettavaksi käsittelyaluetta koskevan kiinteistön tiedot, joita ovat nimi ja rekisterinumero tai kiinteistötunnus sekä kiinteistön sijaintikunta ja -kylä. Kiinteistö- tai rekisteritunnuksen avulla voidaan kiinteistö yksilöidä. Kiinteistötunnus muodostuu kunta-, sijaintialue-, ryhmä- ja yksikkönumerosta. Jos kiinteistötunnus ei ole tiedossa, voidaan ilmoittaa kiinteistön nimi ja rekisterinumero. Kiinteistön tiedot löytyvät esimerkiksi metsäsuunnitelmasta tai kiinteistöä koskevista otteista, kuten lainhuutotodistuksesta.

Momentin 3 kohdassa säädettäisiin puolestaan metsän uudistamisilmoituksella ilmoitettavaksi toimenpidealueen sijainti riittävällä tarkkuudella kartalla tai koordinaatteina ilmaistuna sekä pinta-alat metsiköittäin.

Momentin 4 kohdassa säädettäisiin toteutuneiden metsän uudistamistoimenpiteiden ilmoittamisesta. Jokaisen kuvion osalta tulisi ilmoittaa toimenpidealueen pinta-ala sekä onko uudistamistapa ollut luontainen uudistaminen, kylvö vai istutus. Lisäksi tulisi ilmoittaa uudistamisen puulaji. Uudistamisen puulajilla tarkoitetaan sitä puulajia, jolla kylvö tai istutus tehdään, tai johon luontaisessa uudistamisessa pääasiallisesti pyritään. Metsälain 8 a §:ssä säädetään uudistamisessa käytettävistä puulajeista. Kohdassa säädettäisiin myös toteutetun maanpinnan käsittelymenetelmän ilmoittamisesta. Maanmuokkaus helpottaa uudistamistyötä ja parantaa uudistamisen laatua vaikuttaen metsikön tulevaisuuden kehitykseen.

Ehdotetun momentin 5 kohdassa säädettäisiin metsän uudistamisilmoituksella ilmoitettavaksi viljellen, eli kylväen tai istuttaen, uudistettaessa käytetyn metsänviljelyaineiston kantatodistuksen koodi tai koodit silloin, kun samalla kuviolla on käytetty useampaa alkuperää tai puulajia. Metsänviljelyaineiston kaupasta annetun lain (241/2022) 10 §:ssä säädetään, että Ruokavirasto antaa hyväksytystä perusaineistosta saadulle metsänviljelyaineistolle kantatodistuksen. Kantatodistuksen koodi on merkitty siemen- tai taimietikettiin, joka on kiinnitetty pakkaukseen, tai se käy ilmi aineiston mukana toimitetusta lähetteestä tai ostajalle toimitetusta laskusta. Kantatodistus on Ruokaviraston myöntämä todistus, joka sisältää tiedot metsänviljelyaineiston alkuperästä, luokasta sekä muista lain edellyttämistä vaatimuksista. Kantatodistuksen koodin perusteella nämä tiedot ovat saatavissa Ruokaviraston rekisteristä. Jos viljelyaineisto on itse kerätty, tulee ilmoittaa viljelyaineiston lähtöisyysalue ja kunta. Ruokavirasto ylläpitää lähtöisyysaluekarttoja, jotka on määritetty erikseen suomalaisille puulajeille. Lähtöisyysalueella tarkoitetaan aluetta, jolla on riittävän yhdenmukaiset luonnonolot ja jolla sijaitsevat metsiköt ovat ilmiasultaan tai geneettisiltä ominaisuuksiltaan riittävän samankaltaisia. Metsälain 8 a §:n 1

momentissa edellytetään, että metsän uudistamisen yhteydessä käytettävän viljelyaineiston tulee olla alkuperältään sopivaa ja myös kasvupaikalle sopivaa.
Ehdotetun momentin 6 kohdassa ehdotetaan säädettäväksi metsän uudistamisilmoituksella ilmoitettavaksi luontaisen uudistamisen ja eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuun osalta kuvaus uudistumisen edellytyksistä. Metsän uudistumisen edellytyksistä säädetään metsien kestävästä hoidosta ja käytöstä annetun valtioneuvoston asetuksen (1308/2013) 8 §:ssä luontaisen uudistamisen osalta ja 8 a §:ssä eri-ikäisrakenteisen metsän uudistumisen osalta. Käytännössä uudistamisen edellytyksiä voidaan kuvata puuston, maaperän ja pintakasvillisuuden perusteella, minkä avulla voidaan arvioida edellytyksiä hyväksyttävien taimien syntymiselle. Lisäksi edellytyksiä tulisi kuvata sen osalta, kasvaako alueella tai sen reunalla riittävästi siemeniä tuottamaan kykeneviä kasvatuskelpoisia puita tai onko alueella riittävästi hakkuussa säilyneitä, hyväksyttäviä taimia. Käytännössä olisi tarkoituksenmukaista, että metsän uudistamisilmoituksessa olisi valittavana eri vaihtoehtoja, joista ilmoituksentekijä voisi valita kyseistä tilannetta koskevan uudistumisen edellytysten kuvauksen.

Ehdotetun momentin 7 kohdassa säädetään metsän uudistamisilmoituksella ilmoitettavaksi metsän uudistamisilmoituksen laatijan nimi ja yhteystiedot. Ilmoituksella ilmoitettavia yhteystietoja olisivat käytännössä puhelinnumero, sähköpostiosoite sekä osoitetiedot.

Metsälain 14 a §:ssä säädetään metsän uudistamisilmoituksesta.

2 §
Asetuksen 2 §:ssä säädettäisiin asetuksen voimaantulosta.

7 Asetuksen voimaantulo

Ehdotetaan, että asetus tulee voimaan x.x.20xx.

TÄYDENTÄVÄ LAUSUMA METSÄLAINSÄÄDÄNNÖN MUUTTAMISTA VALMISTELEVAN TYÖRYHMÄN (MMM023:00/2025) ESITYKSEEN

MTK pitää tärkeinä metsien kasvua ja hiilinieluja vahvistavia toimenpiteitä. Toimenpiteiden tulee olla myös metsätalouden harjoittamisen näkökulmasta oikeasuhtaisia ja hyvään ja oikeaaikaiseen metsänhoitoon kannustavia.

Metsien kasvua ja hiilensidontaa voidaan tehostaa tekemällä kasvatusmetsien harvennukset lievempinä sekä osin myös myöhemmin eli kasvattamalla nuorta ja varttunutta kasvatusmetsää tiheämpänä. Työryhmä on toimeksiantonsa mukaisesti tehnyt esityksen valtioneuvoston asetuksen muutoksesta, jolla määritellään uudelleen kasvatushakkuissa jätettävän kasvatuskelpoisen puuston vähimmäismäärä. Määrän arvioinnissa siirryttäisiin nuoremmissa puustoissa käyttämään runkolukua ja keskipituutta valtapituuden ja puuston pohjapinta-alan sijaan.

MTK pitää esitettyä arviointitavan muutosta perusteltuna silloin, kun se kohdistuu ensiharvennuksiin. Työryhmätyön aikana ei kuitenkaan ole saatu selkeää kuvaa siitä, miten esitetty muutos kohdentuu ja vaikuttaa harvennuksiin erilaisilla kasvupaikoilla ja eri osissa maata.

MTK edellyttää, että esitettyjen runkolukuvaatimusten ja pituusrajojen toimivuutta seurataan ja arvioidaan laki- ja asetusmuutoksen voimaantulon jälkeen. Erityisesti tulee tarkastella valtioneuvoston asetuksen liitteessä esitettyjen raja-arvojen toimivuutta pohjoisessa Suomessa, jossa pituuskasvu voi olla hidasta suhteessa puuston järeytymiseen. Esitetyt runkolukuvaatimukset eivät saa johtaa metsänhoidollisesti epätarkoituksenmukaisiin hakkuisiin tai viivästyttää metsien kasvun kannalta tarpeellisia hakkuita. Valtioneuvoston asetuksen liitettä on voitava tarkistaa viivytyksettä, jos nyt esitetyt raja-arvot osoittautuvat käytännössä epätarkoituksenmukaisiksi.

Helsingissä kesäkuun 3. päivänä 2026

Lea Jylhä
Metsäasiantuntija
Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry

ERIÄVÄ MIELIPIDE

Asia: Metsälainsäädännön muuttamista valmisteleva työryhmä, MMM023:00/2025

Antaja: Metsähallitus Metsätalous Oy, Metsäteollisuus ry, Sahateollisuus ry ja Koneyrittäjät ry

Maa- ja metsätalousministeriö asetti metsälainsäädännön muuttamista valmistelevan työryhmän, jonka tehtävänä oli valmistella tarvittavat muutokset:

1) metsälakiin ja metsien kestävästä hoidosta ja käytöstä annettuun valtioneuvoston asetukseen (1308/2013), jotta muodostuu lakisääteinen velvollisuus tehdä metsänuudistamistoimien toteuduttua taimikon perustamisilmoitus sekä taimettumisilmoitus eri-ikäisenä kasvatettavan metsän hakkuun jälkeen;

2) metsien kestävästä hoidosta ja käytöstä annettuun valtioneuvoston asetuksen kohtiin, joissa määritellään kasvatushakkuussa jätettävän kasvatuskelpoisen puuston riittävä laatu, määrä ja jakautuminen sekä toteutuksen valvonta. Lisäksi työryhmän tehtävänä on ollut arvioida ja valmistella tarvittavat muutokset:

3) metsälakiin, jotta oikaisuvaatimusmenettely olisi tarvittavilta osin mahdollinen metsälain nojalla tehtävissä päätöksissä;

4) metsälakiin, jotta metsälakia (2 §) ei sovellettaisi puolustusvalmiuden turvaamiseen tarvittavilla alueilla.

Metsähallitus Metsätalous Oy, Metsäteollisuus ry, Sahateollisuus ry ja Koneyrittäjät ry pitävät työryhmän tavoitteita sinänsä kannatettavina. Katsomme kuitenkin, että työryhmän esityksen vaikutuksia ei ole arvioitu riittävän kattavasti valtioneuvoston asetusmuutosten osalta, joissa määritellään kasvatushakkuissa jätettävän kasvatuskelpoisen puuston riittävä laatu, määrä ja jakautuminen. Käytännön kokemuksiin ja omiin selvityksiimme perustuen katsomme, että esityksessä asetettu runkolukuvaatimus kohdistuu muun pohjoisen Suomen osalta keskipituudeltaan liian lyhyisiin metsiin. Vastaavasti keskisen ja eteläisen Suomen lehtipuuvaltaisilla kankailla runkolukuvaatimus on alle 11 metrin keskipituuden metsissä liian korkea. Tästä syystä emme

voi yhtyä työryhmän esitykseen tältä osin. Edellä mainitut järjestöt tukevat työryhmän muutosesitystä kohtien 1, 3 ja 4 osalta.

1. Runkoluvun käyttäminen kasvatustiheyden arvioinnissa

Lakiehdotuksen 5 §:ssä ja metsien kestävästä hoidosta ja käytöstä annetussa asetusesityksessä ehdotetaan, että metsän kasvatustiheyden arviointi perustuisi puuston runkoluvun ja aritmeettisen keskipituuden yhdistelmään. Runkolukukriteeriä on tarkoitus soveltaa tasaikäisrakenteisiin ensiharvennusvaiheen metsiin, mutta nyt ehdotetussa mallissa runkolukukriteerin joukkoon päätyy kuitenkin merkittävä osa varttuneita metsiä etenkin muun pohjoisen Suomen alueella. Esitys ei siten huomioi riittävästi olosuhteiden vaikutusta kehitysvaiheeseen. Haasteita aiheuttaa erityisesti se, että pohjoisessa Suomessa puuston pituuskasvu hidastuu ja päättyy iän myötä aikaisemmin kuin läpimitan kasvu. Tämän seurauksena puuston tilavuus kasvaa, vaikka metsikön runkoluku pysyy ennallaan. Näissä varttuneissa metsissä pohjapinta-ala kuvaa siten runkolukua paremmin puuston tilavuuden kehitystä.

Näkemyksemme mukaan runkolukukriteeri soveltuu ensisijaisesti ensiharvennusvaiheeseen. Sen soveltaminen varttuneisiin metsiin voi estää metsänhoidollisesti perusteltuja harvennuksia, viivästyttää hakkuita ja aiheuttaa merkittäviä operatiivisia vaikutuksia metsätalouden toteutukseen.

Valtion metsiä koskevan aineistotarkastelun pohjalta 11–13 m pohjapinta-alalla painotetussa keskipituusvaiheessa olevista havupuuvaltaisista muista suunnitelluista harvennushakkuista yli 30 % ei täytä muun pohjoisen Suomen alueella nyt esitettävä runkolukuperusteista lakirajaa. Sen sijaan pohjapinta-alaan perustuvassa tarkastelussa sama aineisto täyttyi 99 %:lla kohteista. Nämä metsät ovat jo harvennettu aiempien metsänhoidon suositusten mukaisten harvennusmallien mukaisesti. Nyt ehdotetun runkolukurajan mukaan harvennuksia ei kuitenkaan voida tehdä, vaikka ne noudattaisivat vanhoja harvennusmalleja. Lakiehdotuksen perusteluissa ei riittävästi arvioida edellä mainittuja vaikutuksia. Lisäksi työryhmätyöskentelyssä ei ole tuotu esille, millä tavalla muutos vaikuttaisi yleisesti metsien käyttöön.

Eteläisessä ja keskisessä Suomessa lehtipuuvaltaisiin metsiin esitettävä runkoluku alle 11 metrin keskipituisissa metsissä on 300 runkoa hehtaarille enemmän kuin nykyisin voimassa olevassa asetuksessa. Tämä tarkoittaa, että alle 11 metrin keskipituisissa metsissä runkoluku olisi lehtipuuvaltaisissa metsiköissä vähintään 900 runkoa hehtaarilla. Metsänhoidon suosituksissa vastaavilla alueilla rauduskoivun jäävän puuston runkoluvuksi esitetään 800–700 runkoa hehtaarille. Joskin suositusten ja asetuksen erojen tulkintaa hankaloittaa vertailu valtapituuden ja keskipituuden välillä. Joka tapauksessa voidaan sanoa, että ehdotuksen myötä saattaa tulla

tilanteita, joissa rauduskoivun kasvattaminen metsänhoitosuositusten mukaisesti voi nykyisen ehdotuksen myötä estyä.

Ehdotamme, että runkolukua kasvatustiheyden arviointikriteerinä tulisi käyttää ainoastaan ensiharvennusvaiheen puustossa. Tämä tarkoittaisi, että nyt esitettyä asetuksen liitettä A muutettaisiin muun pohjoisen Suomen osalta niin, että pohjapinta-alaa sovellettaisiin jo 11–13 m keskipituudessa. Eli muun pohjoisen Suomen osalta käytettäisiin vähintään 11 m keskipituusvaiheessa olevissa metsissä pohjapinta-alaan perustuvaa lakirajaa kuten suojametsäalueella sekä Inarin, Kittilän, Muonion, Savukosken, Sallan ja Sodankylän kunnissa. Nykyinen esitys valtioneuvoston asetusluonnoksesta muun pohjoisen Suomen osalta johtaa siihen, että runkoluku on metsän kasvatustiheyden arviointiperusteena myös varttuneemmissa kasvatusmetsissä. Lisäksi ehdotamme, että eteläisessä ja keskisessä Suomessa lehtipuuvaltaisiin metsiin esitettävä runkoluku alle 11 metrin keskipituuden metsissä olisi 700 runkoa hehtaarilla. Tämä mahdollistaisi hyvän metsän hoidon suositusten mukaiset ensiharvennukset rauduskoivikoissa.

Ehdotetut kasvatustiheyden arviointikriteerit ovat lainvalvonnan näkökulmasta valitut muuttujat, jotta Metsäkeskus pystyisi kaukokartoituspohjaiseen metsävaratiedon hyödyntämiseen kasvatushakkuiden valvonnassa. Muutoksella pyritään myös lisäämään valvonnan kattavuutta ja kustannusvaikuttavuutta. Tavoitteet ovat sinällään kannatettavia. Nyt esitetty asetuksen liitteen A luokittelu runkoluvuista, pohjapinta-aloista ja keskipituuksista ei riittävästi huomioi maantieteellisiä eroja, kasvupaikkojen vaihtelua, puulajikohtaisia kasvudynamiikkoja eikä metsänhoidon suosituksia.

Näemme, että pienillä muutoksilla liitteen A luokittelusta saataisiin työryhmälle esitettyjen tavoitteiden mukainen lopputulos, joka soveltuisi käytännön hyvän metsänhoidon suositusten mukaiseen metsätalouden harjoittamiseen ja voisimme yhtyä työryhmän näkemykseen.

2. Alueellisten olosuhteiden huomiointi

Asetusehdotuksen mukainen pituusluokitus (alle 11 m, vähintään 11 m ja vähintään 13 m) on rakenteeltaan liian karkea.

Yksityiskohtaisissa perusteluissa ei riittävästi arvioida maantieteellisiä eroja, kasvupaikkojen vaihtelua eikä puulajikohtaisia kasvudynamiikkoja. Tämä on ristiriidassa yleisten sääntelyperiaatteiden kanssa. Periaatteiden mukaan säännösten tulee olla sovellettavissa erilaisissa luonnonolosuhteissa.

Ehdotamme, että pituusluokkia lisätään, jotta varttuneempien puustojen tiheysrajat turvaavat metsien hiilensidontaa nykyistä ehdotusta paremmin.

3. Vaikutukset metsänhoitoon ja puuntuotantoon (vaikutusarviot, HE:n luku 4)

Lakiehdotuksen vaikutusarvioissa (HE:n luku 4) ei riittävästi tunnisteta sääntelyn vaikutuksia varttuneiden (ensiharvennusvaiheen ohittaneiden) metsien käsittelyyn. Lakiehdotus mahdollistaa tilanteita, joissa varttuneiden metsien puustopääoma jää alemmaksi kuin voimassa olevan lain mukaisessa ohjauksessa. Lisäämällä pituusluokka voidaan varttuneemmalle puustolle säätää erikseen tarkoituksen mukaiset pohjapinta-alarajat, jolloin kasvamaan jätettävän varttuneemman puuston puustopääomaa ei olisi mahdollista laskea nykyisen lakirajan alapuolelle.

Liian karkealla pituusluokituksella arvioidaan olevan kielteisiä vaikutuksia puuntuotannon edellytyksiin, metsien kasvupotentiaalin hyödyntämiseen sekä hiilensidontaan ja hiilivarastoihin. Vaikutukset kohdistuvat erityisesti kasvatusmetsiin ja voivat heijastua pitkällä aikavälillä hakkuumahdollisuuksiin.

4. Johtopäätökset ja muutostarpeet

Edellä esitetyin perustein katsomme, että metsien kestävästä hoidosta ja käytöstä annetun asetusesityksen ja siihen liittyviä perusteluja tulee tarkistaa ja muuttaa.

Lakiehdotusta tulisi kehittää siten, että puuston arviointi perustuu metsänhoidollisesti tarkoituksenmukaisiin mittareihin (pohjapinta-ala ja pituusluokat), sääntelyssä huomioidaan alueelliset olosuhteet riittävällä tarkkuudella ja varttuneiden metsien käsittelyssä vältetään tarpeettomat rajoitteet. Näemme tarpeellisina seuraavat muutokset tasaikäisrakenteisten metsien kasvatustiheyttä koskevaan taulukkoon (liite A): runkolukua käytetään vain ensiharvennusvaiheen metsissä eli muun pohjoisen Suomen alueella siirrytään vähintään 11 m keskipituudessa pohjapinta-alaan, eteläisen ja keskisen Suomen lehtipuuvaltaisten metsien runkoluku tulisi olla nykyisen ehdotuksen sijaan alle 11 m keskipituusvaiheessa 700 runkoa/hehtaari eikä 900 runkoa/hehtaari sekä tarvittavien pituusluokkien lisäämistä.

maankäyttöpäällikkö Riikka Myllylä, **Metsähallitus Metsätalous Oy,**
metsäpolitiikan päällikkö Mika Salmi, **Metsäteollisuus ry,**
elinkeinopäällikkö Jimi Rajajärvi, **Sahateollisuus ry**
edunvalvontapäällikkö Matti Mäkelä, **Koneyrittäjät ry**

3.6.2026
ERIÄVÄ MIELIPIDE
MMM023:00/2025
VN/17651/2025

Suomen luonnonsuojeluliiton eriävä mielipide metsälainsäädännön muuttamista valmistelleen työryhmän mietintöön

Luonnonsuojeluliitto pitää tärkeänä, ettei jatkuvaa kasvatusta rajoiteta tai vaikeuteta perusteettomasti. Katsomme, että asettamispäätöksen mukaan työryhmän tavoitteena ei ole ollut jatkuvan kasvatuksen toteuttamisen rajaaminen, ja lainsäädäntöä ollaan nyt tältä osin muuttamassa huonompaan suuntaan. Jatkuvan kasvatuksen määrää tulisi lisätä Suomessa, mutta esitetyt muutokset tulevat lisäämään ennen kaikkea turhaa byrokratiaa jatkuvan kasvatuksen osalta ja mahdollisesti rajaamaan toteuttamismahdollisuuksia.

Uudistamisvelvoitetta ei tule soveltaa jatkuvaan kasvatukseen esitetyn mukaisesti

Työryhmän esittämä uudistamisilmoitus jatkuvan kasvatuksen hakkuille lisää tarpeetonta byrokratiaa, mahdollisesti ilman merkittäviä lisähyötyjä. Jatkuva kasvatus poikkeaa luonteeltaan merkittävästi jaksollisesta, jossa uudistamistoimenpiteet tapahtuvat kertaluontoisesti esimerkiksi vain joka seitsemäskymmenes vuosi. Jatkuvan kasvatuksen hakkuissa ei välttämättä ole tarpeen tehdä erillisiä uudistamistoimia, eikä tarvetta synnyttää lyhyen ajan sisään isoa määrää uusia taimia aina ole. Esitys nykymuodossaan on jatkuvan kasvatuksen osalta vaikeasti valvottava. Laissa ei ole rajaa tarvittavalle määrälle syntyviä taimia, joten jää epäselväksi mihin lakimuutos tarkalleen velvoittaa ja mitä uudistamisilmoituksella valvotaan. Näistä syistä esitetty uudistamisilmoitus ei ole tarkoituksenmukainen.

Vaihtoehtoisia toteuttamistapoja on

Luonnonsuojeluliitto on esittänyt vaihtoehtoisia toteuttamistapoja, kuten isojen 0,1-0,3 hehtaarin pienaukkojen ja siemen- ja suojuspuuasentojen kaltaisten hakkuiden rajaamista laissa erilleen kasvatushakkuiden omaisista jatkuvan kasvatuksen hakkuista, ja uudistamisilmoituksen säätämistä vain isoille pienaukoille ja siemen- ja suojuspuuhakkuille. Vaihtoehtoisesti

katsomme, että uudistamisilmoitus tulisi olla mahdollista tehdä metsänkäyttöilmoituksen yhteydessä erityisesti kun kyse on puhtaasta jatkuvan kasvatuksen kasvatushakkuusta, eikä erillisiä uudistamistoimenpiteitä ole tarpeen tehdä.

Lakimuutoksessa on myös hyvää

Luonnonsuojeluliitto pitää työryhmän tavoitetta metsätalouden ilmastokestävyyden parantamisesta tärkeänä, ja näkee toimet harvennusten rajoittamiseksi tarpeellisina.
Luonnonsuojeluliitto olisi kannattanut osin esitettyä tiukempia rajoja harvennuksille.

Uudistamisilmoituksen palauttaminen jaksollisen kasvatuksen kohteille auttaa toivottavasti nopeuttamaan uudistamistoimia erityisesti viljellen uudistettaessa.

Katsomme, että metsälain uudistamiseen on ilmasto-, vesistö- ja luontotavoitteiden huomioimiseksi suurempikin tarve. Lakiin tulisi palauttaa esimerkiksi päätehakkuiden ikä- ja järeysrajat sekä poistaa pienialaisuuden vaatimus erityisen tärkeiltä elinympäristöiltä.

Liisa Toopakka
monimuotoisuusasiantuntija
Suomen Luonnonsuojeluliitto ry